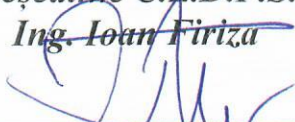

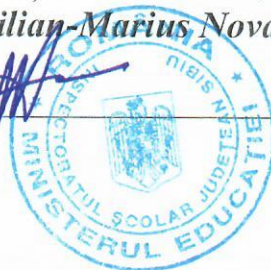

INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN SIBIU

**PLANUL LOCAL DE ACTIUNE PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PROFESIONAL ȘI TEHNIC
(P.L.A.I.)
JUDEȚUL SIBIU
PERIOADA 2022-2025**

<p><i>Avizat,</i> <i>în ședința C.L.D.P.S. Sibiu</i> <i>din data de: 16 noiembrie 2022</i> <i>Președinte C.L.D.P.S.,</i> <i>Ing. Ioan Firiza</i></p> 	<p><i>Aprobat,</i> <i>în C.A. al I.Ș.J. Sibiu</i> <i>din data de : 17 noiembrie 2022</i> <i>Inspector Școlar General,</i> <i>Prof. Emilian-Marius Novac</i></p>
--	---

Planul Local de Acțiune în Învățământ (PLAI)
2022-2025
Județul Sibiu

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE

CAP. 1. REZUMAT

pag. 6

CAP. 2. ASPECTE DEMOGRAFIE

pag.8

2.1. Situația actuală. Evoluții demografice.

- 2.1.1. Populația totală. Dinamica generală
- 2.1.2. Distribuția pe medii rezidențiale (urban/rural)
- 2.1.3. Distribuția pe sexe
- 2.1.4. Structura pe grupe de vârstă
- 2.1.5. Structura pe vârstă și medii rezidențiale
- 2.1.6. Structura etnică
- 2.1.7. Mișcarea migratorie

2.2. Proiecții demografice

2.3. Principalele concluzii din analiza demografică. Implicații pentru ÎPT

CAP.3. PROFILUL ECONOMIC AL JUDEȚULUI SIBIU

pag. 14

3.1. Principalii indicatori economici

- 3.1.1. Produsul intern brut (PIB) și valoarea adăugată brută (VAB)
- 3.1.2. Productivitatea muncii
- 3.1.3. Firmele din județ. Dinamica unităților locale active
- 3.1.4. Investițiile brute ale unităților locale active din industrie, construcții, comerț și alte servicii

3.2. Proiecția principalilor indicatori economici

3.3. Alte informații și informații parțiale

- 3.3.1. Procesul de integrare europeană și cerințele de competitivitate
- 3.3.2. Cercetarea - dezvoltarea
- 3.3.3. Industria
- 3.3.4. Infrastructura de transport, tehnică, edilitară, de comunicații și de mediu
- 3.3.5. Agricultură
- 3.3.6. Silvicultură
- 3.3.7. Turismul; Dezvoltarea durabilă
- 3.3.8. Zona montană și dezvoltarea durabilă—aspecte specifice ruralului montan

3.3. Concluzii din analiza mediului economic. Implicații pentru ÎPT

CAP.4. PIAȚA MUNCII

pag. 32

4.1. Indicatori statistici ai pieței muncii

- 4.1.1. Participarea la forța de muncă
- 4.1.2. Structura populației ocupate civile pe principalele activități ale economiei naționale

4.2. Evoluții și situația curentă privind șomerii înregistrați

- 4.2.1. Structura șomajului înregistrat pe nivele de educație

4.3. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante

4.3.1. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe activități ale economiei naționale

4.3.2. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe grupe majore de ocupații

4.3.3. Evoluția și situația curentă – efectivul de salariaților la sfârșitul anului, pe activități ale industriei

4.4. Proiecția principalilor indicatori ai pieței muncii (comisia națională de prognoză)

4.4.1. Proiecția numărului mediu de salariați

4.4.2. Proiecția șomerilor înregistrați la sfârșitul anului

4.4.3. Proiecția ratei șomajului înregistrat

4.5. Principalele concluzii din analiza pieței muncii. Implicații pentru ÎPT

CAP. 5. ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC DIN JUDEȚUL SIBIU pag. 48

5.1. Indicatori de context. Contextul de politici relevante pentru educație și formare profesională

5.1.1. Contextul european

5.1.2. Contextul național

5.1.3. Populația școlară pe nivele de educație, sexe și medii de rezidență

5.1.4. Grad de cuprindere în învățământ (Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste)

5.1.5. Rata netă de cuprindere în sistemul de educație și formare profesională

5.2. Indicatori de intrare

5.2.1. Numărul de elevi care revin unui cadru didactic

5.2.2. Resursele umane din ÎPT.

5.2.3. Resurse materiale și condiții de învățare.

5.3. Indicatori de proces

5.3.1. Mecanisme decizionale și descentralizarea funcțională în ÎPT

5.3.2. Asigurarea calității în ÎPT

5.3.3. Serviciile de orientare și consiliere

5.4. Indicatori de ieșire

5.4.1. Rata netă de cuprindere în sistemul de educație și formare profesională

5.4.2. Grad de cuprindere în învățământ (Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste)

5.4.3. Rata abandonului școlar, pe niveluri de educație ISCED

5.4.4. Rata de absolvire, pe niveluri de educație ISCED

5.4.5. Rata de succes

5.4.6. Rata de tranziție la următorul nivel de educație

5.4.7. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație

5.4.8. Procentul elevilor cu nivel scăzut al competențelor de citire/lectură (PISA)

5.4.9. Ponderea populației cu vârste cuprinse între 20-24 de ani care au absolvit cel puțin învățământul secundar superior

5.5.10. Rata de participare în formarea continuă a populației adulte (25-64 ani)

5.5. Indicatori de impact

5.5.1. Impactul sistemului de învățământ profesional și tehnic asupra ratei șomajului

5.5.2. Inserția profesională a absolvenților IPT la 6/12 luni de la absolvire, pe niveluri de educație

5.6. Oferta unităților școlare din ÎPT

5.6.1. Evoluția planurilor de școlarizare

- 5.6.2. Analiza ofertei curente – formarea profesională inițială
- 5.6.3. Proiectul planului de școlarizare pentru anul școlar viitor. Ținte pe termen mediu pe domenii de pregătire
- 5.6.4. Rețele școlare
- 5.6.5. Parteneriatul cu întreprinderile
- 5.6.6 Distribuția teritorială a ofertei de formare profesională inițială

5.7. Principalele concluzii din analiza ÎPT județean

CAP. 6. EVALUAREA PROGRESULUI ÎN IMPLEMENTAREA PLAI 2013-2018 pag. 79

CAP.7. ANALIZA SWOT A CORELĂRII OFERTEI DE FORMARE PROFESIONALĂ CU CEREREA, PENTRU JUDEȚUL SIBIU pag. 71

CAP. 8. REZUMATUL PRINCIPALELOR CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI PENTRU PLANUL DE MĂSURI pag. 72

CAP. 9. ACȚIUNI PROPUSE – PLAN DE MĂSURI pag. 77

PRIORITATEA 1: Corelarea ofertei ÎPT din județ cu nevoile de calificare

PRIORITATEA 2: Dezvoltarea serviciilor de orientare și consiliere

PRIORITATEA 3: Reabilitarea și modernizarea infrastructurii și dotării școlilor din ÎPT

PRIORITATEA 4: Dezvoltarea resurselor umane din ÎPT

PRIORITATEA 5: Dezvoltarea și diversificarea parteneriatului social în ÎPT

PRIORITATEA 6: Asigurarea accesului la ÎPT și creșterea gradului de cuprindere în educație

ANEXA A LA PLANUL DE ACȚIUNI - Ținte pe domenii pentru structura planurilor de școlarizare pag. 94

0. Cuvânt înainte

Creșterea rolului educației și formării profesionale în formarea capitalului uman în sprijinul creșterii competitivității economice, a gradului de ocupare a forței de muncă, în promovarea incluziunii sociale, consolidarea cetățeniei democratice active, și, nu în ultimul rând, în dezvoltarea personală și profesională a celor care învață, constituie o preocupare majoră în cadrul politicilor și strategiilor în domeniul educației.

Obiectivul major al planificării strategice a ÎPT constă în creșterea contribuției învățământului profesional și tehnic la tranziția rapidă și eficientă către o economie competitivă bazată pe inovare și cunoaștere, participativă și inclusivă.

Dezvoltarea modelului de planificare strategică în Î.P.T. presupune, printre altele, îmbunătățirea capacității de anticipare a nevoilor de formare profesională pe termen mediu și lung și de proiectare a ofertei ÎPT corelat cu acestea, integrarea cu politicile și documentele de planificare strategică relevante adoptate la nivel european, național și regional, dezvoltarea sistemelor de indicatori asociați și dezvoltarea cadrului de planificare, monitorizare și implementare a acestora.

La nivelul fiecărui județ sunt elaborate documentele de planificare strategică PLAI care au drept scop stabilirea măsurilor integrate de educație și formare profesională și îmbunătățirea corelării ofertei învățământului profesional și tehnic cu nevoile de dezvoltare economico - socială locală în perspectiva anului 2025.

Scopul principal al PLAI este de a contribui, prin măsuri coordonate cu celelalte niveluri de planificare, la îmbunătățirea corespondenței dintre oferta sistemului de educație și formare profesională și comanda socială, dintr-o perspectivă integrată a nevoilor de dezvoltare economică și socială a județului și a regiunii

Cele mai importante roluri ale PLAI sunt:

- să analizeze în profunzime contextul județean, în raport cu contextul regional, și să identifice aspectele specifice județului;
- să stabilească prioritățile, țintele și acțiunile la nivel județean pentru dezvoltarea învățământului profesional și tehnic, ca soluție la problemele identificate, specifice județului;
- să contribuie la stabilirea țintelor la nivel județean;
- să furnizeze un cadru general pentru elaborarea și armonizarea la nivelul județului a planurilor strategice ale școlilor;
- să faciliteze luarea deciziilor la nivel județean pentru restructurarea rețelei școlilor învățământului profesional și tehnic și finanțarea pentru investiții specifice în ÎPT.

PLAI oferă cadrul general pentru elaborarea planurilor și programelor vizând:

- calificările profesionale relevante pentru dezvoltarea socio-economică locală (nivel de județ) structurate pe domenii profesionale și niveluri de calificare;
- măsuri de raționalizare a rețelei școlare;
- planul de școlarizare al școlilor ÎPT;
- măsuri complementare de formare profesională continuă;
- măsuri asociate de formare profesională a elevilor cu nevoi speciale, în vederea integrării lor în sistemul general de educație;
- măsuri privind dezvoltarea parteneriatului social și a curriculum-ului în dezvoltare locală;
- măsuri privind susținerea investițiilor în infrastructură și echipamente didactice.

Planul Local de Acțiune pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic al județului Sibiu a fost reactualizat de către Comitetul Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social pentru Formarea Profesională, structură managerială participativă, consultativă de la nivel județean, și a fost aprobat de către consiliul de administrație ale inspectoratului școlar acesta devenind document-cadru de planificare strategică la nivelul județului

ABREVIERI UTILIZATE

PRAI	Planul Regional de Acțiune pentru dezvoltarea Învățământului profesional și tehnic
PLAI	Planul Local de Acțiune pentru dezvoltarea Învățământului profesional și tehnic
PAS	Planul de acțiune al școlii
AJOFM	Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă
ANOFM	Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă
CJ	Consiliul Județean
CAEN	Nomenclatorul Activităților Economice Clasificarea Activităților din Economia Națională
CNP	Comisia Națională de Prognoză
COR	Catalogul Ocupațiilor din România
FPC	Formare Profesională Continuă (formarea adulților)
DJS	Direcția Județeană de Statistică
SEOFM	Strategia Europeană de Ocupare a Forței de Muncă
FSE	Fondul Social European
UE	Uniunea Europeană
PIB	Produsul Intern Brut
VAB	Valoarea Adăugată Brută
ÎU	Învățământ Universitar
DRU	Dezvoltarea Resurselor Umane
INS	Institutul Național de Statistică (România)
ISCED	Clasificarea Internațională Standard a Educației (UNESCO) International Standard Classification of Education
ISJ	Inspectoratul Școlar Județean
IFPI	Învățământ și Formare Profesională Inițială
CLDPS	Comitete Locale de Dezvoltare a Parteneriatului Social în formarea profesională
PDL	Planul de Dezvoltare Locală
ACL	Analiza Cadrului Logic
APM	Analiza Pieței Muncii
MEN	Ministerul Educației Naționale
MMSSF	Ministerul Muncii, al Solidarității Sociale și Familiei
PND	Planul Național de Dezvoltare
ONG	Organizații Non-guvernamentale
NUTS	Nomenclatorul Unităților Teritoriale pentru Statistică
CR	Consortii Regionale
PDR	Planul de Dezvoltare Regională
RO	România
RON	Noul Leu Românesc
POS	Programul Operațional Sectorial
SWOT	Puncte Tari, Puncte slabe, Oportunități, Riscuri (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats)
TVET	Învățământ Profesional și Tehnic (Technical Vocational Education and Training)
VET	Învățământ și Formare Profesională (Vocational Education and Training)
WB	Banca Mondială (World Bank)
UNESCO	Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură
SPP	Standarde de Pregătire Profesională

CAPITOLUL 1

RREZUMAT

Analizele din prezentul document urmăresc evoluțiile și tendințele demografice, ale pieței muncii și economiei regionale (din perspectiva cererii actuale și viitoare de educație), precum și situația curentă a învățământului profesional și tehnic regional (oferta de educație și formare profesională).

Constatările - formulate din perspectiva implicațiilor pentru dezvoltarea viitoare a învățământului profesional și tehnic regional - sunt rezumate la sfârșitul fiecărui capitol de analiză, sub forma unor concluzii și recomandări în atenția factorilor de răspundere la diferite niveluri de decizie din sistemul de educație și formare profesională. Rezumatul principalelor concluzii și obiectivele dezvoltării IPT la orizontul anului 2025 sunt prezentate în capitolul 9.

Planul de măsuri - propus pentru transpunerea în acțiune a principalelor concluzii și recomandări, este prezentat în capitolul 9 și reprezintă scopul final al demersului de analiză.

Analiza demografică indică un declin general al populației, în mod deosebit pentru grupele tinere de vârstă, însoțit de îmbătrânirea populației. Se mai rețin din analiza demografică la nivelul județului, diversitatea etnică, gradul ridicat de urbanizare dar și ponderea semnificativă a populației rurale.

Constatările demografice recomandă la nivelul rețelei școlare măsuri pentru raționalizarea ofertei în raport cu nevoile de calificare și acoperirea teritorială, asigurarea accesului la educație și formare profesională, optimizarea resurselor (concentrarea resurselor în școli viabile, în paralel cu rezolvarea problemelor de acces etc.).

Din **analiza mediului economic județean** se constată diversitatea activităților economice, specificul **industrial** al județului, creșterea ponderii **serviciilor** în economia județului (având cea mai mare contribuție în formarea PIB) creșterea **domeniului turismului** precum și dinamica firmelor mici și mijlocii. Se desprind concluziile cu privire la creșterea încurajatoare a investițiilor (industrii prelucrătoare, producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă, și aer condiționat, transport și depozitare, comunicații, turism, comerț cu ridicata sau cu amănuntul, repararea autovehiculelor etc.). Creșterea investițiilor firmelor cu capital străin; înființarea unor noi parcuri industriale (orientări strategice spre ramuri cu valoare adăugată mare: materiale de construcții, industrie alimentară, fabricarea de produse ecologice, electronică, IT, mecanică fină, servicii pentru întreprinderi, etc.) În condițiile în care zona montană acoperă aproape jumătate din suprafața județului, o secțiune distinctă este afectată analizării problematicei ruralului montan, din perspectiva socio-economică a localităților și gospodăriilor țărănești, a mediului și dezvoltării durabile - conducând la nevoia unui program coerent de măsuri specifice în educație și formare profesională în toate județele regiunii.

Planurile de școlarizare trebuie să reflecte, prin structura ofertei - proporțional cu nevoile pieței muncii - ponderea crescută a serviciilor, diversitatea activităților industriale, importanța turismului și nevoile de dezvoltare.

Principalele constatări din **analiza pieței muncii** indică o scădere a populației active și mai ales a populației ocupate (în mod deosebit în mediul rural și în cazul femeilor). Se constată tendința de **scădere constantă a numărului și ponderii populației ocupate în agricultură**, în paralel cu **creșterea în servicii**.

Capitolul privind educația și formarea profesională analizează contextul european național, regional și local, precum și principalii indicatori: de intrare în procesul educațional (numărul de elevi ce revin unui cadru didactic, resursele umane și materiale), de proces (mecanisme decizionale și descentralizarea funcțională în ÎPT, asigurarea calității în ÎPT, serviciile de orientare și

consiliere), de ieșire (rata netă de cuprindere în sistemul de educație, rata abandonului școlar, rata de tranziție la următorul nivel ISCED, rata de absolvire, rata de succes, rata de participare a populației adulte în formarea continuăetc.), de impact (impactul sistemului ÎPT asupra ratei șomajului, rata de inserție a absolvenților) precum și oferta școlilor din ÎPT (evoluția planurilor de școlarizare, analiza ofertei curente, țintele pe termen mediu a domeniilor de pregătire profesională).

O analiză detaliată este dedicată ofertei curente pentru formarea profesională inițială prin ÎPT, constatându-se progresul rezultat pe baza exercițiilor de planificare strategică (PRAI și PLAI) anterioare, dar și unele aspecte care trebuie îmbunătățite în continuare. Este analizată de asemenea implicarea școlilor în formarea adulților. Principalele constatări din analiza sistemului de educație și formare profesională a județului Sibiu sunt sintetizate la sfârșitul capitolului, din perspectiva măsurilor propuse pentru creșterea relevanței și calității în raport cu nevoile beneficiarilor.

Corelarea concluziilor desprinse din analizele destinate pieței muncii și economiei județene, cu constatările din analiza ofertei curente a sistemului TVET, a condus la conturarea unor priorități și acțiuni pentru dezvoltarea viitoare a formării profesionale prin instituțiile școlare.

Pe baza acestor concluzii, sunt identificate priorități locale cu efecte asupra formării profesionale.

Aceste priorități se referă la:

1. Corelarea ofertei ÎPT din județ cu nevoile de calificare
2. Dezvoltarea serviciilor de orientare și consiliere
3. Reabilitarea și modernizarea infrastructurii și dotării școlilor din ÎPT
4. Dezvoltarea competențelor profesionale ale resurselor umane din ÎPT
5. Dezvoltarea și diversificarea parteneriatului social în ÎPT
6. Asigurarea accesului la ÎPT și creșterea gradului de cuprindere în educație

Pentru definitivarea acestor obiective precum și a activităților recomandate de PLAI, au fost realizate consultări pe marginea documentului în cadrul Comitetului Local pentru Dezvoltarea Parteneriatului Social.

Pentru planul de măsuri – ca scop final al demersului de analiză – v. capitolul 9.

CAPITOLUL 2

DEMOGRAFIE

2.1 SITUAȚIA ACTUALĂ. EVOLUȚII DEMOGRAFICE.

2.1.1. Populația totală. Dinamica generală.

La 1 iulie 2015, populația județului Sibiu număra 463.561 locuitori, reprezentând 17,59 % din populația Regiunii Centru și 2,08% din populația României – v. tab. 2.1

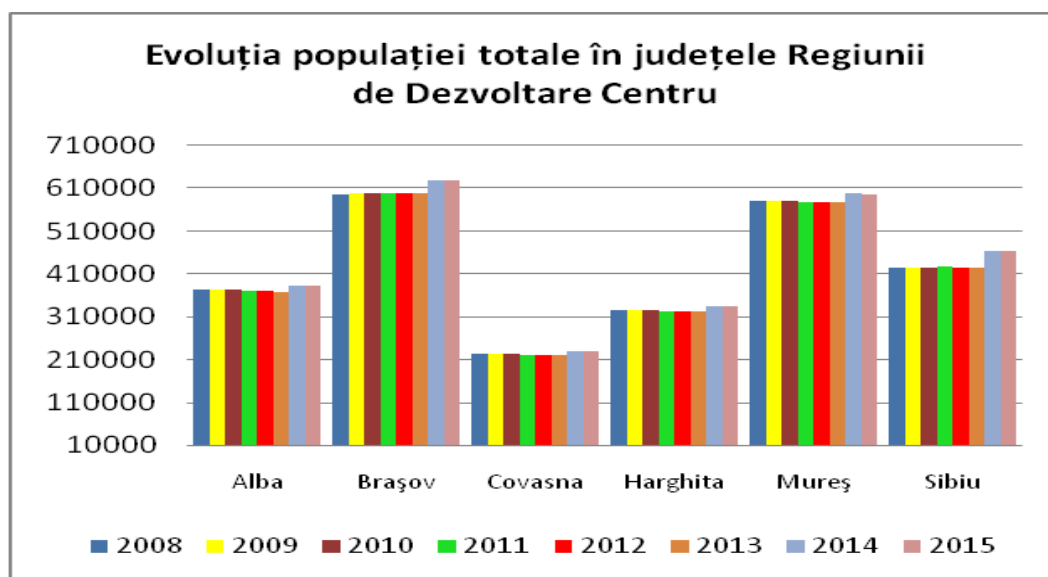
Tab.2.1

	Populația totală, la 1 iulie							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sibiu	423606	425134	425322	426121	425906	425961	463436	463561
Regiunea centru	2523510	2524491	2523452	2520540	2517066	2513402	2638500	2634253
România	21504442	21469959	21431298	21354396	21316420	21267165	22299730	22242738

Sursa: INS , Baza de tate TEMPO

Datele statistice furnizate de INS evidențiază o creștere a populației în perioada 2008-2015, 423.606 în anul 2008 și 463.561 în anul 2015, diferența de populație între 2008 și 2015 fiind de 39.955 persoane, 9,43% , cea mai mare creștere din regiune. (v. Anexa 1e)

Fig. 2.1

Sursa: INS, baza de date TEMPO 2014

2.1.2. Distribuția pe medii rezidențiale (urban/rural)

Conform datelor statistice la nivelul anului 2015, județul Sibiu are un grad ridicat de urbanizare de **65,5%** (peste media națională și regională) în descreștere față de 2008 cu 0,9%.

De remarcat, însă, tendința din perioada anterioară de creștere a populației în mediul rural în detrimentul celei urbane precum și faptul că totuși peste o treime **din populația** județului **trăiește în rural**.

2.1.3. Distribuția pe sexe

Structura pe sexe indică o **ușoară preponderență a persoanelor de sex feminin (51,5%)**, peste **media regională** și chiar peste **media națională** a numărului de femei la 1000 de bărbați

2.1.4. Structura pe grupe de vârstă

Structura populației pe grupe de vârstă în 2016									
	0-4 ani	5-9 ani	10-14 ani	15-19 ani	20-24 ani	25-29 ani	30-64 ani	65 ani și peste	TOTAL
ROMÂNIA	4,89%	5,32%	5,33%	5,48%	5,40%	6,72%	49,27%	17,60%	100,0%
Regiunea CENTRU	5,27%	5,57%	5,47%	5,41%	5,29%	6,79%	49,22%	16,99%	100,0%
Sibiu	5,45%	5,71%	5,49%	5,34%	5,61%	7,53%	49,23%	15,64%	100,0%

Sursa: INS, baza de date TEMPO Online, Populația la 1 iulie

Populația din **grupa de vârstă 10-14 ani**, înregistrează în 2015 o **creștere** de 7,13% față de anul 2008. Populația aparținând grupelor de vârstă **15-19 ani și 20-24 ani** înregistrează o **reducere semnificativă** de 20,4% respectiv 27,52% în 2015 față de anul 2008.

În perioada analizată a crescut numărul și ponderea populației vârstnice

Structura pe sexe în cadrul grupelor de vârstă.

Populația feminină este în minoritate în grupele de vârstă, astfel la grupa de vârstă 10-14 ani populația de sex masculin reprezintă 51,2% iar populația de sex feminin reprezintă 48,8%, situație similară și pentru grupele de vârstă 15-19 ani unde ponderea populației masculine este de 51,4%.

Extremele de vârstă - grupele 0-14 și peste 65 ani - au o pondere mai mare în mediul rural față de urban. În schimb, ponderea populației în vârstă de muncă (15-64 ani) este mult mai mică în mediul rural (66,6%, față de 73,7% în urban) - situație valabilă pentru toate grupele de vârstă din intervalul 15-64 ani.

Pierderea de către mediul rural, începând cu grupa de vârstă 15-24 ani, a avantajului inițial (grupa 0-14 ani) datorat unei rate superioare de natalitate, pare să indice tendința tinerilor de a părăsi satul.

2.1.5 Structura etnică

Regiunea Centru se caracterizează printr-o mare **diversitate etnică, lingvistică și religioasă**.

Datele de la recensământul populației și locuințelor din 2011 arată că în Regiunea Centru locuiesc cele mai multe persoane aparținând minorităților etnice și religioase, comparativ cu celelalte regiuni. În Regiunea Centru trăiesc peste jumătate (54,9%) din numărul total al locuitorilor de etnie maghiară din România, un sfert (26,5%) din numărul etnicilor germani și 17,9% din numărul total al romilor.

La nivelul **județului Sibiu, românii** sunt majoritari (90,6%), urmați de **rromi** (4,06%), **maghiari** (3,6%), **germani** (1,55%).

Deși cu o pondere redusă în prezent, aproape **45% din populația germană** a regiunii locuiește în județul Sibiu.

Semnificativă este și **ponderea rromilor** (județul Sibiu fiind al doilea din Regiune, după Mureș, din acest punct de vedere peste 17% din populația rromă a regiunii este înregistrată în județul Sibiu.

2.1.6 Mișcarea migratorie

Conform datelor furnizate de INS, numărul emigranților definitivi din județul Sibiu în anul 2014 este mult sub valoarea din 1990 (355 persoane în 2014 față de 20849 persoane în 1990), aproximativ **49.149 persoane** au emigrat definitiv în această perioadă, reprezentând 40% dintre emigranții definitivi la nivel regional.

Datele statistice oficiale înregistrează doar migrația internă și externă rezultată din schimbările oficiale de domiciliu. În realitate nu poate fi însă ignorat **fenomenul** îngrijorător al **emigrației**, în special în rândul tinerilor și al persoanelor calificate, cu tendință de accentuare. Conform unor estimări, migrația temporară a forței de muncă în străinătate se situa la nivelul țării în 2003 la cca. 1,7 milioane persoane (conf. Oficiului Internațional pentru Migrații, citat în PND 2007-2013, pag. 16). Deși incomplete, datele Eurostat privind evoluția numărului de cetățeni români înregistrați oficial în alte țări europene evidențiază o creștere semnificativă a emigrației (v. Studiul de piața muncii, WYG International, 2007, Phare TVET 2004-2006).

2.1.7 Nivelul de trai la nivel regional

Conform surselor INS, Baza de date TEMPO în perioada 2007-2015 ratele deprivării materiale severe¹ sunt mai mici la nivel regional decât la nivel național. Analizând evoluția ratei deprivării la nivelul regiunii Centru se constată o scădere a acesteia pe ansamblul perioadei 2007-2015.

Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială (AROPE)² este mai mică la nivel regional decât la nivel național și are o evoluție asemănătoare ratei deprivării materiale severe (v. Anexa 1k).

În ciuda evoluțiilor pozitive mai sus menționate, în conformitate cu datele statistice disponibile pentru 2015, o pondere însemnată de cca. 22% din populația regiunii în vârstă de peste 18 ani este afectată de deprivare materială severă, iar 31,6% este expusă riscului de sărăcie sau excluziune socială. Luând în considerare disparitățile socio-economice care afectează populația din mediul rural și din comunitățile dezavantajate, trebuie avute în vedere că deprivarea materială severă și riscul de sărăcie sau excluziune socială sunt mult mai mari în mediul rural și în special în ceea ce privește populația de etnie romă. **Se desprinde nevoia unor măsuri integrate în cadrul programelor de educație și formare profesională în mediul rural și comunitățile dezavantajate.**

2.2 PROIECȚII DEMOGRAFICE LA ORIZONTUL ANULUI 2060 – PROIECTAREA POPULAȚIEI ȘCOLARE

Datele extrase din prognoza demografică realizată de Institutul Național de Statistică pentru perioada 2003-2025 indică (într-o variantă medie) o **reducere a populației** județului cu aproape 30 mii locuitori până în 2025 (7 %), respectiv cu 5,6 mii loc. până în 2013.

Pe grupe mari de vârstă, la nivelul județului Sibiu cea mai accentuată **scădere** se constată în cadrul populației din **grupa 0-14 ani**, cu 8,5% (- 7,8 mii persoane) până în 2013, respectiv cu 14,7% (- 14,7 mii pers.) până în 2025.

În schimb, **crește numărul persoanelor în vârstă** (peste 65 ani), mai accentuat decât la nivel național și regional (v. tab.2.2)

Tab.2. 2

Evoluția populației în perioada 2003-2025 pe grupe mari de vârstă - varianta medie. - Mii pers. -											
	2003	2005	2010	2013	2015	2020	2025	2013-2003		2025-2003	
									%		%
România	21,733.6	21,614.7	21623.8	21,226.3		20,696.6	20,026.4	19,243.4			-2,371.3
0-14	3,632.7	3,432.5	3372.7	3,152.9		3,024.6	2,798.7	2,511.8			-920.7
15-64	14,993.1	15,033.4	15059.7	14,990.2		14,606.0	13,956.6	13,384.0			-1,649.4
65 si peste	3,107.8	3,148.8	3191.4	3,083.2		3,066.0	3,271.1	3,347.6			198.8
Regiune	2,545.2	2,538.4	2530.5	2,509.5	2,479.9	2,460.6	2,391.7	2,305.3	-58.5	-2.3%	-233.1
0-14	426.3	404.8	397.4	377.8	371.0	366.6	337.1	299.0	-33.8	-8.3%	-105.8
15-64	1,781.9	1,790.1	1787.0	1,787.4	1,760.3	1742.4	1,667.7	1,600.2	-29.8	-1.7%	-189.9
65 si peste	337.0	343.5	346.1	344.3	348.6	351.6	386.9	406.1	5.1	1.5%	62.6
Sibiu	423.8	423.7	422.3	421.6	418.2	416.0	406.6	394.0	-5.5	-1.3%	-29.7
0-14	72.8	69.2	68.2	65.0	64.0	63.4	58.1	51.3	-5.2	-7.5%	-17.9
15-64	299.0	301.7	300.3	304.0	300.7	298.5	287.8	277.8	-1.0	-0.3%	-23.9
65 si peste	52.0	52.8	53.8	52.6	53.5	54.1	60.7	64.9	0.7	1.3%	12.1

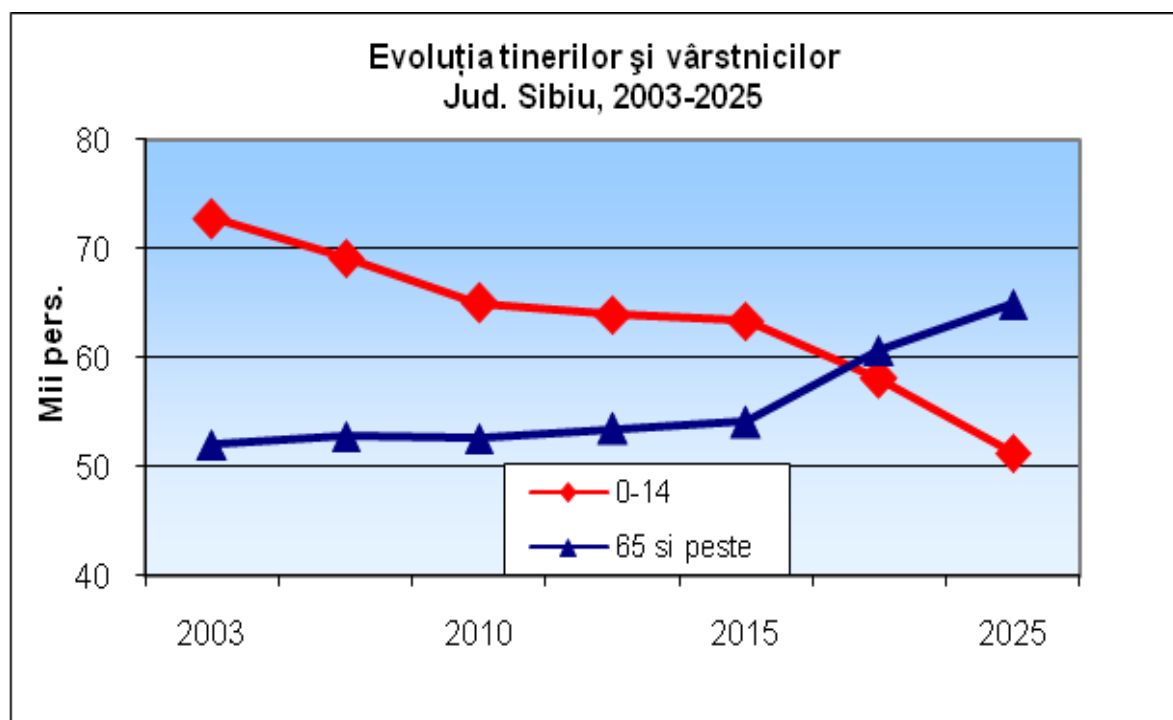
Sursa: INS, «Proiectarea populației României în profil teritorial până în 2025»(valorile pt.2013 stabilite prin interpolare)

¹ Rata deprivării materiale severe reprezintă ponderea în total populație a persoanelor în stare de deprivare materială severă, adică a persoanelor în vârstă de 18 ani și peste, care, datorită lipsei resurselor financiare, nu își pot permite cel puțin patru dintre următoarele *situații*: achitarea la timp, fără restanțe, a unor utilități și a altor obligații curente; plata unei vacanțe de o săptămână pe an, departe de casă; consumul de carne, pui, peste (sau alt echivalent de proteină) cel puțin o dată la două zile; posibilitatea de a face față, cu resursele proprii, unor cheltuieli neprevăzute (echivalente cu 1/12 din valoarea pragului național de sărăcie); deținerea unui telefon fix sau mobil; deținerea unui televizor color; deținerea unei mașini de spălat; deținerea unui autoturism personal; asigurarea plății unei încălziri adecvate a locuinței.

² AROPE este un indicator compozit adoptat la nivelul Uniunii Europene în cadrul Programului Europa 2020, de promovare a incluziunii sociale și reducere a sărăciei, reprezentând ponderea în total populație a persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială. Persoanele care fac obiectul indicatorului AROPE sunt cele aflate în cel puțin una din următoarele situații: au venituri disponibile inferioare pragului de sărăcie; sunt în stare de deprivare materială severă;

Populația județului Sibiu va cunoaște un **proces accentuat de îmbătrânire** așa cum este prezentat în figura 2.3.

Fig.2.3

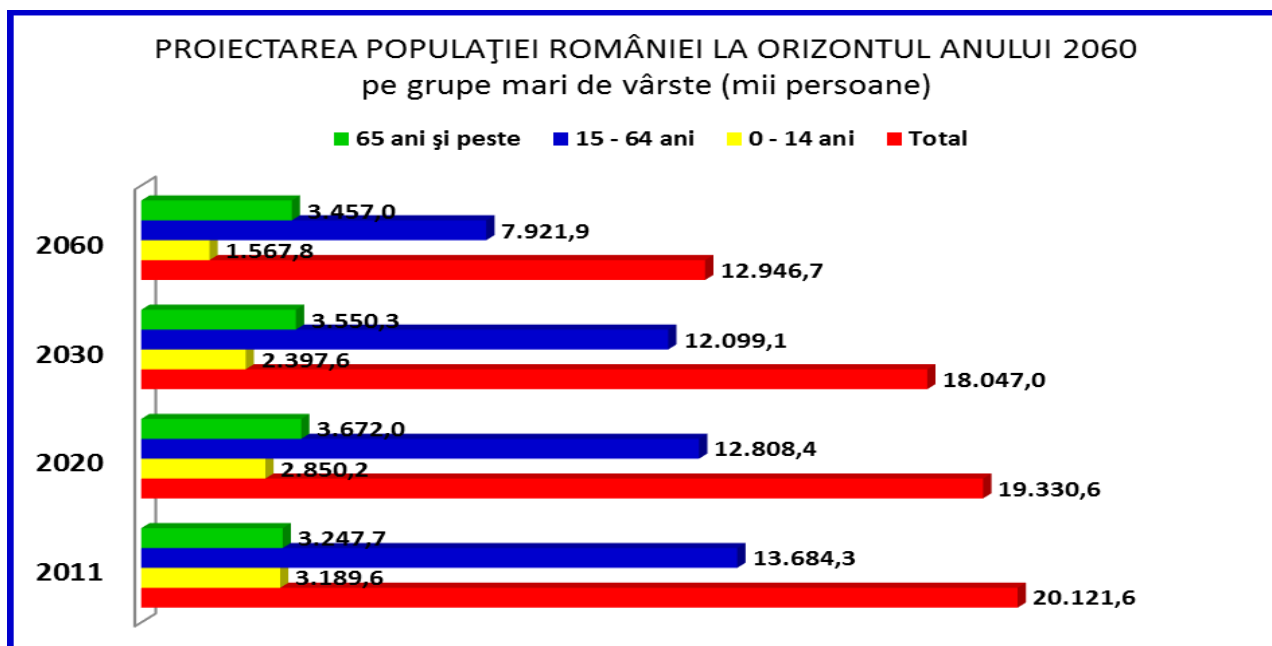
Sursa: date din prognoza INS

În ceea ce privește **populația de vârstă școlară și preșcolară** la nivelul județului Sibiu, se prognozează **reduceri în grupele 7-10 și 11-14 ani**, care până în 2025 **scad** cu 9,1%, respectiv 13,3%.

Populația României pe grupe mari de vârstă, în anii 2011, 2020, 2030 și 2060, varianta constantă

Grupe de vârstă	2011		2020		2030		2060	
	mii persoane	%	mii persoane	%	mii persoane	%	mii persoane	%
Cu migrație externă								
Total	20121.6	100	19330.6	100	18047	100	12946.7	100
0 - 14 ani	3189.6	15.9	2850.2	14.7	2397.6	13.3	1567.8	12.1
15 - 64 ani	13684.3	68	12808.4	66.3	12099.1	67	7921.9	61.2
65 ani și peste	3247.7	16.1	3672	19.0	3550.3	19.7	3457	26.7
Fără migrație externă								
Total	20121.6	100	19360.5	100	18121.9	100	13232.7	100
0 - 14 ani	3189.6	15.9	2873.9	14.8	2441	13.5	1659.4	12.5
15 - 64 ani	13684.3	68	12814.4	66.2	12131.5	66.9	8116.1	61.3
65 ani și peste	3247.7	16.1	3672.2	19	3549.4	19.6	3457.2	26.2

Sursa: Anuarul României, INS, date prelucrate

În ceea ce privește populația de vârstă școlară și preșcolară la nivelul județului Sibiu, se prognozează **reduceri în grupele 7-10 și 11-14 ani**, care până în 2025 scad cu **9,1%**, respectiv **13,3%**.

Tab 2.3

Prognoza populației de vârstă școlară și preșcolară jud. SIBIU							
Grupe de vârstă	2005	2015	2025	2015-2005		2025-2005	
				Abs.	%	Abs.	%
3 - 24 ani	124437	100053	92148	-24384	-19.6%	-32289	-25.9%
3-6 ani	17705	17714	14190	9	0.1%	-3515	-19.9%
7-10 ani	17386	18137	15806	751	4.3%	-1580	-9.1%
11-14 ani	19908	17417	17262	-2491	-12.5%	-2646	-13.3%
15 - 18 ani	27847	17737	18192	-10110	-36.3%	-9655	-34.7%
19 - 24 ani	41591	29048	26698	-12543	-30.2%	-14893	-35.8%

Sursa: Studiul ADR Centru "Evoluția populației de vârstă preșcolară și școlară din regiunea Centru în perioada 2005-2025", realizat pe baza prognozei INS

Semnificative **reduceri** se estimează în grupele 15-18 și 19-24 ani, comparativ cu 2005 se înregistrează în **2025 o scădere de 34,7%** pentru elevii de liceu, grupa 15-18 ani, 19-24 ani pentru învățământul postliceal și superior – v. tab.2.3 și 2.4

Tab. 2.4

Prognoza populației din grupa de vârstă 15-18 ani							
	2005	2015	2025	2015-2005		2025-2005	
				Abs.	%	Abs.	%
România	1398034	880680	845285	-517354	-37,0%	-552749	-39,5%
Regiunea Centru	164024	103874	105162	-60150	-36,7%	-58862	-35,9%
Sibiu	27847	17737	18192	-10110	-36,3%	-9655	-34,7%

Pentru **grupa 15-18 ani**, față de 2005 se prognozează o **scădere** la nivelul județului Sibiu peste media pe țară și a regiunii. - v. *tab.2.4*

Tab. 2.5

Prognoza populației din grupa de vârstă 19-24 ani							
	2005	2015	2025	2015-2005		2025-2005	
				Abs.	%	Abs.	%
România	1947386	1428109	1260223	-519277	-26,7%	-687163	-35,3%
Regiunea Centru	237126	166203	154632	-70923	-29,9%	-82494	-34,8%
Sibiu	41591	29048	26698	-12543	-30,2%	-14893	-35,8%

Pentru **grupa 19-24 ani**, față de 2005 se prognozează o scădere la nivelul județului cu 30,2,9% pînă în 2015, respectiv cu 35,8% pînă în 2025). - v. *tab.2.5*

Până în 2025, efectivele din grupa de vârstă **15-18 ani** se vor reduce față de 2002 cu 9.655 de persoane (-34,7%)

Tab. 2.6

Prognoza absolvenților de clasa a VIII-a						
2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
3659	3785	3091	3863	4182	4088	4160

Efectivele de elevi, absolvenți ai învățământului gimnazial, vor **crește** pînă în 2025 raportat la anul 2019 (*cînd am avut 3559 de elevi*) în medie cu 400 de elevi, avînd în anul 2021 un minim istoric de doar 3091 elevi – v. *tab.2.6*.

2.3 PRINCIPALELE CONCLUZII DIN ANALIZA DEMOGRAFICĂ. IMPLICAȚII PENTRU ÎPT

Concluzii	Implicații pentru dezvoltarea resurselor umane, IPT
<ul style="list-style-type: none"> Declinul demografic general (grupa de vârstă 15-18 ani înregistrează o scădere de 9.655 persoane, cu 37,7% pînă în 2025 față de 2002. 	<p>Nevoia unei gestiuni eficiente, previzionale, a dezvoltării resurselor umane, sprijinită de investiții corespunzătoare în capitalul uman.</p>
<p>Reducerea naturală prognozată a populației tinere, nivelul scăzut al resurselor bugetare, mai ales în mediul rural</p>	<p>Pericolul unui deficit de forță de muncă tânără calificată.</p> <p>Creștere a nivelului de calificare și a motivării forței de muncă tinere de a participa la forța de muncă regională.</p> <p>Racordare realistă la piața europeană a muncii – acțiuni de planificare a ofertei educaționale, de informare, orientare și consiliere.</p> <p>Optimizarea alocării resurselor, prin concentrarea pregătirii în școli viabile, în paralel cu rezolvarea problemelor de acces.</p> <p>Colaborarea școlilor în rețea:</p> <ul style="list-style-type: none"> - o ofertă cuprinzătoare și diversificată; - eliminarea paralelismelor nejustificate; - colaborare pentru acoperire teritorială optimă; - diversificarea grupurilor țintă (programe pentru adulți).
<p>Fenomenul de îmbătrânire demografică</p>	<p>Nevoi sporite de personal calificat pentru asistență</p>

<i>(creșterea populației în vârstă de peste 65 de ani cu 24,8 % până în 2025)</i>	socială și medicală, nevoi educaționale specifice.
Ponderea semnificativă a populației feminine	Oferta de pregătire - calificările dorite de populația feminină, programe de sprijin (facilități) pentru participarea la educație.
Ponderea semnificativă a populației rurale <i>(populație mai îmbătrânită și o pondere mai mică a populației în vârstă de muncă din mediul rural, combinat cu tendința tinerilor de a părăsi satul)</i>	Asigurarea accesului la educație în condiții de calitate și varietate de opțiuni, ofertă de pregătire adecvată, în sprijinul diversificării și creșterii competitivității economiei rurale, educație în sprijinul conservării și valorizării patrimoniului cultural specific și resurselor naturale din mediul rural, îmbunătățirea condițiilor de studiu în mediul rural.
Diversitatea etnică	Educație multiculturală, soluții pentru asigurarea accesului egal la educație și a varietății opțiunilor, programe de sprijin pentru grupurile etnice dezavantajate.
Consolidare relativă a vârstei de mijloc (35-55 ani) active pe piața muncii	Nevoi crescânde de formare continuă. Implicarea activă a școlilor ca furnizori de programe de formare pentru adulți.

CAPITOLUL 3

PROFILUL ECONOMIC AL JUDEȚULUI SIBIU

3.1. PRINCIPALII INDICATORI ECONOMICI

3.1.1. *Produsul intern brut (PIB) și valoarea adăugată brută (VAB)*

În anul 2016 județul Sibiu avea un Produs Intern Brut (PIB) de 16,14 miliarde de lei, care-l situează, ca putere economică, pe locul 3 după județele Brașov și Mureș, acestea având un PIB de 25,99 respectiv 16,63 miliarde lei.

La nivel național, PIB-ul a crescut în anul 2014 cu 2,8% față de anul 2013, județul Sibiu urmând același trend.

În anul 2015 PIB-ul național a înregistrat o creștere mai rapidă, urcând cu 3,8% față de anul 2014.

Tab. 3.1.

	PIB / locuitor	
	Euro/locuitor	Indici de disparitate (%)
Regiunea Centru	7100	100
Sibiu	6700	115.5

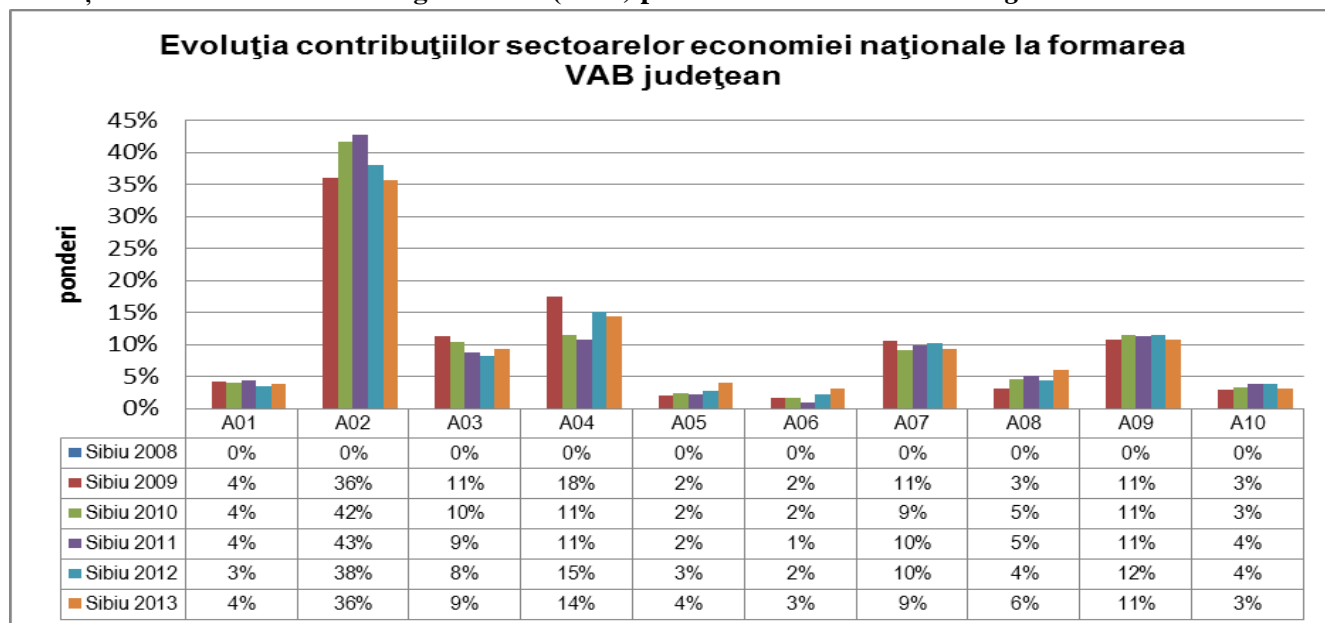
Sursa: Eurostat

În anul 2015, valoarea PIB/locuitor din județul Sibiu – indicator sintetic pentru aprecierea gradului de dezvoltare – a fost cu 15,5% mai mare decât media regională (v. tab. 3.1.).

Evoluția valorii adăugate brute (VAB) la nivel județean pe ramuri de activitate în perioada 2008-2013 evidențiază o tendință de creștere a ponderii VAB pentru unele sectoare ale economiei (industrie, inclusiv energie electrică și termică, gaze și apă, salubritate, construcții, comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor, motocicletelor și a bunurilor personale și de uz gospodăresc, hoteluri și restaurante, gestionarea deșeurilor, informații și comunicații, intermediari financiare și asigurări, tranzacții imobiliare și activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport) în paralel cu scăderea pentru alte sectoare (agricultură, vânătoare și silvicultură, pescuit și piscicultură, transport și depozitare, administrație publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public, învățământ, sănătate și asistență socială).

Evoluția structurii Valorii Adăugate Brute (VAB) pe sectoare de activitate - Fig. 3.2

Sursa:INS, Conturi Naționale Regionale

Analizând evoluția structurii valorii adăugate brute (VAB) pe ramuri de activitate în perioada 2008-2013, comparativ cu evoluțiile la nivel regional, județul Sibiu se evidențiază prin **creșterea constantă a ponderii VAB în industrie.**

Pe sectoare mari de activitate, în 2013, la nivelul județului Sibiu se detașează sectorul serviciilor, cu o pondere de 51,2% din VAB, urmat de industrie (35,6%), construcții (9,4%) și agricultura (2,9%) – v. tab. 3.3.

Comparativ cu structura VAB la nivel național și regional în 2009 (v. tab. 3.3) județul Sibiu se caracterizează prin pondere peste media regională și mai ales peste cea națională a VAB obținută în industrie (35,6%) plasând județul pe primul loc din regiune din punct de vedere al ponderii industriei în VAB. Serviciile totalizează 51,2% din VAB (locul 2 din regiune, după jud. Brașov). În cadrul serviciilor se detașează activitățile de comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor, transport și depozitare, hoteluri și restaurante. Peste media regională și cea mai mare pondere din regiune a VAB în construcții (9,4%).

Tab.3.3

	RO	Centru	SB
Agricultură, vânătoare și silvicultură, pescuit și piscicultură	6.1	6.2	3.9
Industrie, inclusiv energie electrică și termică, gaze și apă, salubritate, gestionarea deșeurilor	28.6	35.3	35.6
Construcții	8.0	7.7	9.4
Servicii, din care:	57.3	50.9	51.2
- Comerț cu ridicata și amănuntul, repararea autovehiculelor, motocicletelor și a bunurilor personale și de uz gospodăresc, hoteluri și restaurante, transport și depozitare	16.6	16.1	14.5
- Informații și comunicații	5.6	3.7	4.1
- Intermedieri financiare și asigurări	4.5	2.1	3.2
- Tranzacții imobiliare	9.0	9.8	9.3
- Activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport	7.3	5.0	6.1
- Administrație publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public, învățământ, sănătate și asistență socială	11.4	11.5	10.8
- Activ.culturale și spectacole; reparații prod. de uz casnic și alte serv.	2.8	2.7	3.2
TOTAL	100.0	100.0	100

Analizând structura VAB în 2013 se evidențiază următoarele aspecte relevante:

Sibiul deține o pondere peste media regională și națională a VAB obținută în industrie, inclusiv energie electrică și termică, gaze și apă, salubritate, gestionarea deșeurilor (35,6%). Serviciile totalizează 51,2% din VAB dintre aceste se detașează activitățile de informații și comunicații (4,1%) și activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport(6 ,1%). Peste media națională și cea mai mare pondere din regiune a VAB în construcții (9,4%). Cea mai mică pondere din regiune a VAB în agricultură (3,9%).

Ponderea relativ mare a industriei în prezent, corelată cu evoluțiile crescătoare în ultimii ani analizați, sugerează potențialul acestui sector în economia județului, însă evoluțiile viitoare sunt condiționate de măsura în care vom face față presiunii concurențiale crescînde, prin creșterea competitivității și dezvoltarea prioritară a unor ramuri industriale cu valoare adăugată mare.

3.1.2. Productivitatea muncii

Primul factor de creștere a PIB/ locuitor este productivitatea muncii, factor intensiv prin excelență. Deși în creștere (cu 112% față de 1999), în anul 2015, productivitatea muncii la nivel regional, calculată pe baza puterii de cumpărare standard (PCS) reprezenta doar cca. 45% din nivelul mediu din Uniunea Europeană (UE 27),. Comparativ cu celelalte regiuni, Regiunea Centru se situează pe poziția a treia, după București și Regiunea Vest.

În interiorul regiunii, după Brașov, județul Sibiu ocupă al doilea loc în termenii PIB/ locuitor și ai productivității muncii.

3.1.3 Firmele din județ. Dinamica unităților locale active.

Structura personalului din unitățile locale active din industrie, construcții, comerț și alte servicii, pe activități ale economiei naționale – județul Sibiu - Tab.3.4

Județ	CAEN Rev.2 (activitati ale economiei naționale - sectiuni)	Clase de marime ale întreprinderilor	Ani						
			2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sibiu	Total	Total	12414	12030	10645	9733	10031	10225	10603
		0-9 persoane	10819	10543	9189	8186	8483	8674	9030
		10-49 persoane	1216	1156	1153	1214	1227	1228	1250
		50-249 persoane	318	278	251	277	263	260	256
		250 persoane si peste	61	53	52	56	58	63	67
	A Agricultura, silvicultura si pescuit	Total	267	286	261	234	256	264	281
		0-9 persoane	235	249	221	182	202	207	223
		10-49 persoane	27	33	35	47	48	53	55
		50-249 persoane	4	3	4	4	5	3	3
		250 persoane si peste	1	1	1	1	1	1	:
	B Industria extractiva	Total	30	31	29	25	27	23	23
		0-9 persoane	19	21	22	17	19	13	14
		10-49 persoane	7	7	4	4	4	6	4
		50-249 persoane	:	:	:	:	:	:	1
		250 persoane si peste	4	3	3	4	4	4	4
	C Industria prelucratoare	Total	1598	1482	1277	1168	1189	1182	1229
		0-9 persoane	1086	1009	828	699	744	749	806
		10-49 persoane	326	316	303	311	295	276	263
		50-249 persoane	152	130	119	130	118	122	124

	250 persoane si peste	34	27	27	28	32	35	36
D Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	Total	15	13	19	21	26	31	43
	0-9 persoane	7	7	10	12	19	26	36
	10-49 persoane	5	3	4	6	4	2	4
	50-249 persoane	2	2	3	1	1	1	2
	250 persoane si peste	1	1	2	2	2	2	1
E Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	Total	72	75	72	68	74	71	69
	0-9 persoane	50	50	48	41	49	45	45
	10-49 persoane	14	18	18	21	18	19	17
	50-249 persoane	6	4	4	3	5	5	5
	250 persoane si peste	2	3	2	3	2	2	2
F Constructii	Total	1497	1457	1169	1018	1004	1015	1036
	0-9 persoane	1276	1266	994	819	809	832	852
	10-49 persoane	177	153	148	163	164	154	159
	50-249 persoane	37	34	23	31	28	26	21
	250 persoane si peste	7	4	4	5	3	3	4
G Comert cu ridicata si cu amanuntul; repararea autovehiculelor si motocicletelor	Total	3869	3594	3289	2988	3048	3087	3121
	0-9 persoane	3474	3230	2924	2622	2698	2735	2766
	10-49 persoane	341	316	323	327	316	321	323
	50-249 persoane	51	44	39	37	31	28	26
	250 persoane si peste	3	4	3	2	3	3	6
H Transport si depozitare	Total	933	960	868	874	902	935	1003
	0-9 persoane	830	872	782	778	793	822	872
	10-49 persoane	78	66	66	71	83	84	97
	50-249 persoane	18	14	13	18	19	20	25
	250 persoane si peste	7	8	7	7	7	9	9
I Hoteluri si restaurante	Total	685	747	676	601	636	659	698
	0-9 persoane	595	650	575	501	520	549	583
	10-49 persoane	78	83	89	85	104	99	107
	50-249 persoane	12	14	12	14	11	11	8
	250 persoane si peste	:	:	:	1	1	:	:
J Informatii si comunicatii	Total	424	376	339	317	345	346	360
	0-9 persoane	385	335	299	275	299	294	306
	10-49 persoane	34	38	35	35	38	42	44
	50-249 persoane	5	3	5	7	8	10	9
	250 persoane si peste	:	:	:	:	:	:	1
K Intermedieri financiare si asigurari	Total	147	158	157	135	133	119	129
	0-9 persoane	138	150	145	122	121	107	119
	10-49 persoane	8	7	11	11	10	11	9
	50-249 persoane	1	1	1	2	2	1	1
	250 persoane si peste							
L Tranzactii imobiliare	Total	384	406	370	324	332	353	362
	0-9 persoane	370	391	360	312	321	339	346
	10-49 persoane	13	14	9	11	10	13	14
	50-249 persoane							
	250 persoane si peste	1	1	1	1	1	1	2
M Activitati profesionale, stiintifice si tehnice	Total	1299	1314	1147	1042	1064	1084	1131
	0-9 persoane	1259	1277	1111	1001	1021	1034	1078
	10-49 persoane	36	33	31	36	39	45	48
	50-249 persoane	4	4	5	4	4	5	5
	250 persoane si peste	:	:	:	1	:	:	:
N Activitati de	Total	536	487	404	393	423	447	501

	servicii administrative si activitati de servicii suport	0-9 persoane	476	427	335	318	338	363	414
		10-49 persoane	38	37	48	53	58	59	64
		50-249 persoane	20	21	19	20	25	23	21
		250 persoane si peste	2	2	2	2	2	2	2
	P Invatamant	Total	67	73	63	66	69	76	76
		0-9 persoane	65	70	61	64	67	70	74
		10-49 persoane	2	3	2	2	2	6	2
	Q Sanatate si asistenta sociala	Total	242	244	224	204	211	223	214
		0-9 persoane	229	230	210	183	189	201	193
		10-49 persoane	10	12	12	19	18	19	19
		50-249 persoane	3	2	1	2	4	2	1
		250 persoane si peste	:	:	1	:	:	1	1
	R Activitati de spectacole, culturale si recreative	Total	88	80	80	78	90	104	107
		0-9 persoane	78	73	76	72	83	95	94
		10-49 persoane	8	6	2	3	5	6	10
		50-249 persoane	2	1	2	3	1	2	2
		250 persoane si peste	:	:	:	:	1	1	1
	S Alte activitati de servicii	Total	261	247	201	177	202	206	220
		0-9 persoane	247	236	188	168	191	193	209
		10-49 persoane	14	11	13	9	11	13	11

În județul Sibiu din punct de vedere al personalului angajat în unitățile locale active din industrie, construcții, comerț și alte servicii, se detașează industria prelucrătoare urmată de comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor, construcții, transporturi, depozitare, comunicații, tranzacții imobiliare și servicii pentru întreprinderi - v. *tab.3.4*.

Conform datelor furnizate de INS, cea mai mare pondere a personalului din unitățile locale în 2014, se înregistrează în industria prelucrătoare (38,4%) și în comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor (19,8%), iar cele mai mici ponderi se înregistrează în învățământ (0,3%), în sănătate și asistență socială (1,1%).

Intreprinderile mici și mijlocii

Datele statistice pentru perioada 2008-2014 evidențiază dinamica întreprinderilor mici și mijlocii (IMM), care pe total s-au redus ca număr de firme (până în 2011 cu 19,5% respectiv cu 12,5% în 2014). Trendul numărului firmelor mici și mijlocii este însă crescător în ultima parte a intervalului.

În schimb a scăzut cu aproximativ 4% numărul de firme din clasa întreprinderilor mari (peste 250 salariați) cu toate că înregistrează o evoluție crescătoare în ultima perioadă a intervalului.

Regiunea Centru se caracterizează prin ponderea mare a numărului de IMM specializate în industrie (15,2%).

3.1.4. Investițiile brute din bunuri corporale din unitățile locale active din industrie, construcții, comerț și alte servicii

La nivelul regiunii, cele mai mari investiții brute precum și cea mai mare dinamică s-au înregistrat în industria prelucrătoare, urmată de producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat iar cele mai reduse în învățământ.

Cele mai mari investiții brute în industria prelucrătoare se înregistrează în perioada 2008- 2012 în județul Sibiu 32611 milioane lei.

3.2. PROIECȚIA PRINCIPALILOR INDICATORI ECONOMICI

Datele prognozate privind evoluția PIB indică la nivelul regiunii Centru o creștere în 2019 cu 29036,7 milioane lei (39%), mai mare decât creșterea medie la nivel național (37,5).

- milioane lei , prețuri curente-

Indicatori	2014	2015	2016	2017	2018	2019
PRODUS INTERN BRUT – milioane lei, prețuri curente						
Total economie	667577	712832	757031	805889	859886	917736
CENTRU	74303,0	79971,3	84997,5	90548,0	96748,2	103339,7
ALBA	11138,8	11751,2	12502,1	13310,7	14212,2	15165,4
BRAȘOV	22487,2	24455,3	25991,0	27728,9	29662,1	31724,3
COVASNA	4920,0	5273,2	5615,9	5968,3	6362,5	6781,0
HARGHITA	7134,7	7622,8	8102,5	8613,2	9181,6	9784,3
MUREȘ	14522,3	15670,3	16639,3	17702,2	18900,8	20169,1
SIBIU	14100,1	15198,3	16146,8	17224,5	18429,0	19715,5
PRODUS INTERN BRUT – modificări procentuale față de anul anterior						
Total economie	3	3,8	4,2	4,3	4,5	4,7
CENTRU	3,6	4,6	4,3	4,4	4,6	4,8
din care valoarea adăugată brută din:						
Industrie						
Total economie	3,7	2,0	4,0	5,3	5,7	5,4
CENTRU	4,7	5,4	4,1	5,3	5,7	5,4
Agricultură, silvicultură, piscicultură						
Total economie	2,4	-9,4	9,0	1,9	1,9	1,9
CENTRU	6,7	-10,3	9,0	1,9	1,9	1,9
Construcții						
Total economie	2,3	8,8	5,7	6,0	6,3	6,6
CENTRU	2,4	8,7	6,0	5,9	6,2	6,5
Servicii						
Total economie	2,5	4,7	3,4	3,9	4,1	4,5
CENTRU	2,5	4,8	3,4	3,9	4,3	4,7

Sursa: INS- Comisia națională de prognoză – mai 2016

În interiorul regiunii Centru se prognozează că cele mai mari creșteri ale PIB în 2019 față de 2014 se vor înregistra în județul Brașov (41,1%) și Sibiu (39,8%)

Numărul mediu de salariați 2014-2019

Se prognozează că numărul mediu de salariați va crește în regiunea Centru cu 110 mii persoane (19%) în 2019 față de 2014 , depășind creșterea medie la nivel național (16%).

Indicatori	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Numărul mediu de salariați - mii persoane						
Total economie	4507,7	4635	4775	4925	5070	5210
CENTRU	579,9	599,6	621,8	645,4	668	689,9
ALBA	79,0	82,1	85,5	89,0	92,5	95,9
BRAȘOV	157,2	163,0	169,3	176,3	183,0	189,6
COVASNA	45,4	47,4	49,4	51,2	53,0	54,7
HARGHITA	59,7	62,0	64,5	67,1	69,5	71,9
MUREȘ	119,0	122,1	126,0	130,3	134,5	138,5
SIBIU	119,7	123,0	127,1	131,4	135,5	139,3
Numărul mediu de salariați						
Total economie	1,4	2,8	3,0	3,1	2,9	2,8

CENTRU	1,1	3,4	3,7	3,8	3,5	3,3
Structura numărului mediu de salariați-%-						
Total economie	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
CENTRU	12,9	12,9	13,0	13,1	13,2	13,2

Sursa: INS - Comisia națională de prognoză – mai 2016

În interiorul regiunii Centru se prognozează că cea mai mare creștere a numărului mediu de salariați se înregistrează în județul Alba(21,4%) iar cea mai mică în județele Mureș și Sibiu (16,1%).

Câștigul salarial mediu brut lunar

La nivelul regiunii Centru, se prognozează o creștere a salariului brut lunar cu 37,8% (779 lei/ salariat) în 2019 față de 2014 pondere apropiată de media națională(38,1%) - v.tab.

Indicatori	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Câștigul salarial mediu brut lunar – lei/salariat						
Total economie	2328	2521	2746	2897	3053	3215
CENTRU	2063	2230	2426	2560	2699	2842
ALBA	1976	2149	2345	2474	2609	2747
BRAȘOV	2207	2402	2625	2779	2938	3097
COVASNA	1730	1872	2033	2145	2259	2376
HARGHITA	1713	1841	1937	2048	2165	2314
MUREȘ	2064	2233	2436	2564	2698	2829
SIBIU	2232	2386	2609	2746	2886	3030
Câștigul salarial mediu net lunar – lei/salariat						
Total economie	1697	1836	1998	2106	2218	2333
CENTRU	1501	1622	1765	1863	1964	2067
ALBA	1433	1558	1701	1794	1892	1992
BRAȘOV	1604	1746	1907	2019	2135	2250
COVASNA	1267	1371	1489	1571	1654	1740
HARGHITA	1251	1345	1415	1496	1581	1690
MUREȘ	1509	1633	1781	1875	1972	2068
SIBIU	1616	1727	1889	1988	2089	2193
Câștigul salarial mediu net lunar- modificări procentuale față de anul anterior						
Total economie	7,5	8,2	8,8	5,4	5,3	5,2
CENTRU	7,7	8,1	8,8	5,5	5,4	5,3

Sursa: INS - Comisia națională de prognoză – mai 2016

În cadrul regiunii cea mai mare creștere a salariului mediu brut se preconizează a fi în județul Brașov (29 % în 2019 față de 2014), județul Sibiu având o creștere de 26,33%.

Indicii de disparitate pentru câștigul salarial mediu net lunar au valori apropiate în perioada 2014-2019, în ușoară creștere spre finalul intervalului(88,6% în 2019).

Șomerii înregistrați la sfârșitul anului

Datele prognozate privind evoluția numărului șomerilor înregistrați la sfârșitul anului indică la nivelul regiunii Centru o reducere ca pondere în 2019 cu 15,4% (9,3 mii persoane),apropiată de ponderea medie la nivel național (15,3%).

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Șomeri înregistrați, la sfârșitul anului - mii persoane						
Total economie	478,3	436	453	430	410	405
CENTRU	60,3	50	53	57	52	51
Structura numărului de șomeri înregistrați -%						

Total economie	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
CENTRU	12,6	11,5	11,7	13,3	12,6	12,6
Rata șomajului înregistrat - %						
Total economie	5,4	4,9	5,0	4,7	4,4	4,3
CENTRU	5,5	4,6	4,7	4,5	4,4	4,4
ALBA	7,3	5,5	5,6	5,5	5,4	5,3
BRAȘOV	4,3	3,9	4,0	3,8	3,7	3,6
COVASNA	6,5	5,7	6,0	5,7	5,5	5,4
HARGHITA	6,0	5,4	5,6	5,3	5,1	5,0
MUREȘ	5,8	4,7	5,0	4,7	4,6	4,5
SIBIU	4,6	3,7	4,0	3,7	3,5	3,4

Sursa: INS - Comisia națională de prognoză – mai 2016

În 2014 Regiunea Centru avea o pondere 12,6% din numărul total de șomeri înregistrați. Se prognozează că ponderea lor va rămâne aceeași cu ușoare oscilații de-a lungul intervalului 2014-2019

Rata șomajului înregistrat în județul Sibiu, se preconizează că va avea o tendință de scădere cu 1,2 puncte procentuale în 2019 față de 2014.

3.3. ALTE INFORMAȚII ȘI INFORMAȚII PARȚIALE

3.3.1. Procesul de integrare europeană și cerințele de competitivitate

Ca urmare a integrării României în UE, firmele din județ se confruntă cu o presiune concurențială sporită pentru a rezista pe piața internă și pentru a valorifica oportunitățile participării pe piața UE. Noi firme și investiții de capital străin vor fi atrase în județ.

Dincolo de avantajul conjunctural (care se va reduce în timp) al prețului relativ scăzut al forței de muncă, competitivitatea firmelor va fi condiționată într-o măsură din ce în ce mai mare de creșterea valorii adăugate prin eforturi susținute de inovare și segmentare pentru cucerirea și păstrarea pieței, cu accent pe *tehnologie, calitate, design, marketing, tehnici de vânzare* adecvate.

Nevoile de competitivitate ale firmelor vor conduce și la dezvoltarea și diversificarea pieței de **servicii pentru afaceri** (“business to business”): servicii de consultanță, financiare, comerciale etc., dar și alte servicii pentru întreprinderi rezultate din externalizarea unor activități auxiliare producției și contractate cu firme specializate - de ex. de întreținere și reparații (mentenanță), servicii pentru produsele vândute, etc.

3.3.2. Cercetarea - dezvoltarea

Un domeniu care poate da un impuls semnificativ dezvoltării județului Sibiu și care necesită acordarea unei mari atenții în ceea ce privește învățământul profesional și tehnic este cercetarea și inovarea. Dezvoltarea sectorului cercetare - dezvoltare - inovare este unul dintre factorii care pot potența relansarea ÎPT. Necesitatea întăririi legăturii dintre mediul economic și cel de afaceri atrage în viitor dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere, a clusterelor industriale și a celor bazate pe cercetare, accelerând procesul de transfer tehnologic. La nivel regional se simte necesitatea întăririi legăturii dintre mediul de cercetare și cel de afaceri în perspectiva dezvoltării economiei bazate pe cunoaștere.

Salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare în Regiunea Centru în perioada 2005-2011

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Regiunea Centru	2419	2865	2641	2897	3732	3113	3526
Alba	95	129	259	266	244	243	276
Brașov	948	1575	1378	1545	1962	1799	2259
Covasna	68	63	34	37	32	42	47
Harghita	3	2	42	29	29	28	19
Mureș	667	449	446	480	497	410	375
Sibiu	638	647	482	540	968	591	550

Sursa: Institutul Național de Statistică

La nivelul județului Sibiu în 2011 față de 2005 ponderea cercetărilor a scăzut cu peste o treime (-36,1%).

Potrivit datelor statistice din anul 2011, cheltuielile totale din activitatea de cercetare-dezvoltare au fost de 123901 mii lei prețuri curente la nivelul Regiunii Centru, dintre care peste jumătate (58,1%) în județul Brașov urmat la mare distanță de județele Sibiu (16,6%).

Cheltuieli totale din activitatea de cercetare - dezvoltare în R.Centru

mii. lei

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Regiunea Centru	53172	60920	74256	80256	170057	110483	123901
Alba	1986	1928	3801	3948	3161	2141	13347
Brașov	25455	25558	48653	46514	69797	64242	71955
Covasna	3628	4519	2398	2756	3434	3345	3696
Harghita	146	168	392	1421	785	1084	399
Mureș	10587	12639	12635	11219	14692	17471	13973
Sibiu	11370	16108	6377	14398	78188	22200	20531

Sursa: Institutul Național de Statistică

3.3.3. Industria

Conform statisticilor la nivel național, Sibiu este unul dintre cele mai industrializate județe din țară, **industria** deținând primul loc în economia județului. Aceasta este concentrată în proporție de **71,3%** în municipiile Sibiu și Mediaș, **10%** în Cisnădie, **7,7%** în Copșa Mică, **4,3%** în Avrig, **2,6%** în Tâlmăciu și **2%** în Agnita.

Profilul industrial al județului este dat de industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor, industria mijloacelor de transport (subansamble și ansamble auto), industria electrotehnică, industria produselor textile și de pielărie, industria alimentară, produse din minerale nemetalice și energie electrică, termică, gaze și apă.

Economia județului beneficiază de **investiții străine semnificative**, îndeosebi din partea unor firme germane. Domeniile spre care s-a îndreptat majoritatea investițiilor străine sunt industria auto și a componentelor auto, industria construcțiilor de mașini și utilaje, piese și subansamble electrice și electrotehnice, industria ușoară.

Industria mijloacelor de transport (inclusiv componente), industria construcțiilor de mașini mașinile și industria echipamentelor electrice asigură peste 50% din exporturile județului.

Industria materialelor de construcții beneficiază de rezerve de dezvoltare deosebite date de resursele naturale. Dintre cele mai importante din țară sunt exploatările de materiale de construcție, cum ar fi cele de șisturi cristaline pe văile Sadului și Lotrioarei, cristale marmoreene la Porumbacul de Sus și Arpașul de Jos, argile și argile refractare Cristian, precum și pietrișuri și nisipuri din albiile principalelor râuri.

In județul Sibiu au obținut titlul de parcuri industriale: **Parcul Industrial Sibiu-Șura Mică și Parcul Șelimbăr – Sibiu, ambele ca investiții de tip “greenfield”**.

3.3.4. Infrastructura de transport, tehnică, edilitară, de comunicații și de mediu

Poziția strategică a regiunea Centru (granițe comune cu 6 din cele 7 regiuni) și a județului a condus la o infrastructură diversificată de **drumuri și căi ferate**, în cadrul căreia se intersectează axe rutiere importante pentru legăturile pe direcțiile N-V și S-E, iar pentru **transporturile feroviare**, regiunea reprezintă o adevărată placă turnantă pentru întreaga țară (nodurile de calea ferată Brașov, Teiuș, Sibiu). De asemenea regiunea dispune de două aeroporturi (Sibiu și Târgu Mureș), iar pentru viitor este prevăzută realizarea unui aeroport la Brașov (Ghimbav).

Dinamica investițiilor în **infrastructura tehnică** (alimentare cu energie electrică, apă, gaz, etc.), **edilitară și pentru afaceri**, în creștere în ultimii ani, se va accentua în perioada următoare din perspectiva nevoilor de dezvoltare economică și socială și a integrării europene.

În **telecomunicații** se remarcă un proces alert de modernizare care se va accentua în viitor, datorită creșterii gradului de acoperire și expansiunii noilor tehnologii atât în telefonia cu fir cât și în telefonia mobilă. **Schimbările tehnologice** în domeniu, vor antrena **modificări în profilul unor calificări** (ex. competențele IT pentru sistemele de transfer integrat de date, voce și imagine). Adaptarea la standardele UE pentru **protecția mediului** conduce la o nevoie în creștere de personal specializat dar și de dezvoltare a unor competențe de mediu ca parte din pregătirea tehnică generală, indiferent de specialitate.

3.3.5. *Agricultura*

Relieful foarte diversificat al județului oferă potențial pentru dezvoltarea unei agriculturi variate: zootehnia în general în zonele montane (în principal ovine și bovine), producția vegetală în culoarele depresionare și în luncile râurilor. De menționat potențialul de dezvoltare oferit de agricultura ecologică

Activitate tradițională în județul Sibiu, agricultura constituie până în zilele noastre principala ocupație și sursă de venit a locuitorilor din mediul rural. Orientată spre satisfacerea cererii interne, agricultura beneficiază de un potențial natural important și diversificat. Cu toate acestea, sectorul agricol se află încă la începutul unui lung și dificil proces de modernizare și restructurare, menit să conducă la eficientizare și la valorificarea mai bună a importantului potențial agricol al regiunii.

Suprafețele agricole s-au diminuat pentru pomicultură, suprafețele cultivate pentru legumicultură au scăzut. S-a abandonat cultura viței de vie la Axente Sever Dumbrăveni și parțial la Apoldu de Sus.

După modul de folosință, structura suprafeței agricole (în 2011) se prezintă astfel: arabil 38,3%, pășuni 35,3%, fânețe 23,9%, livezi și pepiniere pomicole 1,7%, vii și pepiniere viticole 0,9%

Una din cauzele dezvoltării sub potențial a agriculturii este și forța de muncă îmbătrânită din mediul rural.

3.3.6. *Silvicultura*

Având 37,2% (în 2015) din suprafața acoperită cu păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră, județul Sibiu posedă un mare potențial silvic, constituind una din zonele cele mai importante de aprovizionare cu lemn din țară.

Vegetația silvică a favorizat și dezvoltarea unei variate și bogate faune de animale salbatice pentru vânat.

O uriașă sursă de venituri, foarte puțin exploatată în prezent, o constituie fructele de pădure, ciupercile și flora specifică (plantele medicinale) – resurse valoroase pentru industria cosmetică și farmaceutică, alimentară, etc.

3.3.7. *Turismul*

Cu o natură extrem de generoasă și un patrimoniu cultural de o mare valoare, județul Sibiu dispune de un potențial turistic ridicat și diversificat. Din cercetările și studiile județene în domeniu reiese concluzia că formele de turism cu cel mai ridicat potențial de dezvoltare sunt: **turismul montan, turismul balnear, turismul cultural și turismul rural**.

Potențialul turistic foarte ridicat, prin resursele naturale, patrimoniul cultural și arhitectural, stațiunile turistice și balneoclimaterice renumite (Ocna Sibiului, Bazna), dispune de rezerve neexploatare suficient din cauza dotării tehnice necorespunzătoare, a reclamei turistice insuficiente sau datorită prestării unor *servicii de slabă calitate*. În anul 2011, județul dispune de o structură de primire turistică de 109 unități cu o capacitate de cazare de 6.065 de locuri.

Specificul județului oferă condiții deosebite pentru turismul montan (Stațiunea Păltiniș) și agroturism. Agroturismul, beneficiază în mod deosebit de potențialul gospodăriilor rurale (ex. zona etnografică Marginimea Sibiului, Valea Avrigului, Valea Bâlii și Porumbacului).

Turismul cultural dispune de resurse însemnate, cu o mulțime de obiective valoroase ce împânzesc teritoriul județului și câteva reperi arhitectonice binecunoscute (ansamblul bisericilor fortificate, compleul Muzeal Astra, Sibiu, Mediaș etc) precum și festivaluri tradiționale de prestigiu (Festivalul Internațional de Teatru, Sibiu Jazz Festival, Artmania sau Astra Film).

Turismul cultural reprezintă principalul brand al fostei Capitale Culturale Europene, atrăgând an de an sute de mii de turiști în orașul de pe malul Cibiului. Distanța relativ mică dintre obiectivele turistice culturale favorizează integrarea acestora în diferite circuite tematice.

Dezvoltarea durabilă

Cea mai cunoscută definiție a dezvoltării durabile este cu siguranță cea dată de Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare (WCED) în raportul "Viitorul nostru comun", cunoscut și sub numele de Raportul Brundtland³: "**dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoile prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi**". Definiția și conceptul de dezvoltare durabilă amintit anterior va fi accentuat și integrat mai bine pe parcursul perioadei de programare 2017-2025.

Este necesară dezvoltarea și implementarea de acțiuni specifice în vederea completării abordării integratoare, prin direcționarea obiectivelor și a resurselor către domeniile în care se manifestă inegalitatea și excluziunea. În același timp, este necesar ca pe parcursul elaborării, dezvoltării și implementării potențialelor proiecte să se țină cont de accesibilitate.

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030 stabilește obiective concrete pentru trecerea, într-un interval de timp rezonabil și realist, la modelul de dezvoltare generator de valoare adăugată înaltă, propulsat de interesul pentru cunoaștere și inovare, orientat spre îmbunătățirea continuă a calității vieții oamenilor și a relațiilor dintre ei în armonie cu mediul natural.

Ca orientare generală, documentul vizează realizarea următoarelor obiective strategice pe termen scurt, mediu și lung:

Orizont 2020: Atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile;

Orizont 2030: Apropierea semnificativă a României de nivelul mediu din acel an al țărilor UE.

Îndeplinirea acestor obiective strategice a avut în vedere pe termen mediu și lung, o creștere economică ridicată și, în consecință, o reducere substanțială a decalajelor economico-sociale dintre România și celelalte state membre ale UE.

În acest moment pot fi analizate rezultatele deja înregistrate, în raport cu obiectivele stabilite pentru orizontul 2013, și pot fi reconsiderate obiectivele rămase relevante pentru Orizontul 2020 și 2030; astfel, indicatorul sintetic prin care se masoară procesul de convergența reală, produsul intern brut pe cap de locuitor al României, era estimat să depășească în anul 2013 media UE din acel moment, să se apropie de media UE în anul 2020 și să fie ușor superior nivelului mediu european în anul 2030.

Direcțiile principale de acțiune, printre care se regăsește și educația și formarea profesională, detaliate pe sectoare și orizonturi de timp sunt:

- Corelarea rațională a obiectivelor de dezvoltare, inclusiv a programelor investiționale în profil inter-sectorial și regional, cu potențialul și capacitatea de susținere a capitalului natural;
- Modernizarea accelerată a sistemelor de educație și formare profesională, sănătate publică și servicii sociale, ținând seama de evoluțiile demografice și de impactul acestora pe piața muncii;
- Folosirea generalizată a celor mai bune tehnologii existente, din punct de vedere economic și ecologic, în deciziile investiționale;
- Anticiparea efectelor schimbărilor climatice și elaborarea atât a unor soluții de adaptare pe termen lung, cât și a unor planuri de măsuri pentru situații de criză generate de fenomene naturale sau antropice;
- Asigurarea securității și siguranței alimentare;

---

³ *Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future*, <http://www.eytv4scf.net/wced-ocf.htm>

- Identificarea unor surse suplimentare de finanțare pentru realizarea unor proiecte și programe de anvergură, în special în domeniile infrastructurii, energiei, protecției mediului, siguranței alimentare, educației, sănătății și serviciilor sociale;
- Protecția și punerea în valoare a patrimoniului cultural și natural național; racordarea la normele și standardele europene privind calitatea vieții să fie însoțită derevitalizarea, în modernitate, a unor moduri de viață tradiționale, în special în zonele montane și cele umede.

3.3.8. Zona montană și dezvoltarea durabilă - aspecte specifice ruralului montan

Orientările strategice naționale pentru dezvoltarea durabilă a zonei montane defavorizate 2020-2025 prezintă principalele direcții de urmat pentru asigurarea creșterii atractivității și dezvoltării durabile a zonei montane defavorizate, prin punerea în valoare a resurselor, stabilizarea populației, menținerea identității culturale, creșterea puterii economice la nivel local, în condițiile păstrării echilibrului ecologic și protecției mediului natural.

Prin îndeplinirea obiectivelor stabilite se va realiza dezvoltarea durabilă economică, socială și de mediu a zonei montane defavorizate prin protejarea și valorificarea responsabilă a resurselor montane, ținând seama și de efectele schimbărilor climatice, prevenindu-se depopularea acestor zone și degradarea tradițiilor, îndeletnicirilor și specificității culturale a acestora.

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a zonei montane defavorizate (2014-2020)

stabilește următoarele obiective:

Obiectiv general 1: Creșterea competitivității economice

Obiective specifice:

- Creșterea veniturilor fermierilor
- Sporirea gradului de instruire și informare al fermierilor în vederea dezvoltării de activități specifice și facilitarea accesului produselor lor pe piețele de desfacere

Obiectiv general 2: Creșterea atractivității zonei montane defavorizate și stabilizarea populației montane

Obiective specifice:

- Menținerea populației tinere în zonele montane defavorizate, cu accent pe zona rurală
- Încurajarea diversificării activităților economice în zona montană defavorizată
- Revitalizarea turismului montan pe principiile turismului durabil prin modernizarea infrastructurii specifice, creșterii calității serviciilor în vederea dezvoltării și promovării potențialului natural și cultural din zona montană defavorizată
- Modernizarea infrastructurii de transport și pentru serviciile de bază

Obiectiv general 3: Ameliorarea calității factorilor de mediu din zona montană defavorizată și conservarea biodiversității

Obiective specifice:

- Gestionarea durabilă a resurselor agricole și forestiere
- Conservarea biodiversității, prin consolidarea rețelei de arii protejate, elaborarea/implementarea planurilor / măsurilor de management ale ariilor naturale protejate, precum și prin păstrarea și/sau îmbunătățirea funcționalității și conectivității aferente rețelei de arii naturale protejate, inclusiv ale rețelei Natura 2000 (prin menținerea și crearea infrastructurilor ecologice, inclusiv coridoare ecologice - coridoare de migrare/deplasare pentru specii)
- Implementarea managementului durabil al deșeurilor

Obiectiv general 4: Conservarea și valorificarea resurselor culturale

Obiective specifice:

- Protejarea, promovarea și menținerea vie a patrimoniului imaterial și a creației contemporane
- Promovarea, conservarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural material

Zona montană se întinde pe 47% din suprafața Regiunii Centru, ocupând părțile de est, sud și vest ale regiunii. Carpații Meridionali ("Alpii Transilvaniei", având cele mai înalte vârfuri din România în masivul Făgăraș), Carpații Orientali (ocupând aproape în întregime teritoriul județelor Harghita și Covasna și părți însemnate din județele Mureș și Brașov), Munții Apuseni (jumătatea de N-V a județului Alba).

Locul modest pe care îl ocupă Regiunea Centru din punct de vedere al contribuției la producția agricolă națională (locul 5 din cele 8 regiuni), este explicabil prin condițiile de relief (în detrimentul suprafețelor agricole și arabile), dar și unui randament mai scăzut al agriculturii montane în comparație cu câmpia. Pe de altă parte, specificul montan oferă regiunii un potențial de excepție pentru zootehnie și în particular pentru dezvoltarea agriculturii ecologice și a agroturismului în spațiul rural, condiționat de valorificarea superioară a următoarelor **atuuri**:

- Suprafețele întinse de pășuni și fânețe (totalizând 58% din suprafața agricolă a regiunii) favorabile creșterii animalelor – activitate tradițională a locuitorilor din regiune.
- Calitatea bună a mediului, conservarea unor practici agricole “blânde” – fără chimizare sau cu chimizare redusă permit obținerea unor produse ecologice cu valoare biologică ridicată
- Biodiversitate (flora furajeră naturală, flora spontană, speciile de animale sălbatice)
- Peisaje naturale valoroase, patrimoniul istoric și cultural bogat
- Facilitățile și interesul în creștere pentru agroturism
- Capitalul uman (bătrânii păstrători de tradiție; tinerii - moștenitori ai zestrei tradiționale și deschiși spre nou)
- Experiența și inițiativele unor organizații active la nivelul regiunii: ex. AGROM-RO Mureș (în domeniul instruirii și consultanței agricole), ANTREC (în promovarea serviciilor agroturistice), Institutul de Cercetare și Dezvoltare în Montanologie - Cristian, jud. Sibiu, Institutul de Cercetare pentru Pajiști – jud. Brașov, etc.

Pe de altă parte, se constată o serie de **probleme**⁴ specifice ruralului montan cu consecințe grave pe termen mediu, dintre care:

- Declinul efectivelor de animale (ovine și bovine, în mod deosebit scăderea efectivelor de oi) conduce la scăderea majoră a volumului îngrășămintelor organice (indispensabile pentru aportul de alcalinitate, azot biologic, etc.), cu impact grav asupra regenerării naturale a pajiștilor, conducând la degradarea florei naturale furajere – fenomenul de “resălbăticire” prin acidifierea solului fragil al muntelui care favorizează dezvoltarea plantelor nedorite .
- Tendința abandonării unora dintre bunele practici din experiența tradițională, în paralel cu conservarea unora învechite și/sau adoptarea unor practici neadaptate specificului montan
- Aplicarea pe scară redusă a însămânțării artificiale; zestrea genetică a animalelor din multe gospodării rurale din zonele de munte este modestă.
- Adăposturi pentru animale învechite, necorespunzătoare igienico-sanitar, lipsite de facilitățile necesare.
- Lipsa echipamentelor agricole moderne (v. mulsul manual) și a mecanizării necesare lucrărilor în specific montan;
- Greșeli în depozitarea și utilizarea îngrășămintelor naturale (lipsa sau starea necorespunzătoare a platformelor de bălegar, absența bazinelor pentru colectarea purinului – pierderi mari de azot biologic, bălegar diseminat iarna, nefermentat, acid) – afectând calitatea pajiștilor, la care se adaugă poluarea cu rumeguș (pericol - acidifierea fânețelor), practici ineficiente de colectare și depozitare a fânului (stocat în clăi cu pericol de mucegăire), etc.
- Infrastructura deficitară (drumuri, utilități, comunicații).
- Investiții reduse pentru crearea de locuri de muncă / alternative de ocupare în spațiul rural montan
- Îmbătrânirea populației, exodul tinerilor (spre orașe / UE).
- Inițiative reduse, lipsa suportului și a cunoștințelor necesare fermierilor pentru promovarea de “branduri” specifice (produse cu marcă locală/regională), promovarea produselor de nișă, etc.
- Consultanță agricolă calificată în zona montană, neacoperitoare cantitativ și calitativ.

Consecințele sunt grave:

- Degradarea terenurilor agricole montane, sălbăticirea pajiștilor și a fânețelor – riscă să devină ireversibile: **“fragilitatea muntelui”**

---

⁴ Informațiile prezentate în această secțiune privind problematica ruralului montan au fost puse la dispoziție de Forumul Montan Român, afiliat la Euromontana

- Condiții socio-economice precare; șomaj, combinat cu calitate redusă a ocupării (agricultură de subzistență) cu tendință de agravare
- Depopularea munților prin exodul tinerilor spre orașe sau în afara țării
- Imens potențial economic nevalorificat / insuficient în raport cu potențialul pieței (în creștere) pentru produse ecologice și biologice, agroturism, etc.

Gospodăriile țărănești care ocupă zonele montane din regiunea Centru sunt localizate în grade diferite de dispersie teritorială (foarte ridicată în unele zone din Apuseni, Bucegi, Piatra Craiului, Făgăraș, etc.). În funcție de varietatea factorilor socio-economici și culturali, gradul de izolare, condițiile de mediu etc., se înregistrează diferențe mari de dezvoltare socio-economică (de la sărăcie extremă în unele zone, la prosperitatea relativă în altele).

Dezvoltarea economică în spațiul rural montan, iar în zonele izolate chiar supraviețuirea civilizației rurale, depind decisiv de dezvoltarea și valorificarea superioară a resursele oferite de agricultura montană⁵ și a altor resurse specifice zonei, într-un concept de *pluriactivitate*⁶.

Conceptul de dezvoltarea durabilă aplicat ruralului montan include modernizarea activităților agricole în paralel cu conservarea bunelor practici în raport cu mediul, relansarea creșterii animalelor și a îndeletnicirilor tradiționale, promovarea agriculturii și a produselor ecologice, diversificarea activităților economice în spațiul rural fără afectarea patrimoniului natural, istoric și cultural.

În raport cu problematica analizată, **principalele neajunsuri constatate⁷ în cadrul sistemului de educație și formare profesională sunt:**

- Interesul general scăzut al tinerilor pentru formare profesională și carieră în agricultură;
- Gradul redus de acoperire teritorială a ofertei de educație și formare profesională (inițială și continuă) în ruralul montan;
- Conținutul pregătirii insuficient adaptat specificului local, în mod deosebit în ceea ce privește componenta practică a programelor de formare în agricultură (în particular în domeniul agromontan/agroturism) furnizate de școlile din sistemul ÎPT;
- Absența unei pregătiri generale privind economia ruralului montan – considerată a fi necesară încă din gimnaziu (în cadrul orelor de educație tehnologică / componenta de curriculum la decizia școlii- CDS), atât ca bază de pregătire pre-vocațională, cât și din perspectiva celor care nu continuă studiile și rămân în gospodării;
- Baza materială deficitară a școlilor din domeniu (fermă didactică, echipamente, etc.);
- Formarea profesională a cadrelor didactice - marcată preponderent de cunoștințe pentru agricultura de câmp - deficitară în privința competențelor specifice agriculturii montane.

Un răspuns adecvat la problematica dezvoltării ruralului montan, din perspectiva educației și formării profesionale – văzută ca **“Pilon al dezvoltării agro-montane durabile”**, implică nevoia unui program coerent de măsuri pe următoarele direcții prioritare:

- Completarea componenței Comitetelor de Dezvoltare a Parteneriatelor Sociale în Educație și Formare Profesională (CLDPS), din toate județele regiunii Centru, cu reprezentanți ai unor organizații relevante pentru problematica agriculturii și dezvoltării rurale montane
- Introducerea în documentele de planificare strategică în ÎPT a unei secțiuni distincte pentru problematica ruralului montan, având în vedere:
  - Planurile locale de acțiune (PLAI) din toate județele Regiunii Centru;
  - Planurile de acțiune (PAS) la nivelul școlilor din ÎPT cu ofertă de formare în agricultură cu specific montan;

⁵ **Agricultura montană** include totalitatea practicilor agricole adaptate zonelor montane – plante furajere, cultivate sau pajiști naturale, horticultură, creșterea animalelor, etc.

⁶ Conceptul de **pluriactivitate** include diversitatea activităților care valorifică resursele locale, acoperă nevoi specifice gospodăriilor rurale, oferă alternative de ocupare totală sau parțială: procesarea primară și mica industrializare a produselor agro-alimentare, meșteșuguri și artizanat (lemn, metal, confecții, ceramică, etc.), mica industrie locală, turism și agroturism, activități de întreținere și mecanizare și alte servicii auxiliare agriculturii, etc.

⁷ Concluziile grupului de lucru pentru un *program național de educație și formare profesională în ruralul montan*

- Inițierea / dezvoltarea unor școli pilot cu profil agromontan, cu arie de acțiune acoperitoare pentru principalii masivi muntoși, având în vedere:
    - Dezvoltarea bazei materiale: ferma didactică, ateliere școală și laboratoare – organizate și dotate corespunzător, din perspectiva agriculturii montane⁵ și pluriactivității⁶, cu o componentă de agroturism inclusă;
    - Facilități de tip „campus” (internat, cantină, centre de documentare și informare, etc.).
  - Programe de formare continuă a cadrelor didactice de specialitate pentru adecvarea competențelor specifice agriculturii montane;
  - Adaptarea conținutului pregătirii prin curriculum în dezvoltare locală (CDL) în funcție de specificul local, la toate calificările din cadrul rutei progresive de profesionalizare relevante pentru agricultura montană;
  - Completarea/adaptarea pregătirii la nivel gimnazial din zonele montane având în vedere noțiunile generale privind economia ruralului montan - în cadrul orelor de educație tehnologică / componenta de CDȘ;
  - Programe de orientare și consiliere profesională adaptate grupurilor țintă din ruralul montan, în parteneriat între instituțiile de învățământ, Centrele Județene de Asistență Psihopedagogică (CJAPP), Direcțiile Județene pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală, Oficiile județene de Consultanță Agricolă, autorități locale, asociații profesionale ale agricultorilor de munte (acolo unde există), alte organizații neguvernamentale (ONG) cu activități de consultanță și instruire în agricultură, etc.
- Într-o primă etapă (2006), din județul Sibiu a fost cuprinsă în acest program Școala cu clasele I-VIII, Cristian, care după începerea lucrărilor proiectul a fost abandonat în anul 2009.

3.4. CONCLUZII DIN ANALIZA MEDIULUI ECONOMIC. IMPLICAȚII PENTRU ÎPT.

- Ritm susținut de **creștere economică** în anii anteriori crizei economice, reflectat în dinamica PIB și a productivității muncii.
- Noi provocări pentru sistemul de educație și formare profesională, din perspectiva contribuției la formarea resurselor umane necesare creșterii competitivității economice regionale. Necesitatea urmăririi atente a evoluțiilor din economie în contextul crize economice.
  - ❖ După o perioadă de scădere drastică, începând cu 2008 județul Sibiu a cunoscut o creștere a numărului de cercetători și a cheltuielilor de cercetare-dezvoltare. În 2015 județul Sibiu ocupa o locul al doilea, după Brașov la nivel regional din punct de vedere al numărului de salariați în activitatea de cercetare dezvoltare și primul loc din punct de vedere al cheltuielilor de cercetare-dezvoltare.
    - Nevoia relansării activității de cercetare-dezvoltare și de creștere a legăturii cu mediul economic și nevoile acestuia.
    - Nevoia de asumare a unui rol sporit al județului în activitatea de cercetare dezvoltare din perspectiva nevoilor de dezvoltare regională.
  - ❖ Județul Sibiu se evidențiază prin **creșterea constantă a ponderii VAB în industrie**. De asemenea a **crescut ponderea VAB în construcții, și în servicii și a scăzut în agricultură**
  - ❖ **Dinamica și potențialul întreprinderilor mici și mijlocii (IMM)**. În paralel cu procesul de restructurare care a condus la reducerea severă a numărului de angajați în firmele mari, a crescut la nivel județean numărul de firme și personalul IMM
  - ❖ **Dinamica încurajatoare a investițiilor brute și a investițiilor străine directe, în mod deosebit în industria prelucrătoare, urmată de sectorul transport, depozitare, comunicații și de comerț**
  - ❖ **Diversitatea activităților economice:**
    - **Serviciile:**
      - Ocupă cea mai mare pondere în economia județului. Județul Sibiu ocupă al doilea loc în regiune din punct de vedere al ponderii serviciilor în VBA.

- În cadrul serviciilor se detașează sectorul serviciilor comerciale (comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor, motocicletelor și a bunurilor personale și de uz gospodăresc, hoteluri și restaurante, transporturi, depozitare și comunicații)
- **Industria:**
  - Conform statisticilor la nivel național, Sibiu este unul dintre cele mai industrializate județe din țară - ponderea industriei în VAB peste media națională, primul loc din regiune din punct de vedere al ponderii industriei în VAB.
  - Creștere constantă a ponderii VAB în industrie.
  - Județul Sibiu are cel mai ridicat indice de specializare în industrie din Regiunea Centru.
  - Profilul industrial al județului este dat în principal de industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor, industria mijloacelor de transport (subansamble și ansamble auto), industria electrotehnică, industria produselor textile și de pielărie, industria alimentară, produse din minerale nemetalice și energie electrică, termică, gaze și apă.
  - Economia județului beneficiază de **investiții străine semnificative**, îndeosebi din partea unor firme germane, franceze. Domeniile spre care s-a îndreptat majoritatea investițiilor străine sunt industria auto și a componentelor auto, industria construcțiilor de mașini și utilaje, piese și subansamble electrice și electrotehnice, industria ușoară.
  - Industria mijloacelor de transport (inclusiv componente), industria construcțiilor de mașini mașinile și industria echipamentelor electrice asigură peste 50% din exporturile județului.
- **Construcțiile**

Sector în creștere ca pondere în formarea PIB, susținut de dinamica investițiilor în infrastructura pentru transporturi, infrastructura tehnică (alimentare cu energie electrică, apă, gaz, etc.), edilitară și pentru afaceri și dezvoltarea sectorului imobiliar.
- **Agricultura:**
  - Pondere în PIB sub media la nivel național și regional, poziție modestă în cadrul regiunii din punct de vedere al producției agricole, în bună măsură datorită condițiilor de relief – urgența dezvoltării agriculturii în zonele montane
  - Condiții favorabile creșterii animalelor, potențial ridicat de dezvoltare pentru agricultura ecologică și agroturism
  - Nevoile de modernizare și eficientizare a agriculturii din perspectiva aderării la UE
  - Problematice complexă și stringentă a ruralului montan din perspectiva socio-economică a localităților și gospodăriilor țărănești, a mediului și dezvoltării durabile.
- **Silvicultura:**
  - Potențial silvic ridicat: 37,2% din suprafața județului este acoperită de păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră.
- **Mediul:**
  - Nevoile de adaptare la standardele UE pentru **protecția mediului**.

IMPLICAȚIILE PENTRU ÎPT:

- **Planurile de școlarizare** trebuie să reflecte, prin structura ofertei - proporțional cu nevoile pieței muncii - ponderea crescută a serviciilor, diversitatea activităților industriale, importanța construcțiilor și nevoile de dezvoltare a agriculturii.
- **Calificări și curriculum.** Adaptările structurale din economie presupun competențe adecvate și o mobilitate ocupațională sporită (inclusiv intersectorială) a forței de muncă.
Se desprind două direcții de acțiune la nivel regional și local:
  - Aplicarea riguroasă a standardelor de pregătire profesională;
  - Adaptări prin curriculum în dezvoltare locală (CDL);
- Ponderea crescândă a IMM reclamă din partea ÎPT un **răspuns adecvat la nevoile specifice IMM, de adaptabilitate crescută a forței de muncă** la sarcini de lucru diverse, prin
  - Asigurarea unei pregătiri de bază largi, competențe tehnice generale solide
  - Consolidarea pregătirii profesionale, indiferent de calificare, cu competențe specifice economiei de piață (competențe antreprenoriale, tehnici de vânzări, marketing, etc.)
  - Promovarea învățării pe parcursul întregii vieți
- Ca **răspuns la schimbările tehnologice și organizaționale induse de investițiile străine și cerințele de competitivitate**, trebuie avute în vedere:
  - Creșterea nivelului de calificare
  - Importanța competențelor cheie
  - Limbile străine
  - Formarea unor competențe adecvate pentru: noile tehnologii, calitate, design, marketing, tehnici de vânzare
  - Colaborarea între școli pentru calificările care presupun competențe combinate, de exemplu: tehnice și comerciale/economice, tehnice - artistice – IT (design, grafică, publicitate, pagini web) etc.
  - Formarea continuă a profesorilor în parteneriat cu întreprinderile
- Ca răspuns la **cerințele de mediu** pe baza standardelor UE:
  - Calitate în pregătirea pentru calificările specializate pentru ecologie și protecție mediului pe baza standardelor de mediu ale UE
  - Dezvoltarea unor competențe de mediu ca parte din pregătirea tehnică generală, indiferent de specialitate.
- **Parteneriatul școală-agenți economici** - indiferent de domeniul de pregătire, trebuie să reflecte:
  - diversitatea categoriilor de agenți economici (pe clase de mărime, tipuri de capital etc.) și de activități producătoare de bunuri și servicii
- **Ruralul montan:**
Problematica complexă și stringentă a ruralului montan, din perspectiva socio-economică a localităților și gospodăriilor țărănești, a mediului și dezvoltării durabile, în condițiile în care zona montană acoperă aproape jumătate din suprafața județului, conduce la nevoia unui program coerent de măsuri în educație și formare profesională, pe următoarele direcții prioritare:
  - Consolidarea parteneriatului social prin antrenarea în procesul decizional și de planificare strategică în ÎPT a reprezentanților instituțiilor și organizațiilor relevante pentru ruralul montan.
  - Inițierea/dezvoltarea unor școli pilot cu profil agromontan, înzestrate cu o bază materială adecvată: ferma didactică, ateliere școală și laboratoare – organizate și dotate

corespunzător, din perspectiva agriculturii montane și pluriactivității (cu o componentă de agroturism inclusă); facilități de tip campus.

- Adecvarea sporită a conținutului calificărilor la specificul agromontan local.
- Programe de formare continuă a cadrelor didactice de specialitate, cu privire ca competențele specifice agriculturii montane

Concluzii desprinse din analiza indicatorilor economici.

Concluzii	Implicații pentru dezvoltarea resurselor umane, IPT
Ritmul susținut de creștere economică din ultimii ani, reflectat în dinamica PIB și a productivității muncii.	Noi oportunități și provocări pentru sistemul de educație și formare profesională, din perspectiva contribuției la formarea resurselor umane necesare creșterii competitivității economice regionale.
Provocări induse de procesul de integrare europeană. Dinamica investițiilor brute și a investițiilor străine.	Formarea unor competențe adecvate pentru: noile tehnologii, calitate, design, marketing, tehnici de vânzare. Colaborarea între școli pentru calificările care presupun competențe combinate, de exemplu: tehnice și comerciale / economice, tehnice - artistice – IT. Formarea continuă a profesorilor în parteneriat cu întreprinderile.
Tendința de creștere a ponderii unor sectoare economice, în paralel cu scăderea ponderii altor sectoare în formarea PIB.	Planurile de școlarizare trebuie să reflecte, prin structura ofertei (proporțional cu nevoile pieței muncii) ponderea crescută a sectoarelor economice în dezvoltare, diversitatea activităților industriale, și nevoile de dezvoltare a agriculturii.
Modificări structurale din economie evidențiate prin modificări ale ponderilor sectoarelor și activităților economiei naționale la formarea PIB și VAB.	Identificarea domeniilor și poștelor de formare profesională inițială prioritare pentru dezvoltarea regională. Competențe adecvate și o mobilitate ocupațională sporită (inclusiv intersectorială) a forței de muncă. Adaptări prin curriculum în dezvoltare locală (CDL).
Ponderea crescândă a IMM.	Adaptabilitate crescută a forței de muncă la sarcini de lucru diverse. Asigurarea unei pregătiri de bază largi, competențe tehnice generale solide. Consolidarea pregătirii profesionale, indiferent de calificare, cu competențe specifice economiei de piață (competențe antreprenoriale, tehnici de vânzări, marketing etc.). Adaptări prin curriculum în dezvoltare locală (CDL). Dezvoltarea parteneriatul școală-agenți economici.
Respectarea cerințelor de mediu pe baza standardelor UE.	Dezvoltarea competențelor de mediu, ca parte din pregătirea tehnică generală.
Ponderea mare a zonei montane și premontane în suprafața județului.	Programe de informare, consiliere și instruire adaptate grupurilor țintă din ruralul montan.

CAPITOLUL 4

PIAȚA MUNCII

4.1. INDICATORI STATISTICI AI PIEȚEI MUNCII

4.1.1 Participarea la forța de muncă

Pentru caracterizarea fenomenelor de pe piața forței de muncă din România se utilizează două serii de date statistice diferite: Balanța forței de muncă (BFM) și Ancheta asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO). Indicatorii statistici din cele două serii de date nu sunt comparabili deoarece metodele de colectare, unele definiții și metode de calcul sunt diferite. Pe de altă parte, doar analiza datelor din ambele serii poate oferi o imagine completă și reală asupra pieței muncii din România.

BFM permite comparabilitatea teritorială, la nivel național, pe regiuni și pe județe. AMIGO asigură comparabilitatea la nivel național între regiunile de dezvoltare și compatibilitatea cu statistica europeană (EUROSTAT), deci la nivel de județ dispunem doar de date BFM (Biroul Forței de Muncă).

Indicatori statistici ai pieței muncii conform datelor din balanța forței de muncă (BFM)

Evoluția principalilor indicatori ai pieței muncii, conform datelor din Balanța Forței de muncă, este prezentată în tabelul 4.1.

tab.4.1

Județul Sibiu	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Resurse de munca- mii pers.	274.8	275.7	277.6	281.6	283	282.8	282.3	255.2	
Populație activă civilă- mii pers.	185.5	186.3	185.5	186.4	184.6	193.6	194.3	191.5	
Populație ocupată civilă- mii pers.	179.7	180.5	170.2	175.6	176.6	184.8	185.0	182.6	
Someri înregistrați-nr. pers.	5806	5794	15315	10780	8006	8785	9320	8852	7163
Populația în pregătire prof. și alte categ. de pop. în vârstă de muncă - mii pers.	89.3	89.4	92.1	95.2	98.4	89.2	88.0	63.7	
Rata de ocupare a resurselor de munca-%	65.4	65.5	61.3	62.4	62.4	65.3	65.5	71.6	
Masculin	68,5	70,8	73,6	70,0	67,5	68,5	69,3	69,1	71,1
Feminin	52,2	53,0	53,1	50,7	51,1	50,1	50,6	51,4	51,2
Rata de activitate a resurselor de munca-%	67.5	67.6	66.8	66.2	65.2	68.5	68.8	75	
Masculin	61,8	63,9	64,9	62,4	59,8	61,7	62,3	62,8	65,6
Feminin	48,4	49,3	48,8	45,7	45,9	45,5	46,1	46,5	47,6
Rata somajului înregistrat-%	3.1	3.1	8.3	5.8	4.3	4.5	4.8	4.6	

Sursa: Anuarul Statistic 2015

Principalele constatări desprinse din informațiile din BFM la nivelul județului Sibiu:

Populația activă, populația ocupată:

În anul 2014 populația activă a scăzut cu 2,8 mii persoane față de 2013, dar este mai mare cu 6 mii persoane față de 2011.

Populația ocupată din anul 2014 a scăzut față de 2013 cu 2,4 mii persoane, și are valoarea cea mai mică din perioada analizată.

Rata de activitate și rata de ocupare:

În ceea ce privește rata de activitate din anul 2014 este mai mare decât în 2013 cu 6,2 procente și o diferență de 7,5 pp. mai mare decât în 2013.

Rata de ocupare a crescut în 2014 cu 6,2 procente față de 2013 și este mai mare cu 4-9 pp față de perioada analizată.

4.1.2. Structura populației ocupate civile pe principalele activități ale economiei naționale

Pe ansamblul județului Sibiu an de an populația ocupată a avut un trend fluctuant cu creșteri și descreșteri, în anul 2014 a scăzut cu 2,4 mii persoane față de anul 2013, și a avut cea mai mică valoare în perioada 2007-2009.

Structura comparativă pe județe a populației ocupate civile, pe activități, în 2014 (%)

	ROMÂNIA	CENTRU	SB
Agricultură, silvicultură și pescuit	27,3	22,5	14,6
Industrie, din care:	21,1	27,4	32,1
- Industrie extractivă	0,7	0,8	1,2
- Industrie prelucrătoare	18,2	24,7	29,0
- Producția și furnizarea de energie electrică și termică. gaze. apă caldă și aer condiționat	1,5	0,5	0,4
- Distribuția apei; salubritate. gestionarea deșeurilor. activități de decontaminare	7,4	1,4	1,5
Construcții	7,4	6,7	6,7
Servicii, din care:	44,1	43,4	46,7
- Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	14,3	14,9	13,8
- Transport și depozitare	4,8	5,3	6,2
- Hoteluri și restaurante	2	2,6	2,8
- Informații și comunicații	1,9	1,2	1,5
- Intermedieri financiare și asigurări	1,4	0,8	1,4
- Tranzacții imobiliare	0,3	0,3	0,3
- Activități profesionale, științifice și tehnice	2,1	1,4	1,0
- Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	3,4	3,3	5,3
- Administrație publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public	2,3	2,0	1,8
- Învățământ	4,4	4,6	4,6
- Sănătate și asistență socială	4,5	4,5	5,0
- Activități de spectacole. culturale și recreative	0,9	0,8	0,9
- Alte activități de servicii	1,8	1,7	2,2
TOTAL	100,0	100,0	100,0

Sursa: INS Baza de date TEMPO-Online

Populația ocupată în agricultură deține o pondere redusă și se află în descreștere față de anii 2009-2013. Din cadrul serviciilor, comerțul s-a dezvoltat la nivelul județului Sibiu, datorită faptului că s-au deschis în județ importante centre comerciale. O creștere semnificativă a înregistrat industria prelucrătoare creștere care se resimte și în celelalte domenii respectiv Hoteluri și restaurante, Transporturi, Tranzacții imobiliare etc.

Structura populației ocupate pe medii și sexe are tendințe asemănătoare ca a întregii populații ocupate, în sensul că are loc o migrare către mediul urban.

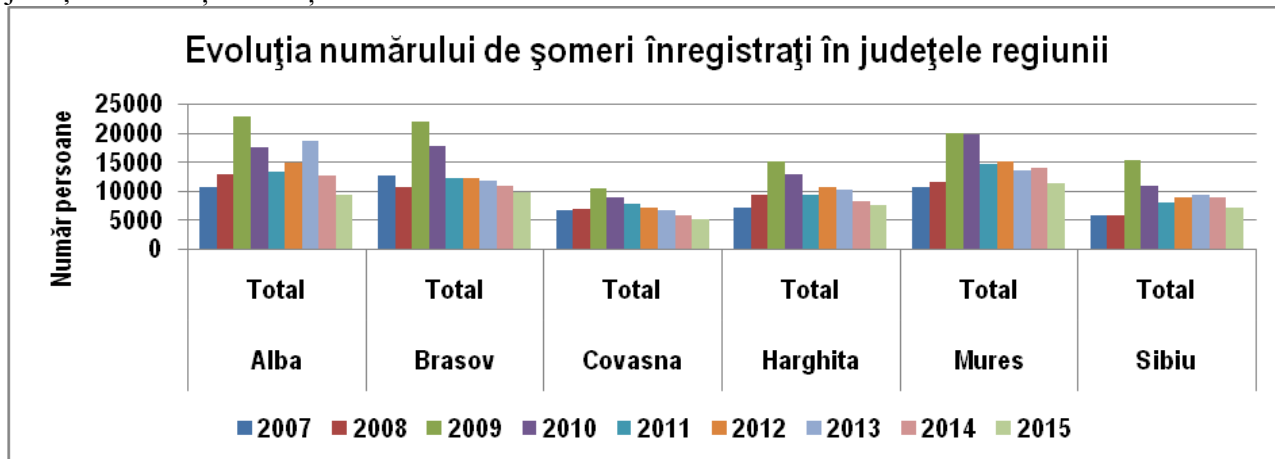
4.2. EVOLUȚII ȘI SITUAȚIA CURENTĂ PRIVIND ȘOMERII ÎNREGISTRAȚI

La sfârșitul anului 2015 în evidențele AJOFM erau înregistrați 50,2 mii șomeri la nivelul Regiunii Centru, mai puțin cu 48,6% față de anul 2002, și în scădere cu 16,6 % față de anul anterior.

În 2015 rata șomajului la nivelul județului Sibiu era de **4,6%** în scădere cu **3,8%** față de 2002 și cu **1,5% mai mare decât în anul 2007**.

În perioada analizată (2002-2015), conform BFM, rata șomajului înregistrat cunoaște o evoluție fluctuantă. Ca efect al crizei economice, spre sfârșitul anului 2008 se înregistrează o creștere a șomajului la nivel regional și în toate județele. Până în 2009 rata șomajului înregistrat a fost mai ridicată decât la nivel național în toate județele regiunii cu excepția județelor Mureș și Sibiu. În ultima

parte a intervalului se înregistrează o tendință generală descrescătoare în toate județele cu excepția județelor Alba și Mureș.

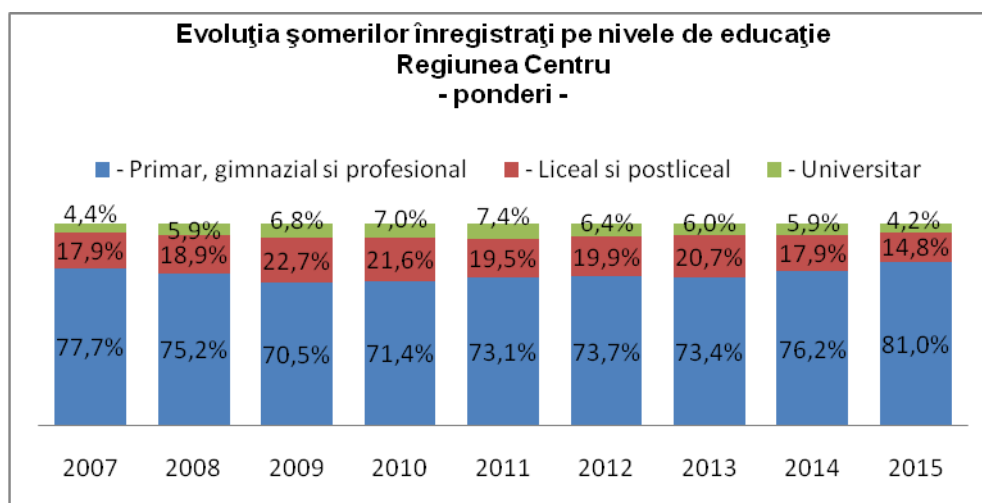
Sursa: INS, Baza de date TEMPO- online

4.2.1. Structura șomajului înregistrat pe nivele de educație

Regiunea Centru ocupă în 2015, a 3 a poziție la nivel național, după regiunile Sud - Est și Nord – Est în ceea ce privește ponderile șomerilor cu nivel scăzut de educație (primar, gimnazial, profesional), care înregistrează o evoluție fluctuantă și sunt mai mari față de ponderea medie națională în perioada 2007-2009 și mai mici în perioada 2010-2015. În interiorul regiunii în anul 2015 ponderile șomerilor înregistrați cu nivel scăzut de educație sunt mai mari decât media regională și națională în județele Brașov, Covasna și Mureș.

Evoluții similare înregistrează și ponderile șomerilor cu nivel de educație liceal și postliceal, se evidențiază însă o tendință descrescătoare în ultima perioada a intervalului analizat. În 2015, ponderi mai mari decât media regională și națională pentru șomerii înregistrați cu nivel de educație liceal și postliceal se înregistrează în județele Alba și Harghita.

În ceea ce privește șomerii înregistrați cu nivel superior de educație, evoluția ponderilor acestora este crescătoare până în 2011 și descrescătoare până în 2015, ponderi mai mici decât media la nivel național cu excepția perioadei 2007-2008. În 2015 ponderi mai mari decât media regională și națională se înregistrează pentru **șomerii cu nivel de educație universitar** din județele Alba, Brașov și Sibiu.

Sursa: INS, Baza de date TEMPO- online

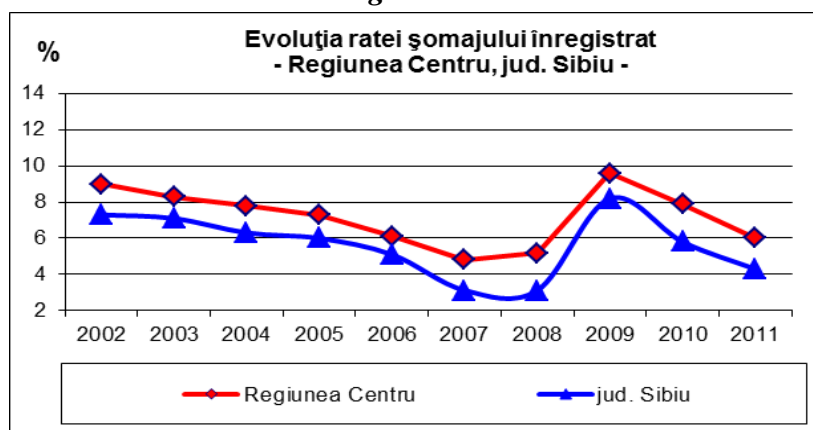
Populația activă și populația ocupată civilă

Analizând evoluția indicatorilor furnizați de BFM la nivel județean pentru perioada 2002-2011, rezultă evoluții similare cu cele din AMIGO pentru regiunea Centru, de scădere a ratelor de activitate și de ocupare a resurselor de muncă⁸, cu o tendință de stopare a declinului la sfârșitul intervalului. La sfârșitul anului 2011, BFM raportează atât rate de activitate, cât și rate de ocupare a populației civile din totalul resurselor de muncă, mai mari la nivelul județului decât cele agregate la nivel regional și național.

Rata de ocupare a populației civile feminine este mai redusă în cazul femeilor decât al bărbaților.

Șomajul înregistrat

Fig. 4.2

Sursa: INS, Balanța Forței de Muncă - la sfârșitul anilor.

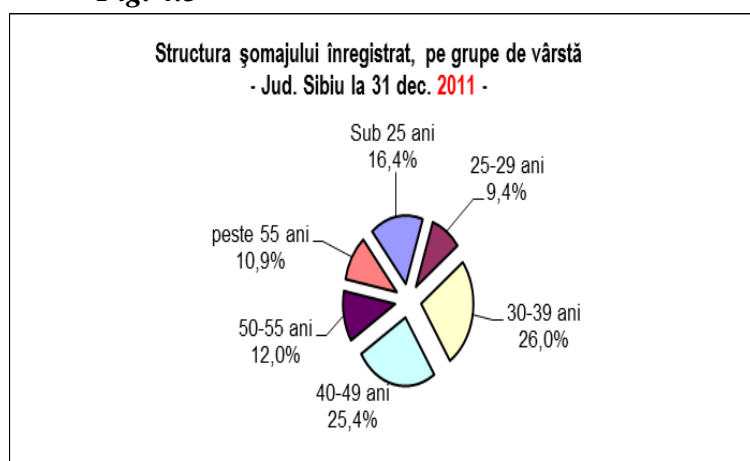
În județul Sibiu, rata șomajului înregistrat⁹ a avut o tendință generală descrescătoare.

Județul Sibiu înregistrează cea mai mică rată a șomajului din regiunea Centru.

Rata șomajului în cazul femeilor este apropiată de cea a bărbaților.

Structura șomajului înregistrat pe grupe de vârstă. Șomajul tinerilor.

Fig. 4.3

Șomerii până la 25 de ani ocupă o pondere relativ mare în numărul total de șomeri înregistrați la AJOJM (16,4% la nivelul județului Sibiu.

Ponderea somerilor tineri este mai mică decât la nivel național (17,8%) și regional (18,9%) – v. fig. 4.3.

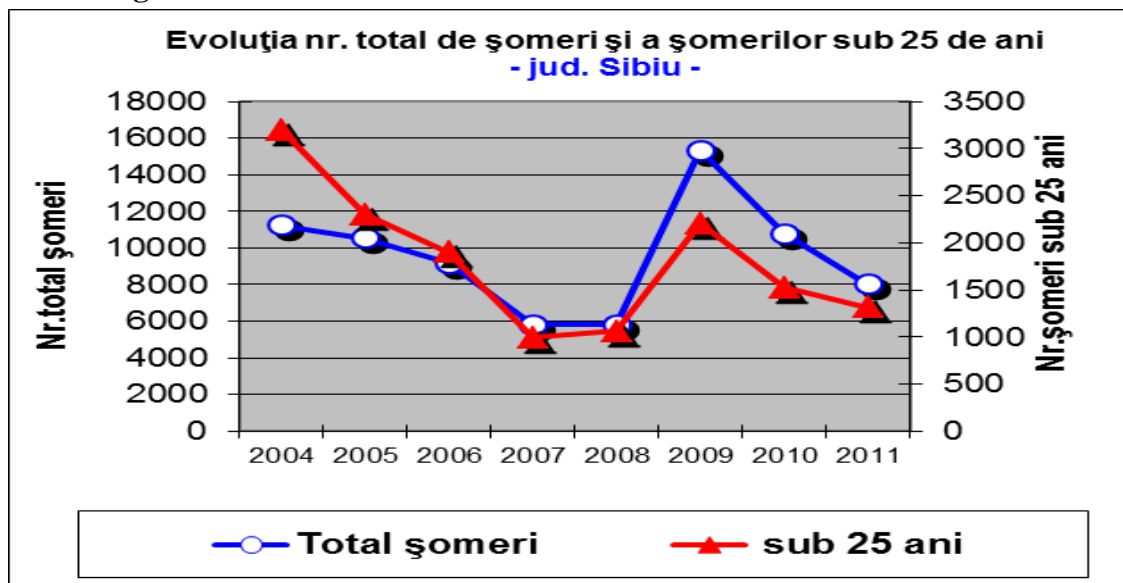
Sursa: ANOFM

⁸ Calculate ca procent al populației active civile, respectiv al populației ocupate civile din totalul resurselor de muncă. Resursele de muncă includ populația în vârstă de muncă, mai puțin persoanele pensionate anticipat și cele în incapacitate permanentă de muncă, la care se adaugă salariații sub și peste vârsta de muncă și alte persoane sub și peste vârsta de muncă aflate în activitate.

⁹ Rata șomajului înregistrat se calculează ca procent din totalul populației active civile.

Numărul șomerilor sub 25 de ani în județul Sibiu a scăzut continuu în perioada 2004-2008, pentru ca în 2009 să se înregistreze un salt semnificativ urmat de o tendință de scădere progresivă în 2010 și 2011 (v. fig. 4.4).

Fig. 4.4

Șomajul înregistrat de lungă durată

Conform datelor din 2011, 16,2% din numărul șomerilor sub 25 de ani și 21% din cei peste 25 de ani se încadrează în categoria șomerilor de lungă durată¹⁰, pentru ambele categorii, ponderea șomerilor de lungă durată este mai mică decât la nivel național și regional.

Datele raportate de AJOFM ca șomaj de lungă durată evidențiază doar șomerii înregistrați care au depășit 12 luni în șomaj, respectiv 6 luni în cazul tinerilor sub 25 ani. Având în vedere că cei mai mulți dintre șomeri ies din evidențele AJOFM odată cu încetarea perioadei de plată a ajutorului de șomaj, datele raportate de AJOFM pentru șomajul de lungă durată apar mult mai mici decât în realitate (a se vedea PRAI – cap. 4.1.2, comparativ cu datele la nivel național și regional din AMIGO și Eurostat).

4.3. EVOLUȚII ȘI SITUAȚIA CURENTĂ PRIVIND LOCURILE DE MUNCĂ VACANTE

4.3.1. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe activități ale economiei naționale

Conform datelor INS, Baza de date TEMPO – online, 10,4% din numărul locurilor de muncă vacante pe activități ale economiei naționale CAEN (Rev.2) la nivel național se află în Regiunea Centru.

În perioada 2008-2015 se înregistrează o evoluție fluctuantă a numărului locurilor de muncă vacante pe activități ale economiei naționale CAEN remarcându-se în ultima parte a intervalului o tendință crescătoare pentru: Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și monocicletelor, Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public, Sănătate și asistență socială, Industria prelucrătoare, Informații și comunicații.

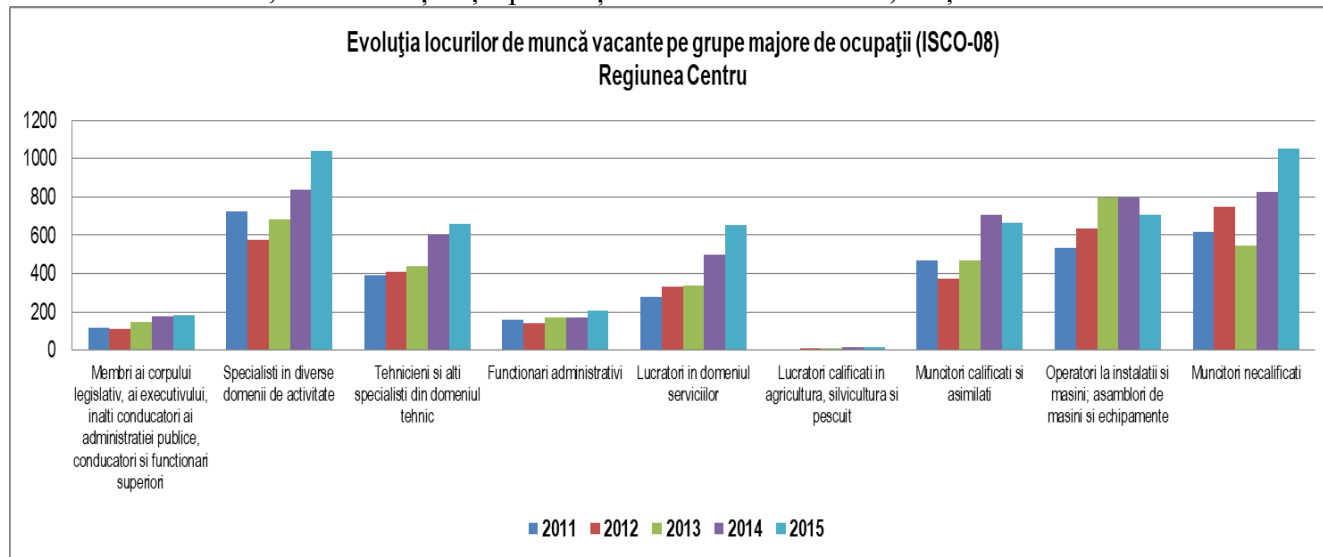
La nivelul regiunii Centru, ponderi mai mari ale locurilor de muncă vacante în 2015 s-au înregistrat în Industria prelucrătoare – ponderea regională (41,5%) situându-se peste cea națională (27,4%), urmat de Sănătate și asistență socială – ponderea regională (11,8%) situându-se sub ponderea națională (12,9%), Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public:

¹⁰ Se înscriu în categoria șomerilor de lungă durată șomerii șomerii înregistrați care au depășit 12 luni în șomaj în cazul șomerilor în vârstă de 25 de ani și peste, respectiv mai mult de 6 luni în șomaj în cazul tinerilor sub 25 ani.

pondere regională (11,4%) sub ponderea la nivel național(16,3%), Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și monocicletelor: pondere regională (8,2%) sub ponderea națională (9,3%).

4.3.2. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe grupe majore de ocupații

În perioada 2008-2015 se înregistrează o evoluție fluctuantă a numărului locurilor de muncă vacante și pe grupe majore de ocupații, remarcându-se în ultima parte a intervalului o tendință crescătoare pentru: muncitorii necalificați, specialiști în diverse domenii de activitate, lucrători în domeniul serviciilor, tehnicieni și alți specialiști din domeniul tehnic, funcționari administrativi.

Sursa: INS, Baza de date TEMPO- online

În 2015, la nivelul regiunii Centru s-au înregistrat ponderi mai mari ale locurilor de muncă vacante pentru muncitorii necalificați – ponderea regională (20,3%) situându-se peste cea națională (15%), urmați de Specialiști în diverse domenii de activitate – ponderea regională (20%) situându-se sub ponderea națională (29,4%), Operatori la instalații și mașini; asamblori de mașini și echipamente: pondere regională (13,7%) peste ponderea la nivel național(11,3%), Muncitori calificați și asimilați: pondere regională (12,7%) peste ponderea națională (9,8%), Tehnicieni și alți specialiști din domeniul tehnic: pondere regională (12,7%) peste ponderea la nivel național (9%), Lucrători în domeniul serviciilor: pondere regională (12,6%) sub media națională (14,5%).

4.3.3. Evoluția și situația curentă – efectivul de salariaților la sfârșitul anului, pe activități ale industriei

Județul Sibiu ocupă prima poziție la nivelul Regiunii Centru privind ponderea salariaților ce desfășoară activități de fabricarea a autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor (26,7%), peste ponderea medie regională (13,9%). Ocupă prima poziție privind ponderea salariaților care desfășoară activități la Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașament și încălțăminte, prepararea și vopsirea blănurilor (9,9%) peste ponderea medie regională (5,8%).

4.4. PROIECȚIA PRINCIPALILOR INDICATORI AI PIETEI MUNCII (COMISIA NAȚIONALĂ DE PROGNOZĂ)

4.4.1. Proiecția numărului mediu de salariați

Conform datelor furnizate de Comisia Nationala de Prognoza - Prognoza în profil teritorial – varianta de primavara 2016 , pentru perioada 2014-2019 se prognozează o creștere a numărului mediu de salariați mai mică la nivel regional decât la nivel național(9,4% la nivel regional față de 13,5 la nivel național).Evoluții asemănătoare se prognozează că se vor înregistra în ceea ce privește numărul mediu de salariați și în interiorul regiunii Centru, creșteri mai mari înregistrându-se în județele Brașov

și Sibiu. Se prognozează că ponderea salariaților din regiunea Centru din totalul salariaților la nivel național va înregistra o creștere de la 12,9% în 2014 la 13,2% în 2019, ocupând a 3 a poziție după regiunea București – Ilfov și Nord – Vest.

4.4.2. Proiecția șomerilor înregistrați, la sfârșitul anului¹¹

Se prognozează că în perioada 2014-2019 se va înregistra o evoluție descrescătoare a numărului șomerilor înregistrați la sfârșitul anului, ușor mai ridicată la nivel regional față de nivelul național (de 15,4% la nivel regional față de 15,3 % la nivel național).

Se proiectează că ponderea șomerilor înregistrați din regiunea Centru în 2019 reprezenta 12,6% din totalul la nivel național, situându-se pe a 4 a poziție, după regiunile București – Ilfov, Vest și Nord – Vest.

4.4.3. Proiecția ratei șomajului înregistrat¹²

Se prognozează că rata șomajului înregistrat la sfârșitul anului va înregistra o evoluție descrescătoare atât la nivel regional cât și la nivel național (de la 5,4% în 2014 la 4,3% în 2019 la nivel regional respectiv de la 5,5% în 2014 la 4,4% în 2019 la nivel național).

Se prognozează rate peste ponderea medie regională pentru 2019 în toate județele cu excepția județelor Brașov și Sibiu.

Proiecția cererii de forță de muncă și a cererii de formare profesională pe termen mediu și lung a fost realizată în trei tipuri de scenarii:

❖ **Scenariul MODERAT** a fost construit pe baza următoarelor ipoteze:

- evoluția valorii adăugate brute (VAB) conform prognozelor Comisiei Naționale de Prognoză (Prognoza de primăvară 2011) pentru perioada 2011-2013
- pentru perioada 2014 – 2020 s-a presupus următoarea evoluție a valorii adăugate brute: un ritm anual de creștere în industrie de 1,0325, un ritm de 1,0305 în construcții și respectiv un ritm anual de creștere în servicii de 1,0165 (valori calculate ca o medie aritmetică a ritmurilor anuale de creștere așteptate pentru perioada 2011 – 2012). S-a considerat că în cadrul fiecărei ramuri, diviziunile componente urmează evoluția ramurii. S-a optat pentru alegerea pentru perioada 2014-2020 a unor ritmuri de creștere a VAB inferioare anului 2013 deoarece s-a dorit luarea în considerare a prezumtivei crize economice pe care specialiștii o previzionează după anul 2013.
- pentru evoluția Costului forței de muncă pentru anii 2009 și 2010 s-a ținut cont de valorile reale publicate de Institutul Național de Statistică, în timp ce pentru anii 2011-2020 s-a considerat un ritm anual de creștere constant și egal cu 1,015.
- pentru evoluția Investițiilor brute s-a pornit de la ritmul de scădere anual pentru 2009 (0.76) pe total industrie calculat din datele de la INS - tempo online. În lipsa altor informații s-a considerat că această scădere a fost înregistrată identic la nivelul fiecărei diviziuni CAEN. Pentru perioada 2010 – 2020 s-a estimat trendul liniar al variabilei pe baza datelor observate pe întreaga perioadă de analiză.

❖ **Scenariul OPTIMIST** a presupus următoarele variații față de scenariul MODERAT:

- VAB în 2010 înregistrează un ritm de creștere de 1,1 față de 2009 în industrie, un ritm de scădere de 0,9 față de 2009 în construcții, în timp ce în servicii se menține constantă pe perioada 2010-2011 . Pentru perioada 2012- 2013 se mențin evoluțiile prognozate de Comisia Națională de Prognoză, în timp ce pentru perioada 2014- 2020 s-a considerat un ritm anual de creștere în industrie de 1,036, un ritm de 1,044 în construcții și respectiv un ritm anual de creștere în servicii de 1.032 (valori calculate ca o medie aritmetică a ritmurilor anuale de creștere așteptate pentru perioada 2011 – 2013).
- Investițiile brute în 2010 înregistrează un ritm de creștere de 1,15 față de 2009. Pentru perioada 2011- 2020 s-a estimat apoi trendul liniar al variabilei.

❖ **Scenariul PESIMIST** a presupus următoarele variații față de scenariul MODERAT:

¹¹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„3i Prognoza profil teritorial mai 2016” – pentru vizualizare clic aici](#)

¹² Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa [„3i Prognoza profil teritorial mai 2016” – pentru vizualizare clic aici](#)

- VAB în perioada 2014 - 2020 se menține la nivelul prognozat pentru anul 2011. De asemenea, s-a ținut cont și de rezultatele anchetei în firme, conform cărora peste jumătate dintre cei intervievați sunt de părere că România nu își va reveni din criza economică până în anul 2013.

- Costul forței de muncă în 2010 își menține ritmul de creștere pe care l-a avut în 2009 comparativ cu 2008, în timp ce pentru anii 2011-2020 s-a considerat un ritm anual de creștere de 1,015 constant. A fost prognozată separat și evoluția celor 18 diviziuni CAEN (Rev.1) ce au fost excluse din modelul econometric din cauza lipsei de date. Pentru acestea s-a emis ipoteza conform căreia evoluția populației ocupate din cadrul lor își menține trendul observabil pentru perioada 2000- 2008. În final, s-a corectat modelul cu eroarea obținută din predicția populației ocupate totale la nivel național pentru anii 2009 și 2010 (engl. nowcast) cu valorile reale (erorile au fost de aprox. 1-2%).

Rezultatele proiecțiilor:

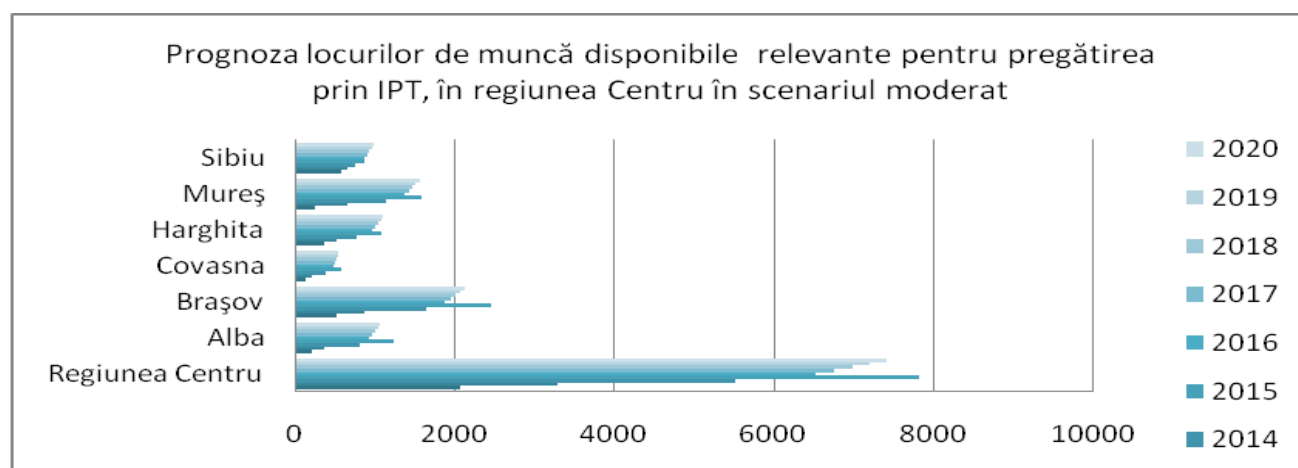
Proiecția cererii de forță de muncă la nivel național

La nivel național, proiecția cererii potențiale de muncă (determinată pe baza modelelor econometrice de tip panel) pentru scenariul moderat și cel optimist tendințele de evoluție pe orizontul de prognoză sunt staționare, astfel că la orizontul anului 2020 cererea potențială se previzionează a fi cu 1% mai mare decât în 2010 în ipoteza scenariului moderat și cu 0,2% în ipoteza scenariului optimist, în timp ce pentru scenariul pesimist cererea potențială se previzionează a fi cu 5% mai mică în 2020 față de 2010. Pentru cererea înlocuită de forță de muncă tendințele la nivel național sunt de creștere în ipotezele scenariului optimist și staționare în ipotezele scenariului moderat și ale celui pesimist.

Prognoza locurilor de muncă disponibile

Proiecțiile locurilor de muncă disponibile la nivel național (determinate prin însumarea valorilor care reprezintă modificarea cererii potențiale față de anul anterior cu volumul cererii înlocuite) estimează o evoluție staționară pe întreg intervalul de prognoză în scenariul moderat, iar în scenariul pesimist o tendință de scădere până la valori negative semnificând desființare de locuri de muncă. Nici în ipotezele scenariului optimist, la nivel național nu se previzionează locuri de muncă disponibile în creștere decât după anul 2014.

În **scenariul moderat** evoluția locurilor de muncă disponibile în regiunea Centru se încadrează de-a lungul perioadei 2012-2020 pe un trend general ascendent, în toate județele regiunii.

În cazul **scenariului moderat**, studiul previzionează locuri de muncă disponibile în toate sub-grupele ocupaționale. Cele mai multe locuri de muncă disponibile se profilează pentru Agricultori și lucrători calificați în agricultură, Meseriași și muncitori calificați în metalurgie, construcții metalice și asimilați, Conducători de vehicule și operatori la instalații mobile. Trebuie menționat faptul că în ocupațiile agricole se estimează o realocare structurală între persoane ocupate în agricultura de subsistență care vor ieși din piața muncii (fapt ce explică scăderea cererii potențiale previzionate

pentru activitatea agricolă) și lucrătorii calificați din alte grupe de ocupații pentru care se previzionează că vor avea locuri de muncă disponibile.

Din analiza structurii pe grupe ocupaționale relevante pentru ÎPT pe baza datelor furnizate de studiul previzional cu privire la proiecția locurilor de muncă disponibile la nivelul regiunii Centru în perspectiva anului 2020, în scenariul moderat, rezultă o pondere previzionată de circa două treimi pentru ocupațiile relevante pentru nivel 2 de calificare oferit prin învățământul profesional și o treime pentru cele care pot fi puse în legătură cu nivelul de pregătire liceal tehnologic sau postliceal.

Proгноza cererii de formare profesională

Proiecțiile privind cererea potențială de forță de muncă pe activități economice (la nivel de secțiune CAEN Rev1) se referă la cererea relevantă pentru IPT. La nivel național, dintre activitățile economice pentru care se previzionează scăderi semnificative ale cererii potențiale de forță de muncă, în ipotezele scenariului moderat, se evidențiază: agricultura, silvicultura și piscicultura, precum și administrația publică și apărarea, în care se estimează scăderi pe întreg intervalul de prognoză până în 2020. Creșteri pe tot parcursul intervalului de prognoză se estimează în comerț, precum și în intermediari financiare. Scăderi în perioada 2009-2013, urmate de creșteri între 2014 și 2020 se previzionează în sectoarele industrie extractivă, industrie prelucrătoare, construcții și în transport, depozitare și comunicații.

NAȚIONAL	2009	2011	2013	2015	2017	2020
Agricultura, silvicultura și piscicultura	2.596.683	2.456.539	2.296.622	2.156.965	2.104.751	2.056.431
Industria extractivă	106.640	105.596	103.212	111.650	113.248	115.568
Industria prelucrătoare	2.033.790	2.066.304	2.055.425	2.176.045	2.215.992	2.274.896
Energie electrică și termică, gaze și apă	170.392	169.055	165.055	175.101	176.689	179.033
Construcții	646.708	629.588	639.096	663.272	676.872	696.756
Comerț	1.084.111	1.132.885	1.174.337	1.181.751	1.224.847	1.289.364
Hoteluri și restaurante	140.694	136.915	135.347	144.352	145.428	146.841
Transport, depozitare și comunicații	511.056	505.038	502.483	525.423	529.654	535.465
Intermedieri financiare	100.425	105.948	110.707	110.817	115.384	122.234
Tranzacții imobiliare, închirieri și activ. de servicii	205.857	201.690	198.556	212.674	214.494	216.919
Administrație publică și apărare	488.100	484.852	476.943	450.153	442.563	431.177
Invatamant	482.666	482.168	489.018	498.967	505.826	515.443
Sanatate și asistență socială	430.980	428.301	433.069	442.795	448.607	456.721
Celelalte activități ale economiei naționale	245.450	256.185	264.871	271.159	281.573	297.117
Total	9.243.551	9.161.064	9.044.743	9.121.124	9.195.928	9.333.965

Pe grupe ocupaționale, cererea potențială prognozată la nivel național, în ipotezele scenariilor moderat și optimist, descrie configurații ocupaționale orientate către Agricultori și lucrători calificați în agricultură, Meseriași și muncitori calificați în metalurgie, construcții metalice și asimilați, Alte ocupații asimilate tehnicienilor și Operatori la mașini, utilaje și asamblori de mașini, echipamente și alte produse. În schimb, în ipotezele scenariului pesimist, nu se previzionează locuri de muncă disponibile pentru nicio sub-grupă ocupațională.

Evoluția cererii de formare profesională pe domenii de pregătire ale învățământului profesional și tehnic este estimată prin raportarea la distribuția cererii de forță de muncă într-o structură matriceală, realizată ca intersecție dintre structura pe grupe ocupații și structura pe activități CAEN.

Calcularea proiecției cererii potențiale la intersecția COR și CAEN – în lipsa unor date valide cu privire la probabilitatea angajării într-o ocupație după finalizarea studiilor dintr-un anumit domeniu – permite o evaluare prin metode analitice a distribuției pe domenii de pregătire profesională a cererii potențiale de forță de muncă. Studiul menționează că pentru ocupațiile din subgrupa agricultori și lucrători calificați în agricultură, s-a luat în considerare numai populația salariată nu și alte categorii ale populației ocupate în această activitate (ca de exemplu lucrători familiali neremunerați). Prin această corecție s-a dorit să se evite inducerea unor concluzii eronate bazate pe o

falsă cerere de înlocuire. Pe de altă parte, nu trebuie neglijat potențialul acestui sector, care reclamă ca o parte din forța de muncă îmbătrânită care se va retrage din agricultura de subsistență să fie înlocuită de tineri fermieri pregătiți pentru o agricultură competitivă. Deoarece datele avute la dispoziție au permis realizarea proiecțiilor doar în intersecția subgrupe majore de ocupații și secțiuni CAEN Rev2, pentru a detalia industria prelucrătoare pe diviziuni s-a utilizat structura pe ocupații și activități economice din Recensământul din anul 2002. Presupunând că structura populației ocupate pe diviziuni în cadrul industriei prelucrătoare nu s-a modificat de la data ultimului recensământ, s-a aplicat această structură la rezultatele proiecției cererii de forță de muncă pe subgrupe majore de ocupații și secțiuni CAEN.

Autorii studiului subliniază caracterul informativ al estimărilor deoarece acestea s-au bazat pe informații statistice incomplete și pe ipoteza că au avut loc alocări ale forței de muncă (și se va respecta înclinația și în viitor) strict în domeniul de activitate și în ocupația în care se face pregătirea. Structura cererii potențiale de forță de muncă în ipotezele scenariului moderat, la nivel național în funcție de domeniile de formare ale IPT este prezentată în tabelul de mai jos, în evoluție prognozată la orizontul anilor 2017-2020. Domeniul Mecanică concentrează în jur de un sfert din cererea potențială de forță de muncă, iar importanța acestuia pare să crească la orizontul 2020, la fel ca și domeniile Comerț și Economic care totalizează peste 25% din cererea potențială relevantă pentru IPT. Și domeniile Electric, Electromecanică și Electronică automatizări cresc ca și pondere în cererea potențială relevantă pentru absolvenții de IPT, însă ponderea lor se situează la nivele relativ reduse. Cererea potențială pentru absolvenții domeniilor Fabricarea produselor din lemn și Industrie alimentară este în scădere la orizontul 2020, la nivel național.

Prognoza structurii cererii potențiale, în ipotezele scenariului moderat, pe domenii de formare profesională din IPT, la nivel național în perspectiva 2017-2020 (%)

Domenii de formare	%
Agricultură	3,9
Chimie industrială	1,3
Construcții instalații și lucrări publice	8,2
Comerț	12,6
Economic	14,5
Electric	5,3
Electromecanică	3,6
Electronică automatizări	4,2
Fabricarea produselor din lemn	1,4
Industrie alimentară	0,8
Industrie textilă și pielărie	9,0
Materiale de construcții	1,3
Mecanică	24,1
Turism și alimentație	7,8
Resurse naturale și protecția mediului	1,9
Tehnici poligrafice	0,2

Proiecția cererii de forță de muncă la nivel regional

În cadrul regiunii Centru, cererea potențială se încadrează pe o tendință ascendentă de-a lungul perioadei 2011-2020, în toate cele trei scenarii de proiecție, astfel încât la finele perioadei de proiecție cererea potențială se previzionează a fi cu 5% față de valoarea din 2011.

Pe activități economice, în regiunea Centru în ipotezele scenariului moderat, la orizontul anului 2020, se estimează o creștere ușoară a cererii potențiale pentru forță de muncă per ansamblu. Creșteri importante se înregistrează în industria prelucrătoare, comerț, transporturi, depozitare și comunicații.

La o scară mai mică, o tendință crescătoare pare să se profilează după 2013 în hoteluri și restaurante, precum și în sectorul industriei extractive. Scăderi semnificative se estimează în agricultură.

Proiecția cererii potențiale de forță de muncă pentru regiunea Centru, pe activități economice (nr. persoane):

REGIUNEA CENTRU	2009	2011	2013	2015	2017	2020
Agricultura, silvicultura si piscicultura	140.284	120.266	102.921	89.327	76.760	61.499
Industria extractiva	6.925	7.491	7.910	8.519	8.897	9.480
Industria prelucratoare	343.986	350.312	348.617	366.635	374.241	385.424
Energie electrica si termica, gaze si apa	21.179	21.018	20.526	21.732	21.937	22.239
Constructii	70.076	66.396	65.547	69.349	69.818	70.421
Comert	139.454	152.155	164.620	172.368	181.166	193.800
Hoteluri si restaurante	18.145	17.905	17.944	19.454	19.910	20.582
Transport, depozitare si comunicatii	55.632	55.228	55.322	59.590	61.184	63.813
Intermedieri financiare	11.155	11.479	11.727	11.564	12.080	12.932
Tranzactii imobiliare, inchirieri si activitati de servicii	13.608	12.818	12.101	12.935	12.806	12.655
Administratie publica si aparare	54.422	55.801	56.603	55.483	56.414	57.790
Invatamant	62.881	64.338	65.296	67.525	70.283	73.485
Sanatate si asistenta sociala	48.238	47.320	47.222	47.701	47.722	47.675
Celelalte activitati ale economiei nationale	28.038	29.234	30.500	31.605	33.137	35.486
total	1.014.024	1.011.763	1.006.857	1.033.785	1.046.355	1.067.281

În regiunea Centru, în scenariul moderat, domeniile Fabricarea produselor din lemn și Industrie textilă și pielărie ocupă în cadrul cererii potențiale de forță de muncă poziții mai importante decât la nivel național. După Mecanică în care se păstrează o pondere însemnată, domeniile care par să coaguleze din ce în ce mai mult sunt Economic, Comerț și Turism și alimentație, după cum se poate vedea în tabelul de mai jos.

Structura cererii potențiale, pe domenii de formare profesională din IPT, în ipoteza scenariului moderat, în regiunea Centru în perspectiva 2017-2020:

Domenii de formare	%
Agricultură	1,4
Chimie industrială	1,7
Construcții instalații și lucrări publice	8,1
Comerț	12,6
Economic	13,9
Electric	5,0
Electromecanică	3,8
Electronică automatizări	4,6
Fabricarea produselor din lemn	2,6
Industrie alimentară	0,9
Industrie textilă și pielărie	10,8
Materiale de construcții	0,9
Mecanică	22,9
Turism și alimentație	8,5
Resurse naturale și protecția mediului	1,9
Tehnici poligrafice	0,2
Total	100,0

Ponderea estimată pe baza datelor furnizate de studiul previzional cu privire la proiecția locurilor de muncă disponibile la nivelul regiunii Centru în perspectiva anului 2020 (în scenariul moderat) de circa 2/3 pentru ocupațiile relevante pentru nivel 3 de calificare oferit prin învățământul profesional este confirmată și de rezultatele anchetei în firme care evidențiază că 67,4% din locurile de muncă vacante existe la momentul anchetei la nivel regional, necesită pregătire prin învățământ profesional.

Pe baza acestor informații utilizate ca repere pentru analizele efectuate în CLDPS în contextul specificului economic și de piața muncii ale regiunii, se poate estima o pondere recomandabilă a IPT din totalul ofertei educaționale de aproximativ 60%. În cadrul ofertei educaționale a IPT aproximativ 40% se recomandă să fie pentru calificări de nivel 4 iar 60% pentru calificări de nivel 3.

Structura cererii potențiale, pe domenii de formare profesională din IPT, în ipoteza scenariului moderat, în județul Sibiu în perspectiva 2019-2025:

Domenii de formare	%
Agricultură	4
Chimie industrială	0,5
Construcții instalații și lucrări publice	6
Comerț	10
Economic	12
Electric	3
Electromecanică	3
Electronică automatizări	9
Fabricarea produselor din lemn	3
Industrie alimentară	6
Industrie textilă și pielărie	6
Materiale de construcții	0,5
Mecanică	21,5
Turism și alimentație	12
Protecția mediului	2
Producție media	0,5
Tehnici poligrafice	0,5
Silvicultură	0,5
Total	100

Pe baza acestor informații utilizate ca repere pentru analizele efectuate în CLDPS în contextul specificului economic și de piața muncii ale regiunii și al județului Sibiu, se poate estima o pondere recomandabilă a IPT din totalul ofertei educaționale de aproximativ 64%. În cadrul ofertei educaționale a IPT aproximativ 55% se recomandă să fie pentru calificări de nivel 4 iar 45% pentru calificări de nivel 3.

4.5. PRINCIPALELE CONCLUZII DIN ANALIZA PIEȚEI MUNCII. IMPLICAȚII PENTRU ÎPT

- **Populația activă, populația ocupată:** în ușoară creștere în 2017 față de anul anterior
- **Rata de activitate și rata de ocupare** a populației în vârstă de muncă (15-64 ani) în creștere în 2015 față de anul anterior. Persistă decalajul pe sexe și medii rezidențiale prin *rate de activitate și rate de ocupare semnificativ mai reduse pentru populația feminină și din mediul rural.*

- *Se desprinde un fenomen îngrijorător al subocupării care afectează în mod deosebit populația feminină din rural, combinat cu o calitate redusă a ocupării în mediul rural (în condițiile unei ocupări paupere, de subzistență, în agricultură).*
- **Decalajul semnificativ al ratei de ocupare față de ținta UE pentru 2020⁶:**
  - ✚ Rata de ocupare în Regiunea Centru în 2015 este cu 6 puncte procentuale peste media națională dar la 18,3 procente distanță față de obiectivul UE pt. 2020. Acest decalaj este și mai accentuat în cazul femeilor și mai ales în mediul rural

În ceea ce privește rata de activitate a tinerilor(15-24 ani), persistă decalajul pe sexe prin rate de activitate mai reduse pentru femei și în mediul urban.

Se menține un decalaj pe sexe și medii rezidențiale prin rate de ocupare mai reduse pentru femeile tinere și în mediul urban.

■ **Șomajul ridicat al tinerilor (15-24 ani) la nivel regional:** mai mare decât la nivel național (28,4%, față de 21,7%), mai ales în mediul rural (31% la nivel regional, față de 18,5% la nivel național) și pentru fete(34,4% la nivel regional față de 24,4% la nivel național).

■ **Rata șomajului peste media la nivel național, șomajul ridicat al șomajului tinerilor și șomajul de lungă durată** - obligă sistemul de ÎPT la:

- anticiparea nevoilor de calificare și adaptarea ofertei la nevoile pieței muncii
- acțiuni sistematice de informare, orientare și consiliere a elevilor
- abordarea integrată a formării profesionale inițiale și continue, din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți
- implicarea în programele de măsuri active pentru ocuparea forței de muncă, în special în cele privind oferirea unei noi calificări tinerilor care nu și-au găsit un loc de muncă după absolvirea școlii.
- parteneriate active cu agenții economici, AJOFM, autorități și alte organizații care pot contribui la integrarea socio-profesională a absolvenților – prioritate permanentă a managementului școlar.

■ **Ocuparea pe niveluri de educație, sexe și medii rezidențiale la nivel regional**

Nivelul general de instruire al populației ocupate din regiune este mai ridicat decât media pe țară (conf. datelor pentru 2015):

- ✚ Regiunea Centru are o pondere ridicată pondere a populației ocupate cu studii de nivel mediu de instruire (cumulând nivelurile liceal/postliceal/profesional).
- ✚ Pondere mică, respectiv a 3 a poziție pe țară după regiunile București-Ilfov și Vest, referitoare la populația cu nivel scăzut de educație (gimnazial/primar sau fără școală absolvită).
- ✚ Locul 2 pe țară (după București-Ilfov) privind ponderea persoanelor ocupate cu studii superioare.

Tendința de creștere a ponderii în ocupare a populației cu studii superioare și a celor cu nivel de pregătire liceal și de scădere a ponderii cu nivel de scăzut de pregătire (cel mult gimnazial).

Decalajele privind nivelul de educație în mediul rural față de urban - obligă la:

- Măsuri sistemice pentru creșterea generală a calității învățământului rural
- Asigurarea accesului egal la educație în condiții de calitate
- Măsuri de sprijin pentru continuarea studiilor de către elevii din mediul rural și din categorii defavorizate economic și social

La nivelul anului 2020, **structura pe sexe a ocupării** indică un **nivel general de pregătire mai ridicat în cazul femeilor**. Se constată în schimb **o mai bună reprezentare a bărbaților cu nivel de pregătire profesional, comparativ cu femeile**. Această constatare poate semnifica, pe de o parte, faptul că șansele de angajare ale femeilor cresc odată cu creșterea nivelului de pregătire, iar pe de

⁶ Țintele propuse de UE pentru 2020 prin Strategia Europa 2020: rata de ocupare (20-64 ani) minim 75%

altă parte sugerează nevoia unor măsuri în sprijinul creșterii ocupării femeilor cu pregătire profesională.

Structura pe medii rezidențiale a ocupării în 2015 indică disparități majore între rural și urban atât pentru populația ocupată cu studii superioare cât și pentru populația ocupată cu nivel scăzut de educație

- Șansele de ocupare se reduc cu cât nivelul de educație este mai scăzut. In județul Sibiu șansele de ocupare sunt mult mai reduse pentru persoanele cu nivel scăzut de pregătire (gimnazial, primar sau fără școală absolvită). Regiunea Centru are cea mai mare pondere a populației ocupate cu mediu de instruire și cu studii de nivel profesional.
- Disparitățile majore între rural și urban, privind nivelul de instruire al populației ocupate. In 2015 la nivel regional doar 9,5% din populația ocupată din mediul rural are studii superioare (față de 31,7% în urban), ponderea celor cu nivel mediu de pregătire (liceal/postliceal/profesional sau de ucenici) fiind de 63,2% în mediul rural (față 61,1 % în urban), în timp ce 27,3% din populația ocupată din mediul rural are un nivel scăzut de educație (gimnazial/primar sau fără școală absolvită) - față de numai 7,3 % în urban.

Concluzii din analiza principalilor indicatori din Balanța Forței de Muncă (BFM):

■ **Rata de ocupare a resurselor de muncă (conf. BFM)** pentru perioada 2002-2015, rezultă evoluții similare cu cele din AMIGO, de scădere, la nivel regional și în toate județele, a ratelor de activitate și de ocupare a resurselor de muncă¹³, cu tendință de creștere la sfârșitul intervalului.

Ratele de activitate și de ocupare a populației civile mai ridicate la nivel regional decât cele agregate la nivel național, în toate județele regiunii, cu excepția județelor Brașov și Covasna.

■ **Șomerii înregistrați în evidențele AJOFM:**

- Rata șomajului (șomeri înregistrați) peste media națională în toate județele, cu excepția județelor Brașov și Sibiu
- Tendința generală crescătoare descrescătoare a șomajului din perioada 2002-2008 în toate județele regiunii a fost stopată de criza economică care a debutat spre sfârșitul anului 2008 (creștere semnificativă a numărului de șomeri cu cca 54% la nivel regional în perioada 2008-2009). Finalul crizei economice este marcat de o nouă tendință de reducere a ratei șomajului (în 2015 numărul șomerilor fiind cu 42,9% mai mic decât în 2009).

■ **Locuri de muncă vacante pe activități ale economiei naționale:**

În perioada 2008-2015 se înregistrează o evoluție fluctuantă a numărului locurilor de muncă vacante pe activități ale economiei naționale CAEN remarcându-se în ultima parte a intervalului o **tendință crescătoare pentru: Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public, Sănătate și asistență socială, Industria prelucrătoare, Informații și comunicații.**

■ **Locuri de muncă pe grupe majore de ocupații (ISCO-08)**

În perioada 2008-2015 se înregistrează o evoluție fluctuantă a numărului locurilor de muncă vacante pe grupe majore de ocupații, remarcându-se în ultima parte a intervalului o **tendință crescătoare pentru: muncitorii necalificați, specialiști în diverse domenii de activitate, lucrători în domeniul serviciilor, tehnicieni și alți specialiști din domeniul tehnic, funcționari administrativi.**

¹³ Calculate ca procent al populației active civile, respectiv al populației ocupate civile din totalul resurselor de muncă. Resursele de muncă includ populația în vârstă de muncă, mai puțin persoanele pensionate anticipat și cele în incapacitate permanentă de muncă, la care se adaugă salariații sub și peste vârsta de muncă și alte persoane sub și peste vârsta de muncă aflate în activitate.

Concluzii din previziunile privind cererea de forță de muncă pe termen mediu (2013-2020):

Studiul previzional realizat de INCSMPS în 2011 a furnizat estimări privind evoluțiile prognozate pentru perioada 2013-2020 pe subgrupe majore de ocupații, activități economice (diviziuni CAEN). Structura cererii potențiale pe domenii de pregătire relevante pentru ÎPT este prezentată în capitolul 4.2.1.

Pe baza informațiilor oferite de studiul previzional și a analizelor efectuate în CLDPS în contextul specificului economic și de piața muncii ale regiunii și județelor, se poate estima un o pondere recomandabilă a IPT din totalul ofertei educaționale de aproximativ 60%, din care, cel puțin jumătate ar trebui să vizeze calificări oferite prin învățământul profesional.

■ Evoluțiile sectoriale în plan ocupațional, analizele și prognozele privind evoluția cererii și ofertei de forță de muncă - trebuie avute în vedere pentru:

- ✚ Planificarea strategică pe termen lung a ofertei de calificare, corelată la toate nivelurile decizionale: regional (PRAI), județean (PLAI), unitate școlară (PAS)¹⁴
- ✚ Identificarea și eliminarea unor dezechilibre între planurile de școlarizare și nevoile de calificare
- ✚ Planurile de școlarizare trebuie să reflecte ponderea crescută a serviciilor, nevoile în creștere în domeniul tehnic, calificările necesare ramurilor industriale cu potențial competitiv (cu accent pe creșterea nivelului de calificare și noile tehnologii), prioritățile strategice sectoriale pentru agricultură și dezvoltarea rurală.

Principalele constatări din analiza evoluției la nivelul ocupațiilor relevante pentru învățământul profesional și liceal tehnologic

Profilul dominant la nivel județean și regional al cererii de forță de muncă pare să fie dat de următoarele domenii (în ordinea numărului de locuri de muncă vacante): *mecanică, comerț, economic turism și alimentație, electronică automatizări, construcții, industrie textilă și pielărie, fabricarea produselor din lemn, industrie alimentară, electric, electromecanic, materiale de construcții, silvicultură*

IMPLICAȚII PENTRU ÎPT:

Concluzii	Implicații pentru dezvoltarea resurselor umane, IPT
Scăderea ratei de ocupare, rata șomajului peste media la nivel național, șomajul ridicat al tinerilor și șomajul de lungă durată	Anticiparea nevoilor de calificare și adaptarea ofertei la nevoile pieței muncii. Acțiuni sistematice de informare, orientare și consiliere a elevilor. Abordarea integrată a formării profesionale inițiale și continue, din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți. Implicarea în programele de măsuri active pentru ocuparea forței de muncă, în special în cele privind oferirea unei noi calificări tinerilor care nu și-au găsit un loc de muncă după absolvirea școlii. Parteneriate active cu agenții economici, Agențiile de Ocupare a Forței de Muncă, autorități și alte organizații care pot contribui la integrarea socio-profesională a absolvenților – prioritate permanentă a managementului școlar.
Participarea scăzută a forței de muncă în programe de formare continuă	Implicare activă a școlilor ca furnizori de formare pentru adulți pentru: - creșterea nivelului de calificare a capitalului uman și formarea de noi competențe pentru adaptarea la schimbările tehnologice și organizaționale din întreprinderi; - adecvarea calificării cu locul de muncă; - reconversia profesională în funcție de nevoile pieței muncii; - recunoașterea și valorificarea în experienței profesionale și a

¹⁴ PRAI – Plan regional de acțiune pentru învățământul profesional și tehnic

PLAI – Plan local de acțiune

PAS – Plan de acțiune al școlii (plan de dezvoltare instituțională adaptat pentru ÎPT)

	<p>competențelor dobândite pe cale formală și informală;</p> <ul style="list-style-type: none"> - diversificarea ofertei de formare și adaptarea la nevoile grupurilor țintă: ex. programe de formare la distanță, consultanță etc.
<p>Evoluțiile sectoriale în plan ocupațional, analizele și prognozele privind evoluția cererii și ofertei de forță de muncă</p>	<p>Planificarea strategică pe termen lung a ofertei de calificare, corelată la toate nivelurile decizionale: regional (PRAI), județean (PLAI), unitate școlară (PAS).</p> <p>Identificarea și eliminarea unor dezechilibre între oferta IPT și nevoile de calificare.</p> <p>Identificarea domeniilor și poșilelor de formare profesională inițială prioritare pentru dezvoltarea regională.</p> <p>Stabilirea ponderilor domeniilor și poșilelor de formare profesională inițială în oferta de școlarizare în perspectiva 2020.</p> <p>Planurile de școlarizare (realizat în termeni de calificări profesionale, grupate în domenii și profile) trebuie să reflecte nevoile de forță de muncă în creștere în anumite sectoare/activități ale economiei naționale.(descrie în termeni de CAEN sau COR).</p> <p>Identificarea unor priorități strategice sectoriale pentru agricultură și dezvoltarea rurală:</p> <ul style="list-style-type: none"> - diversificarea ofertei de calificare având în vedere: <i>agricultura ecologică, promovarea agroturismului, a meșteșugurilor tradiționale, valorificarea resurselor locale prin mica industrie și dezvoltarea serviciilor.</i> - implicarea în programe de formare continuă pe două componente: - formarea competențelor necesare unei agriculturi competitive; -reconversia excedentului de forță de muncă din agricultură spre alte activități.
<p>Decalaje privind nivelul de educație în mediul rural față de urban</p>	<p>Măsuri sistemice pentru creșterea generală a calității învățământului rural.</p> <p>Asigurarea accesului egal la educație în condiții de calitate.</p> <p>Măsuri de sprijin pentru continuarea studiilor de către elevii din mediul rural și din categorii defavorizate economic și social.</p>

CAPITOLUL 5

ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC DIN JUDEȚUL SIBIU

5.1 INDICATORI DE CONTEXT. CONTEXTUL DE POLITICI RELEVANTE PENTRU EDUCAȚIE ȘI FORMARE PROFESIONALĂ.

5.1.1 *Contextul european*

Strategia Europa 2020 pentru creștere inteligentă, durabilă și inclusivă

Strategia *EUROPA 2020* propune o nouă viziune pentru economia socială de piață a Europei în următorul deceniu, care să ajute Uniunea să iasă din criza economică și financiară și să edifice o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, cu niveluri ridicate de ocupare a forței de muncă, productivitate și coeziune socială.

La nivel european, cadrul general al strategiei a fost adoptat la Consiliul European din 25-26 martie 2010 și definitivat la Consiliul European din 17 iunie 2010.

În document este propusă abordarea tematică a reformelor concentrată pe **3 priorități** interdependente stabilite la nivelul statelor membre:

- **Creștere inteligentă:**

Dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare;

- **Creștere durabilă:**

Dezvoltarea unei economii mai competitive, eficiente în utilizarea resurselor și ecologice;

- **Creștere inclusivă**

Rată ridicată de ocupare, coeziune economică și socială;

5.1.2 *Contextul național*

Strategia formării profesionale din România pentru perioada 2014 – 2020 este documentul cadru pentru politicile în domeniul formării profesionale inițiale și continue - considerate factori esențiali ai dezvoltării economiei europene, în contextul globalizării. Strategia formării profesionale propune dezvoltarea unui sistem competitiv, care să ofere un răspuns relevant și rapid la cerințele economiei, într-o abordare pro-activă și prin măsuri implementate în parteneriate variate.

Strategia formării profesionale din Romania este armonizată cu Strategia Europa 2020 cu privire la creștere inteligentă realizabilă prin investiții majore în educație, cercetare și inovare sustenabilă, o creștere incluzivă, cu accent pe crearea de locuri de muncă și reducerea sărăciei precum și o creștere durabilă, prin utilizarea eficientă a resurselor. Cele șapte inițiative emblematice definite prin strategie au o puternică conexiune - directă sau indirectă - cu formarea profesională prin:

- **Creștere inteligentă**

1. Agenda digitală pentru Europa;
2. Uniunea de inovare;
3. Tineretul în mișcare;

- **Creștere sustenabilă**

4. Resurse eficiente pentru Europa;
5. Politici industriale pentru era globalizării;

- **Creștere incluzivă**

6. Agenda pentru noi deprinderi și ocupații;
7. Platforma Europeană împotriva sărăciei.

Strategia formării profesionale din România stabilește în acest context obiective strategice pentru următorul deceniu, incluzând formarea profesională inițială (IVET) și formarea profesională continuă (CVET) - cu viziunea ca sistemele de formare profesională să devină mai atractive, relevante, orientate către carieră, inovative, accesibile și flexibile - în raport cu situația din 2010.

Strategia Europa 2020 stabilește ținte specifice la nivel european pentru educație și formare profesională în funcție de evoluția acestor indicatori în perioada de referință relevantă, pe baza cărora fiecare stat membru și-a stabilit propriile ținte:

Indicatori	Unitate	Perioada de referință							Ținta RO	Ținta UE
		%	2005	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2020
Rata de ocupare	20-64 ani	63,6	63,5	64,8	63,8	64,8	64,7	65,7	70	75
Rata de părăsire timpurie a școlii	18-24ani	19,6	16,6	19,3	18,1	17,8	17,3	18,1	11,3	10
Rata cuprinderii în învățământ terțiar	30-34 ani	11,4	16,8	18,3	20,3	21,7	22,9	25,0	26,7	40
Participare în LLL	25-64 ani	1,6	1,5	1,2	1,4	1,2	1,8	1,5	10	15

5.1.3. Populația școlară pe nivele de educație, sexe și medii de rezidență

La orizontul lui 2060, cele mai severe concluzii rezultate din prognozele INS, sunt în legătură cu declinul demografic general, accentuat pentru populația tânără, cu reduceri semnificative pentru populația de vârstă școlară, în paralel cu îmbătrânirea populației. Cele mai afectate vor fi **efectivele din grupele de vârstă 7-14 ani**: reducere cu 22,5 % până în 2030, respectiv cu 49,4% până în 2060 și **din grupa de vârstă 15 -24 ani**: reducere cu 19,1% până în 2030, respectiv cu 49,4% până în 2060.

Dinamica populației școlare la nivel regional în perioada 2007/2008-2015/2016, indică scăderi de efective în învățământul gimnazial (-10%) și liceal (- 21%). Cele mai importante scăderi de efective se înregistrează în învățământul profesional (- 57%, ca urmare a deciziei din anul 2009 a ministerului educației de alocare a cifrei de școlarizare doar pentru învățământ liceal) dar și pentru cel superior (-42%). În aceeași perioadă efectivele totale de elevi au crescut în învățământul primar (+12,7%) și postliceal (+26%). Se poate aprecia că reducerea severă constatată cu privire la populația școlară din învățământul gimnazial se va repercuta direct în următorii ani prin scăderea intrărilor în ÎPT.

Repartizarea pe sexe și medii de rezidență a populației școlare în anul școlar 2015/2016 indică faptul că în 2015/2016 ponderea fetelor este mai mare în învățământul liceal (51,7%), postliceal (66,7%) și superior (55,2%) și în mediul urban și mult mai mică în învățământul profesional (31,5%).

5.1.4. Grad de cuprindere în învățământ (Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste)

Gradul de cuprindere în învățământ reprezintă procentajul elevilor de o anumită vârstă cuprinși în sistemul de educație, indiferent de nivelul de învățământ, din totalul populației de aceeași vârstă.

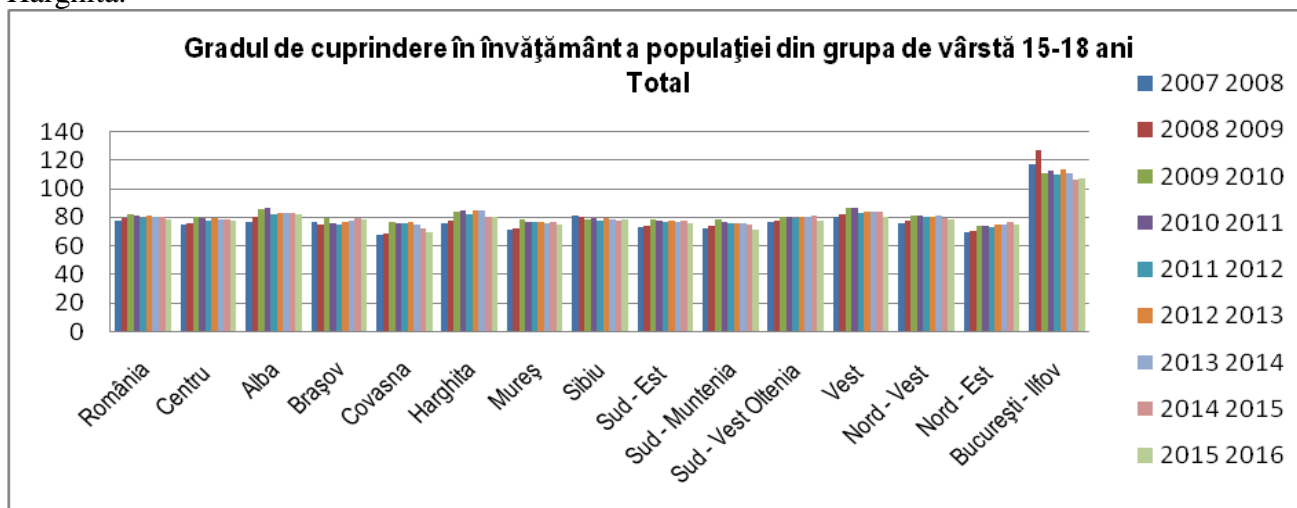
Analizând gradul de cuprindere în învățământ în perioada 2007/2008 – 2015/2016 se observă o evoluție fluctuantă a indicatorului pentru totalul grupei de vârstă 3-23 ani la nivel național și regional până în anul școlar 2013-2014, urmată de scădere în ultimii ani analizați. Evoluție similară înregistrează gradul de cuprindere și în interiorul regiunii.

Analizând evoluția indicatorului pe sexe și medii rezidențiale în perioada 2007/2008 – 2015/2016 se constată că gradul de cuprindere în învățământ urmează un trend descrescător, fiind mai mare pentru femei și în mediul urban atât la nivel regional cât și în interiorul regiunii.

Pentru grupa de vârstă 15-18 ani gradul de cuprindere a avut o evoluție fluctuantă la nivel național, regional cât și în toate județele regiunii cu o tendință de scădere în ultima parte a intervalului analizat (2013-2016).

Conform datelor statistice (INS), gradul de cuprindere în educație în Regiunea Centru se situează sub cele calculate la nivel național, pentru majoritatea grupelor de vârstă, cu excepția grupelor de vârstă 3-6 ani și 7-10 ani. Pentru grupa 15-18 ani, gradul de cuprindere este mai scăzut

decât la nivel național pe ansamblul regiunii cu județele cu excepția județelor Alba, Brașov și Harghita.

Sursa: INS

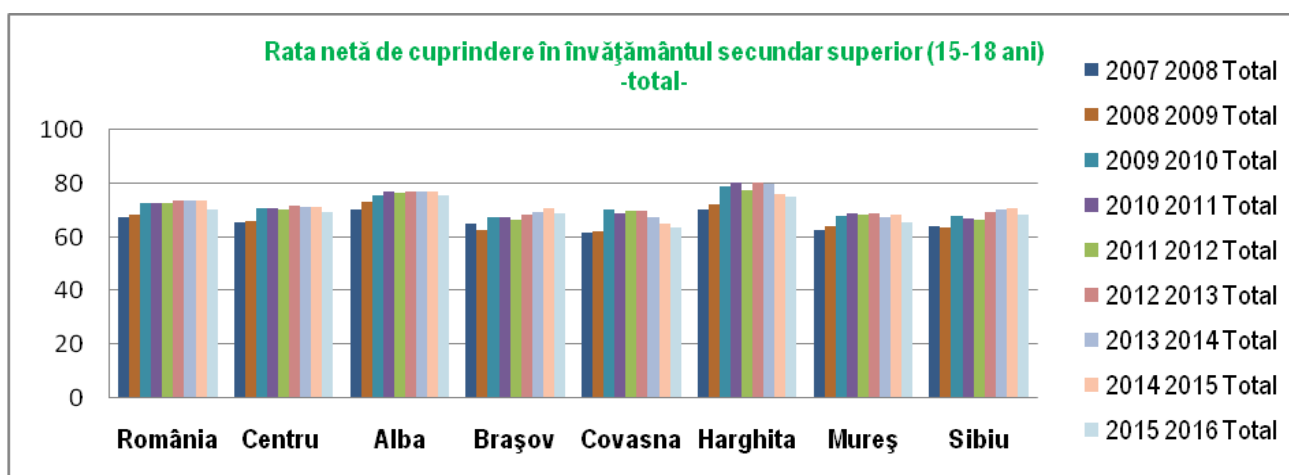
5.1.5. Rata netă de cuprindere în sistemul de educație și formare profesională

Rata netă de cuprindere măsoară gradul de participare la educație a copiilor de vârstă oficială corespunzătoare nivelului respectiv de educație¹⁵.

Conform datelor statistice (INS), în anul școlar 2015-2016 rata netă de cuprindere în educație în Regiunea Centru se situează sub cele calculate ca medie la nivel național, la toate nivelurile de educație cu excepția învățământului.

Rata netă de cuprindere în învățământului obligatoriu în anul școlar 2015-2016 este apropiată de media națională pe ansamblul regiunii Centru (80,5%, față de 80,6%), mai mare în județele Alba (81,3%), Brașov (81,4%) și Harghita (83,6%), dar mai mică decât la nivel național în Covasna (80,3%), Mureș (78,4%) și Sibiu (79,5%). În perioada 2007/2008-2015/2016 rata netă de cuprindere în învățământul obligatoriu la nivel regional a cunoscut o evoluție fluctuantă, cu tendință crescătoare în prima parte a intervalului (de la 82,9% în 2007 – 2008 la 84,1% în 2010-2011) și descrescătoare în ultima parte în ultima parte a perioadei de analiză (de la 82,9% în 2012-2013 la 80,5% în 2015-2016).

Rata netă de cuprindere în învățământului secundar în anul școlar 2015-2016 este mai mică decât media națională (67,8%) pe ansamblul regiunii Centru (67%) și în județele Brașov (68,9%), Covasna (63,4%), Mureș (65,7%) și Sibiu (68,5%)

Sursa: INS

¹⁵ Diferențele față de vârsta reglementată de începere a școlii, respectiv de încadrare față de vârstele “standard” din seria curentă influențează valoarea indicatorului

Comparând ratele de cuprindere pe niveluri de educație se constată că cele mai mari pierderi se înregistrează în gimnaziu și mai ales după clasa a VIII-a.

Analiza pe sexe la nivel regional evidențiază *rate nete de cuprindere mai mari în cazul fetelor*, comparativ cu băieții, în învățământul secundar superior (15 - 18 ani), aproximativ egale în învățământul obligatoriu și mai mici în învățământul primar (7-10 ani).

Informațiile statistice disponibile cu privire la rata de cuprindere pe medii rezidență se bazează pe locația școlii (nu pe mediul de proveniență al elevilor). Din acest punct de vedere indicatorul nu este relevant decât cel mult până la clasa a VIII-a. Totuși, decalajele mari cu privire la ratele de cuprindere în învățământul primar și gimnazial din cele două medii de rezidență corelate cu informațiile parțiale din sistem, evidențiază *un grad de cuprindere în educație sensibil mai mic în mediul rural și/sau începerea școlii mai târziu în mediul rural*.

5.2. INDICATORI DE INTRARE

5.2.1 Numărul de elevi care revin unui cadru didactic

Acest indicator, *calculat prin raportare la numărul de norme didactice*, oferă un indiciu în legătură cu eficiența utilizării resurselor și calitatea actului didactic. *Indicatorul poate deveni critic din perspectiva declinului demografic și a finanțării per elev, presând în direcția măsurilor de concentrare a resurselor în școli viabile*.

Din analiza datelor statistice privind numărul de elevi care revin unui cadru didactic rezultă o evoluție fluctuantă. Se recomandă măsuri pentru optimizarea acestui indicator pentru o utilizare eficientă a resurselor, asigurând în același timp calitatea demersului didactic.

5.2.2. Resursele umane din ÎPT.

Ca o concluzie generală, în anul școlar 2018 – 2019 **gradul de acoperire cu profesori calificați este bun** (98,26%). Se constată o creștere în ultimii în ceea ce privește **acoperirea cu titulari** a posturilor, cu toate acestea ponderea suplinitoilor este încă ridicată, în special în mediul rural. Ponderea suplinitoilor este mai mare în unele domenii cum ar fi: profesori și maiștri în comerț, turism și alimentație, agricultură, electronică și automatizări, construcții, etc. – situație care generează adesea o fluctuație mare a personalului încadrat pe posturile respective.

Schimbările accelerate introduse de reformele din ÎPT, pe de o parte, și cele din mediul economic și social, pe de altă parte, impun un efort susținut de **adaptare din partea profesorilor**.

Pe de altă parte, ponderea importantă a populației ocupate în educație obligă la identificarea și planificarea unor măsuri adecvate de atenuare a impactului reducerilor de activitate datorate reducerii populației școlare și în vederea facilitării restructurării ofertei școlare

Pentru facilitarea adaptărilor la schimbările din sistem se recomandă ca măsură de fond anticiparea evoluției personalului didactic și adoptarea, în cadrul unei strategii pe termen lung, a unor măsuri însoțitoare, ținând cont de efectele combinate ale reducerii populației școlare și restructurării planurilor de școlarizare din ÎPT pentru adaptarea la nevoile de calificare.

5.2.3. Resurse materiale și condiții de învățare.

Informațiile colectate în cadrul acțiunii de monitorizare a PLAI evidențiază următoarele aspecte privind condițiile de învățare:

Condiții de siguranță, igienă și confort pentru elevi:

Din cele 24 de școli cu clase în ÎPT la nivel județean, în anul școlar 2018-2019:

- Toate au obținut autorizație sanitară de funcționare.
- 82% din școli au realizat evaluarea riscului la locul de muncă în școală

- Amenajări pentru accesul persoanelor cu dizabilități: 77% au rampe de acces dar numai 67% au grupuri sanitare adaptate pentru persoanele cu dizabilități;

Asigurarea cel puțin a dotării minime necesare :

- 86 % au cel puțin dotarea minimală asigurată pt. toate atelierele și laboratoarele, iar 14% parțial.

Dotare la nivelul standardelor moderne de pregătire profesională:

Din cele 24 de școli cu clase în ÎPT monitorizate la nivel județean:

- Doar 23% declară că au o dotare la nivelul standardelor moderne de pregătire profesională, iar 32% pentru o parte din ateliere și laboratoare.

Cu excepția școlilor cuprinse în programe de investiții din fonduri europene sau guvernamentale, în multe cazuri, starea generală a infrastructurii (clădirile pentru spațiile de pregătire teoretică și practică și infrastructura de utilități) necesită intervenții de reabilitare sau modernizări, lipsesc o parte din atelierele necesare, iar dotarea existentă este învechită. *Este nevoie de continuarea investițiilor pentru modernizarea infrastructurii și pentru asigurarea dotărilor moderne și a echipamentelor necesare unui învățământ eficient, centrat pe elev.*

Nu toate școlile au *amenajările minime* necesare pentru *accesul persoanelor cu deficiențe neuromotorii*.

Deși *dotarea laboratoarelor de informatică* s-a îmbunătățit substanțial în ultimii ani, se simte nevoia completării cu PC a dotării tuturor laboratoarelor și cabinetelor de specialitate (pentru dezvoltarea activităților de predare-învățare asistate de calculator).

Ritmul noilor achiziții pentru *dotarea bibliotecilor școlare* este încă relativ scăzut deși în ultimul an au crescut simțitor. Se constată un număr relativ restrâns și în general o varietate mică de titluri la abonamente pentru publicații de specialitate.

Un număr mare de școli din ÎPT din județ au beneficiat de programul privind înființarea unor *Centre de Documentare și Informare*.

5.3. INDICATORI DE PROCES

5.3.1. Mecanisme decizionale și descentralizarea funcțională în ÎPT

Strategia de descentralizare a învățământului preuniversitar vizează transferul de autoritate, responsabilitate și resurse în privința luării deciziilor și a managementului general și financiar către unitățile de învățământ și comunitatea locală.

Descentralizarea funcțională implică și antrenarea sporită în mecanismele decizionale a partenerilor sociali, pentru a garanta apropierea deciziei de beneficiarii serviciului public de educație.

Cadrul instituțional pentru dezvoltarea parteneriatului social în educație și formare profesională se bazează pe structurile consultative inițiate în sprijinul deciziei la nivel local și regional.

Aceste structuri sunt:

- La nivel regional: **Consortiul Regional TVET**- organism consultativ al Consiliului de Dezvoltare Regională
- La nivel local (județean): **Comitetul Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social (CLDPS)** - ca organism consultativ al inspectoratelor școlare județene
- La nivelul școlilor: **Consiliile de administrație/Consiliile școlare**
- La nivel național: **Comitetele sectoriale**.

Principalele atribuții în procesul de planificare în ÎPT ale structurilor menționate sunt următoarele:

- Comitetele sectoriale (la nivel național): validarea Standarde de Pregătire Profesională.
- Consortiul Regional: identificarea nevoilor de calificare la nivel regional, elaborarea Planurilor Regionale de Acțiune pe termen lung pentru ÎPT (PRAI)

- CLDPS: identificarea nevoilor de calificare la nivel județean și elaborarea Planurilor Locale de Acțiune pe termen lung pentru ÎPT (PLAI); avizarea planurilor anuale de școlarizare
- Consiliile de administrație / Consiliile școlare: sprijinirea elaborării și avizarea Planului de Acțiune a Școlii (PAS)

Consortiul Regional și Comitetele locale (CLDPS) sunt antrenate în elaborarea, respectiv actualizarea anuală a documentelor de **planificare strategică pe termen lung** la nivel regional (PRAI) și local (PLAI), pe baza cărora la nivelul fiecărei se elaborează planuri școlare de acțiune (PAS).

La nivelul unităților școlare, principalul instrument de planificare strategică pe baza analizei mediului intern (autoevaluare) și extern este concretizat prin **Planurile de acțiune ale școlilor (PAS)**

Având în vedere mecanismele de finanțare în vigoare și autonomia comunității locale, este esențială antrenarea autorităților locale în procesul de planificare strategică pe termen lung în ÎPT.

Principalele probleme identificate în cadrul acestui proces sunt referitoare la:

- slaba legătură și controlul redus între nivelul regional de planificare și nivelul decizional în învățământ (inspectoratele școlare județene și școlile, autoritățile locale)
- finanțarea învățământului preponderent centrată pe activitățile curente / pe termen scurt și foarte puțin pe nevoile și prioritățile pe termen lung
- antrenarea insuficientă a agenților economici în efortul de planificare pe termen lung în ÎPT
- neimplicarea sau implicarea formală a partenerilor din Consiliile de Administrație ale Școlilor în procesul de planificare pe termen lung la nivelul școlii

Un alt domeniu al descentralizării funcționale este **curriculumul în dezvoltare locală** (CDL - componentă importantă a planului de învățământ la școala de arte și meserii) care vizează adaptarea conținutului pregătirii la cerințele locale din partea beneficiarilor instruirii (agenți economici, comunitate locală, elevi). Din păcate, în practică se constată de multe ori o **antrenare redusă sau formală din partea școlilor a agenților economici în elaborarea CDL**.

Un alt aspect de importanță strategică și practică pentru validarea rezultatelor procesului de ÎPT este în legătură cu **organizarea și derularea examenelor de absolvire**, care conform metodologiilor în vigoare implică obligatoriu **cooptarea agenților economici** ca membri ai comisiilor de examinare. Rezultatele absolvenților la aceste examene (cu procent de reușită apropiat de 100% în anii anteriori) oferă motive de îndoială cu privire la **efectivitatea participării agenților economici** în cadrul acestora.

5.3.2 Asigurarea calității în ÎPT

Nevoia unor **mecanisme reglementate de asigurare a calității serviciilor de educație și formare profesională** care să garanteze aplicarea riguroasă a standardelor de pregătire și satisfacția beneficiarilor (forța de muncă și angajatorii) a condus la adoptarea Legii nr. 87 din 13 aprilie 2006 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 75/12.07.2005 privind asigurarea calității educației.

La nivel național, activitățile privind asigurarea calității în sistemul național de învățământ sunt coordonate de către cele două agenții nou înființate – ARACIP (pentru învățământul preuniversitar), respectiv ARACIS (pentru învățământul superior). În ÎPT, introducerea unui sistem de **asigurare a calității** în educație s-a generalizat începând cu anul școlar 2006-2007 pentru **toate unitățile de învățământ**, mai întâi aplicându-se principiul 5 al calității – “predarea și învățarea”, urmând să se extindă treptat aplicarea pentru toate cele 8 principii.

Mecanismul de asigurare a calității utilizat este construit pe autoevaluarea din partea școlii, confruntată cu evaluarea externă (prin inspecție școlară), ambele fiind structurate pe același set de

indicatori (descriptori de performanță). Rezultatele evaluării se regăsesc în planurile de îmbunătățire a calității.

Îmbunătățirea **sistemului de asigurare a calității în ÎPT** va furniza pentru procesul de planificare strategică la toate nivelurile (planurile regionale și locale, planurile de acțiune la nivelul școlii) **un set de indicatori standard (benchmark)** care să faciliteze decidenților comparațiile în cadrul sistemului și compatibilizarea între cerere și ofertă. Conducând la **creșterea transparenței față de beneficiari**, mecanismele de asigurare a calității pot avea un impact decisiv în motivarea și **implicarea partenerilor sociali în planificarea ofertei și a strategiilor de îmbunătățire**.

5.3.3. *Serviciile de orientare și consiliere.*

Nu există o definiție standard pentru indicatorii privitori la procesul de orientare și consiliere. În practica serviciilor de consiliere din unele țări europene, se raportează în mod obișnuit indicatori cum ar fi numărul de ore de consiliere per elev, numărul de elevi consiliați per consilier, etc.

Din analiza informațiilor disponibile, se poate aprecia că, deși ameliorat în ultimii ani, *gradul de acoperire a serviciilor de orientare și consiliere este insuficient*, în special în mediul rural, datorită unui număr încă insuficient de consilieri în sistem, arondării inegale a numărului de elevi care revin unui consilier, numărului de mic al elevilor testați și consiliați, respectiv al orelor de consiliere/elev pentru orientarea carierei – practic nu se poate vorbi de un mecanism *sistematic* de orientare și consiliere în sprijinul unei decizii corect informate în alegerea carierei, respectiv a traseului de pregătire.

Majoritatea scolilor a organizat diverse acțiuni de orientare și consiliere, dar foarte puține au implicat agenți economici în orientarea carierei.

5.4 INDICATORI DE IEȘIRE

5.4.1. *Rata netă de cuprindere în sistemul de educație și formare profesională*

Rata netă de cuprindere măsoară gradul de participare la educație a copiilor de vârstă *oficială* corespunzătoare nivelului respectiv de educație¹⁶. În perioada 2007-2016 rata netă de cuprindere în învățământul obligatoriu a avut o evoluție oscilantă la nivel județean, cu valori cuprinse între 81,7% și 79,5%. *Rata de cuprindere în clasele IX-X (15-16 ani)* a avut o evoluție oscilantă, cu tendință de reluare a creșterii în ultimii 2 ani din intervalul. Cu toate acestea *rata de cuprindere în clasele IX-X* în anul școlar 2007 în județul Sibiu (68,2%) iar în 2016 a fost de 66,1%. De asemenea, deși se constată o tendință de creștere a gradului de cuprindere în învățământul secundar superior, valoarea indicatorului în 2016 (53,8%) plasează județul Sibiu sub media națională (58,5%) și regională (56,9%). Având în vedere țintele stabilite pentru 2020 pentru abandonul școlar timpuriu¹⁷, de maxim 10% la nivel european (v. strategia EU-2020), respectiv 11,3% la nivel național (conf. PNR 2011-2013), *se recomandă în continuare eforturi pentru creșterea gradului de cuprindere în clasele IX-X și în învățământul secundar superior*.

Comparând ratele de cuprindere pe niveluri de educație se constată că cele mai mari pierderi se înregistrează în gimnaziu și mai ales după clasa a VIII-a.

Analiza pe sexe evidențiază *rate nete de cuprindere mai mari în cazul fetelor*, comparativ cu băieții la toate nivelurile de învățământ.

Informațiile statistice disponibile cu privire la rata de cuprindere pe medii rezidență se bazează pe locația școlii (nu pe mediul de proveniență al elevilor). Din acest punct de vedere

---

¹⁷ Abandonul școlar timpuriu¹⁷ se referă la persoanele cu vârstă cuprinsă între 18 și 24 de ani care au absolvit cel mult învățământul secundar inferior și care nu-și continuă educația sau formarea profesională.

indicatorul nu este relevant decât cel mult până la clasa a VIII-a. Totuși, decalajele mari cu privire la ratele de cuprindere în învățământul primar și gimnazial din cele două medii de rezidență, corelate cu informațiile parțiale din sistem, evidențiază un grad de cuprindere în educație sensibil mai mic în mediul rural și/sau începerea școlii mai târziu în mediul rural.

Conform datelor statistice (INS), ratele de cuprindere în educație în județul Sibiu se situează sub cele calculate la nivel național, la toate nivelurile de educație cu excepția învățământului primar..

5.4.2. Grad de cuprindere în învățământ (Rata specifică de cuprindere în învățământ)

Gradul de cuprindere în învățământ reprezintă procentajul elevilor de o anumită vârstă cuprinși în sistemul de educație, indiferent de nivelul de educație, din totalul populației de aceeași vârstă distribuită pe grupe de vârstă, indiferent de nivelul educațional.

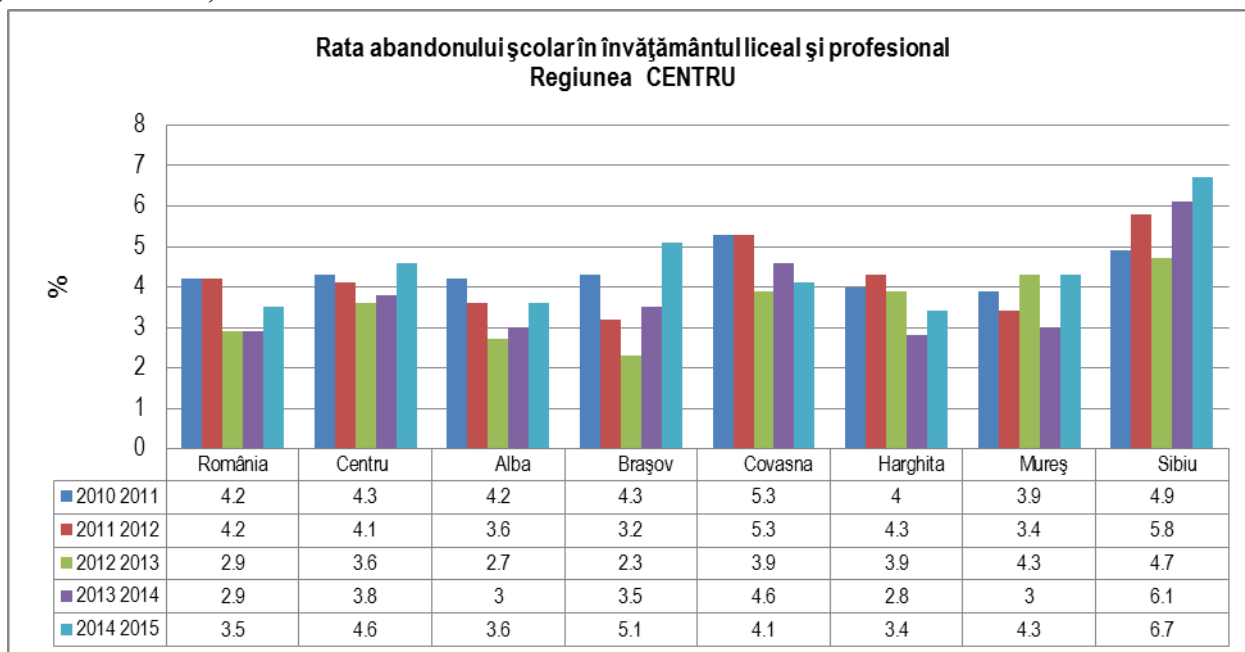
Valoarea indicatorului are o evoluție oscilantă. După 2007-2008 (90,9%) se înregistrează o evoluție descrescătoare pentru grupa de vârstă 11-14 ani, ajungând în 2016 la valoarea de 888,9%.

O evoluție descrescătoare înregistrează și grupa 15-18 ani, dela 80,5% înregistrată în 2007 s-a ajuns la 77,9% în 2016.

5.4.3. Rata abandonului școlar, pe niveluri de educație ISCED

Rata abandonului școlar este un indicator important în cadrul politicilor de coeziune economică și socială, în strânsă legătură cu accesul la educație și pentru evaluarea gradului de retenție a tinerilor în educație pe fiecare nivel ISCED.

Conform datelor INS, în perioada 2010-2015, la nivelul județului se constată o tendință îngrijorătoare de creștere și valori ridicate ale abandonului școlar în învățământul profesional de la 4,9% în 2011 la 6,7 % în 2015.

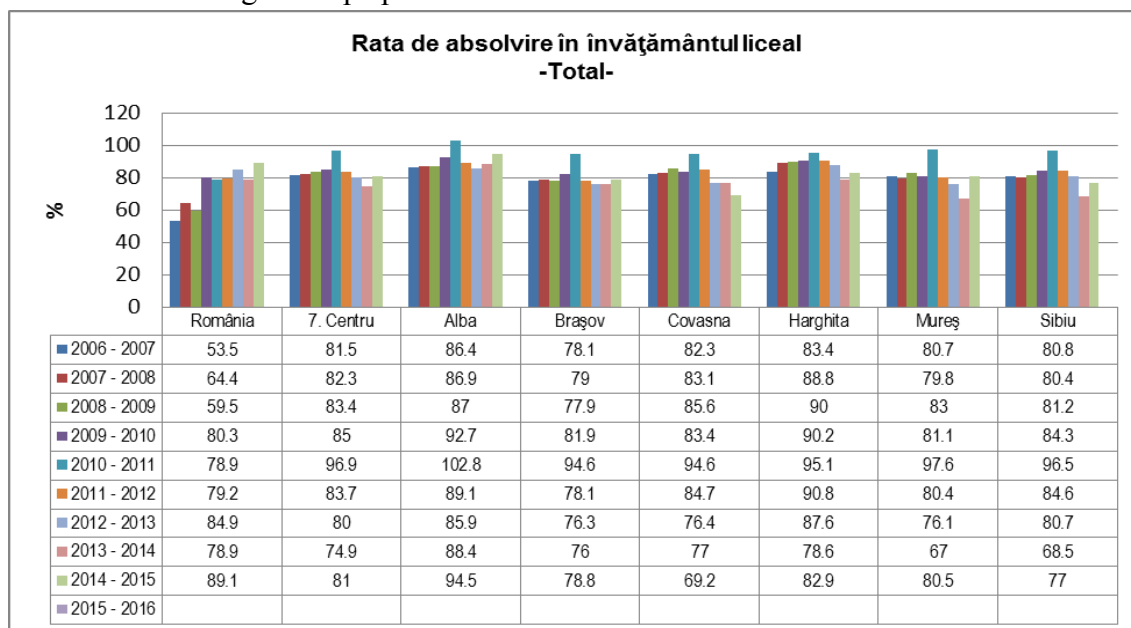
Sursa: date furnizate de INS.

5.4.4. Rata de absolvire, pe niveluri de educație ISCED

Rata de absolvire se definește ca fiind procentul absolvenților unui anumit nivel de educație din totalul populației în vârstă teoretică de absolvire specifică nivelului respectiv de educație

Potrivit datelor INS, se constată o creștere în perioada 2009-2012, a ratelor de absolvire a liceului ajungând în 2012 la 96,5%, urmată de o descreștere accentuată ajungând în 2014 la 68,5 %, cea mai mică valoare înregistrată pe perioada analizată.

Sursa: date furnizate de INS.

Ratele de absolvire sunt mai mici pentru populația feminină comparativ cu cea masculină în cazul învățământului profesional și mai mari în cazul liceului.

Și în cazul acestui indicator, datele INS detaliate pe medii de rezidență par să se bazeze pe locația școlilor (nu pe mediul de proveniență al elevilor).

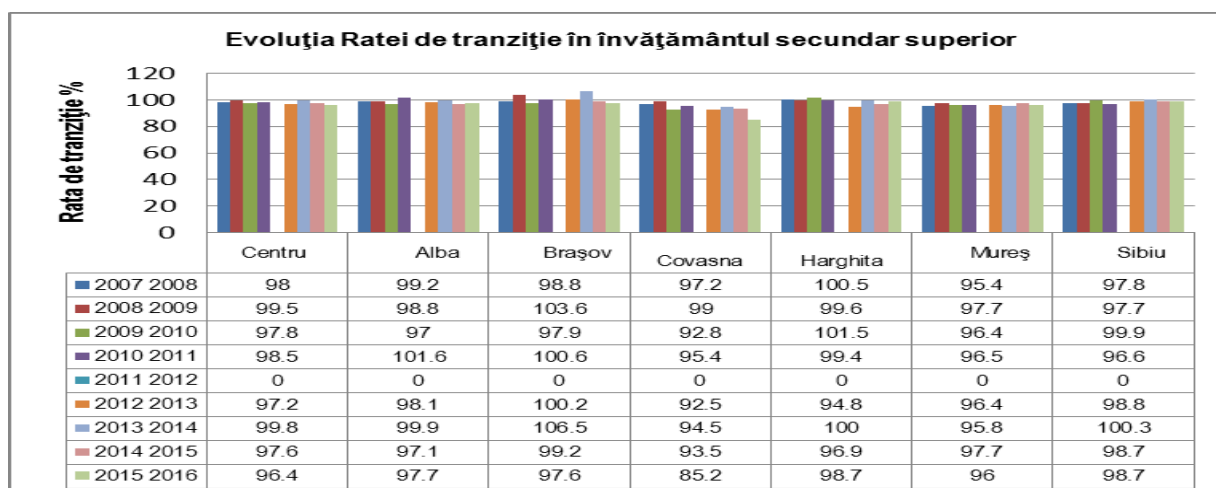
5.4.5. Rata de succes

Ratele de succes la examenele finale de certificare a competențelor profesionale în învățământul profesional, școala postliceală și de maiștri se apropie de 100%. Această constatare este mai degrabă de natură să pună sub semnul întrebării corectitudinea și relevanța evaluărilor finale.

Reconsiderarea evaluărilor finale în raport cu SPP, bazate pe achiziții reale în termeni de competențe, este de maximă importanță pentru asigurarea unei certificări credibile, validată de piața muncii la absolvirea fiecărui nivel de calificare.

5.4.6. Rata de tranziție la următorul nivel de educație

Conform datelor INS, rata de tranziție de la învățământul gimnazial la cel liceal și profesional în anul școlar 2015-2016 a fost de 98,7% .

Sursa: date furnizate de INS

Din datele ISJ din ultimii ani, rata de tranziție la clasa a IX-a se plasează între un maxim de 100,3 % în anul școlar 2013-2014 și un minim de 96,6% în anul școlar 2010-2011, rezultând un procent de până la 3,7% de elevi care nu-și continuă studiile după clasa a VIII-a în anul școlar următor (N.B. valorile de 100% sau chiar puțin peste 100% rezultate din datele INS ca rate de tranziție de la învățământul gimnazial la cel liceal și profesional în unii ani școlari se explică prin înscrierea unor elevi din alte județe, în condițiile în care calculul acestui indicator nu ține cont de domiciliul de proveniență al elevilor ci se raportează la locația școlilor la care se înscriu aceștia) Se recomandă creșterea ratelor de tranziție în ciclul superior al liceului, inclusiv prin ofertă de pregătire în învățământul seral în sprijinul celor care se angajează și doresc să continue studiile.

5.4.7. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație

Conform definiției Eurostat, indicatorul se referă la tinerii din grupa de vârstă 18-24 de ani care au părăsit sistemul de educație, cu doar învățământul secundar inferior sau mai puțin (maxim ISCED 2) absolvit. În ciuda apropierii de media UE-27, valoarea indicatorului la nivel național este de 19,1% în 2015 iar la nivel județean este de 24,2%, valori care sunt încă **departe de media europeană (13,5%) și ținta UE (benchmark) care prevede o rata medie de abandon școlar timpuriu de maxim 10% până în 2020 (N.B. ținta pentru 2020 stabilită de România prin PNR este de 11,3%)**

5.4.8. Procentul elevilor cu nivel scăzut al competențelor de citire/lectură (PISA)

România se plasează, alături de Bulgaria, pe ultimele locuri în Europa (din 28 de state) la testele PISA 2015, prin procentul elevilor cu competențe scăzute de citire/lectură (38,7%) de peste două ori mai mare decât media UE (22,71%). La matematică și științe suntem pe locul 26.

Ținta UE (*benchmark*) este ca până în 2020, procentul persoanelor cu vârsta de 15 ani cu competențe scăzute de citire, matematică și științe exacte să fie mai mic de 15 %.

Indicatorul nu este disponibil la nivel regional și județean.

5.4.9. Ponderea populației cu vârste cuprinse între 20-24 de ani care nu urmează un program de educație și formare și nici nu au un loc de muncă (NEET)

În anul 2016, în România se înregistrează 23,6% tineri care nu urmează un program de educație și formare profesională și nici nu au un loc de muncă, față de 16,7% cât se înregistrează la nivelul UE (28 state).

Conform datelor EUROSTAT [edat_lfse_21], România înregistrează în perioada 2007-2016 o creștere a procentului de tineri între 20-24 ani care nu urmează un program de educație și formare și nici nu au un loc de muncă (NEET), mai accentuată decât la nivelul UE (7,1% România față de 1,5 puncte procentuale UE).

Cea mai mare creștere (cu 4,5 puncte procentuale) se înregistrează pentru nivelurile 3 și 4 (învățământ secundar superior și postliceal non – terțiar).

În acest context se impune aplicarea unor programe integrate orientate către tinerii NEETs, prin reintegrarea în sistemul educațional sau prin participarea la cursuri de formare profesională pentru a le oferi acestora competențele solicitate de angajatori.

5.4.10. Rata de participare în formarea continuă a populației adulte (25-64 ani)

În anul 2016 rata de participare la educație și formare continuă pentru populația adultă la nivelul regiunii Centru se situează ușor sub nivelul național (1,1% față de 1,2% la nivel național) și mult sub nivelul UE (10,8%).

În perioada 2012-2016 rata de participare la educație și formare continuă înregistrează o evoluție descrescătoare atât nivel regional (de la 1,3% la 1,1%) cât și la nivel național (de la 1,4% la 1,2%) în timp ce la nivelul UE se înregistrează creșterea acesteia (de la 9,2% la 10,8%). Acest lucru este îngrijorător având în vedere că România se situează încă departe de ținta propusă pentru 2020 (12%).

5.5. INDICATORI DE IMPACT

5.5.1 *Impactul sistemului de învățământ profesional și tehnic asupra ratei șomajului*

Rata ridicată a șomajului tinerilor din grupa de vârstă 15-24 de ani, și ponderea ridicată a acestora în numărul total al șomerilor (v. cap. 4), sugerează o **problemă serioasă a sistemului de pregătire în raport cu finalitățile obținute în plan ocupațional**. Din acest motiv, se reține ca un prim indicator de impact, care poate fi măsurat pe baza datelor statistice disponibile, **șomajul tinerilor din grupa de vârstă 15-24 de ani**, cu rezerva că acesta nu este diferențiat pentru absolvenții ÎPT.

Agențiile de Ocupare a Forței de Muncă (AJOFM) pot oferi date anuale valoroase despre absolvenții înregistrați în baza de date ca șomeri, dar acestea nu sunt diferențiate în acord cu noua structură pe niveluri de pregătire și finalitățile din ÎPT. *Se recomandă colaborarea între ministere în vederea structurării (unitare la nivel național) a bazei de date a AJOFM pentru evidențierea diferențiată a absolvenților de ÎPT pe calificări și niveluri de calificare, adaptat noilor trasee și finalități ale sistemului de educație și formare profesională.*

Pe baza datelor AJOFM s-a realizat un studiu comparativ șomaj – locuri de muncă vacante pornind de la realizarea unei corespondențe orientative în limitele posibilității de asociere în plan ocupațional a unor calificări din ÎPT în raport cu grupele /ocupațiile respective din COR.

Din analiza acestor date rezultă că în județul Sibiu, ponderea absolvenților șomeri cu nivel de pregătire profesional și liceal tehnologic din numărul total de șomeri cu acest nivel de pregătire a variat în perioada 2016-2019 între un minim de 4% (în 2019) și 4,6% (în 2016) ceea ce pare rezonabil dacă avem în vedere că se situează sub ponderea șomerilor din grupa de vârstă 15-24 ani din totalul șomerilor înregistrați.

5.5.2 *Inserția profesională a absolvenților IPT la 6/12 luni de la absolvire, pe niveluri de educație*

Pentru monitorizarea inserției socio-profesionale a absolvenților (la 6, 12 și 36 de luni de la absolvire) pe baza metodologiei unitare la nivel național, aprobate prin Ordin al Ministerului Educației, Cercetării și Inovării se recomandă utilizarea oportunităților de finanțare oferite prin POCU în acest scop.

Metodologia de monitorizare a inserției socio-profesionale a absolvenților învățământului profesional și tehnic a fost aplicată în mai multe județe, în perioada 2010-2013, prin proiecte cofinanțate din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

Mecanismul de monitorizare a inserției socio-profesionale a absolvenților, este însă insuficient dezvoltat, deoarece nu sunt cuprinși toți absolvenții de programe de formare și, deasemenea, lipsește componenta de monitorizare pe cale administrativă, aplicată sistematic și cuprinzător la nivel teritorial.

Deoarece capacitatea instituțională a instituțiilor cu responsabilități în implementarea metodologiei este limitată, iar costurile sunt foarte ridicate, nu este posibilă încă monitorizarea pe cale administrativă a tuturor absolvenților învățământului profesional și tehnic.

În Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020, este prevăzut ca obiectiv monitorizarea inserției profesionale a absolvenților programelor de formare, cu următoarele acțiuni specifice:

- Crearea unui mecanism național de monitorizare pe cale administrativă a inserției profesionale a absolvenților de învățământ profesional și tehnic
- Revizuirea Metodologiei pentru monitorizarea inserției socioprofesionale a absolvenților de învățământ profesional și tehnic, preponderent din perspectiva deficitului de competențe

- Realizarea sistematică a monitorizării inserției socioprofesionale a absolvenților de învățământ profesional și tehnic pe cale administrativă și prin anchete la nivel național

5.6. OFERTA UNITĂȚILOR ȘCOLARE Î.P.T.

Indicatori de intrare în IPT

Populația școlară:

- Implicații severe ale scăderii demografice, îndeosebi a populației școlare, în paralel cu fenomenul de îmbătrânire demografică, de care trebuie să se țină cont în planificarea ofertei și a resurselor sistemului IPT pe termen lung.

Gradul de cuprindere în educație în Regiunea Centru se situează sub cele calculate la nivel național, pentru toate grupele de vârstă, cu excepția grupei de vârstă preșcolară (3-6 ani) și grupei 7-10 ani.. Pentru grupa 15-18 ani, gradul de cuprindere în educație este mai scăzut decât la nivel național în județele cu pondere mare a populației rurale (Mureș, Covasna) și mai ridicat în cele cu grad mai mare de urbanizare.

- Concluziile privind rata netă și gradul de cuprindere în educație conduc la nevoia unor măsuri de creștere a accesului la educație pentru elevii din mediul rural și grupurile dezavantajate.

Rata netă de cuprindere în educație este ceva mai mică în Regiunea Centru decât la nivel național, la toate nivelurile de educație cu excepția învățământului primar. Rata netă de cuprindere în învățământului obligatoriu în anul școlar 2015-2016 este apropiată de media națională pe ansamblul regiunii Centru, dar mai mică decât la nivel național în Covasna, Mureș și Sibiu. Rata netă de cuprindere în învățământului secundar în anul școlar 2015-2016 este mai mică decât media națională pe ansamblul regiunii Centru și majoritatea județelor regiunii, cu excepția județelor Alba și Harghita.

Oferta unităților școlare IPT. Evoluția elevilor cuprinși în învățământul liceal tehnologic și profesional

Se constată o reducere a ponderii IPT în perioada 2004-2016 mai mică decât la nivel național. Regiunea Centru se situează pe primul loc în ceea ce privește ponderea elevilor înscriși în învățământul profesional la începutul anului școlar 2015-2016. În anul școlar 2015-2016 ponderea elevilor IPT înscriși în sistemul public și privat la nivel regional se situează peste ponderea națională.

Oferta unităților școlare IPT. Evoluția elevilor cuprinși în învățământul postliceal

Numărul elevilor înscriși în școlile postliceale în perioada analizată în regiunea Centru înregistrează o creștere în perioada 2014-2017.

Se constată o reducere a numărului elevilor înscriși în școlile de maiștri la nivel județean în perioada 2014-2017 comparativ cu nivelul național unde numărul elevilor înscriși în școlile de maiștri înregistrează o creștere accentuată .

Oferta unităților școlare din IPT – Gradul de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici pentru școlarizarea în învățământul profesional

În anul școlar 2016-2017 solicitările operatorilor economici de școlarizare prin învățământul profesional este de 59% la nivelul regiunii Centru. În consecință, se recomandă creșterea gradului de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici pentru a onora integral solicitările acestora.

Parteneriatul cu operatorii economici

20% dintre contractele cu operatorii economici la nivel național se înregistrează în regiunea Centru, în mare parte pentru pregătirea practică din cadrul domeniilor mecanică și turism și alimentație .Se recomandă:

- Creșterea participării agenților economici în consiliile de administrație (CA) ale școlilor și acoperirea cel puțin a domeniilor principale de pregătire din oferta fiecărei școli prin agenți economici reprezentați în CA
- Creșterea numărului de contracte încheiate cu operatorii economici
- Creșterea implicării partenerilor sociali în activități de orientare profesională a elevilor
- Dezvoltarea de parteneriate cu agenții economici pentru actualizarea competențelor de specialitate ale profesorilor și maiștrilor instructori din ÎPT
- Dezvoltarea de parteneriate cu agenții economici pentru formarea adulților
- Utilizarea oportunităților de finanțare a stagiilor de practică (POCU)

Resursele umane din ÎPT

Gradul de acoperire cu profesori calificați este *bun* (peste 98%). Se mai constată unele *dificultăți mai ales în mediul rural în acoperirea cu titulari*.

Măsurile privind dezvoltarea profesională a personalului didactic din ÎPT trebuie să vizeze:

- *competențele metodice* (v. noile cerințe și schimbările introduse prin reformele din ÎPT)
- *actualizarea competențelor de specialitate* cu accent pe noile tehnologii și schimbările organizaționale din mediul economic.

Ponderea importantă a populației ocupate în educație în prezent și impactul reducerilor de activitate pe fondul reducerii populației școlare obligă la identificarea și planificarea unor măsuri adecvate (mobilitate în cadrul sistemului, reconversie profesională, etc.).

Infrastructura unităților școlare din ÎPT

Situația bazei materiale a unităților școlare din ÎPT reprezintă o problemă prioritară, din perspectiva standardelor de pregătire și exigențelor unui învățământ centrat pe elev:

- necesitatea continuării investițiilor pentru reabilitarea și modernizarea infrastructurii (spații de curs, laboratoare, ateliere, infrastructura de utilități) și pentru dotarea cu echipamente de laborator și instruire practică.

Indicatori de proces

Mecanismele decizionale și descentralizarea funcțională în TVET

- Consolidarea structurilor consultative din ÎPT și **creșterea rolului partenerilor sociali** în planificarea ofertei și antrenarea sporită a acestora în procesele decizionale
- Susținerea eforturilor pentru introducerea unui **sistem de asigurare a calității**
- **promovarea rețelelor de colaborare între școli**, inclusiv cu școli din UE, pentru stimularea progresului în raport cu un set comun de indicatori de referință și adoptarea celor mai bune practici (*benchmarking*)
- **dezvoltarea în continuare a mecanismelor de planificare strategică în ÎPT** la toate nivelurile decizionale (PRAI-PLAI-PAS)

Serviciile de orientare și consiliere

- Necesitatea unor măsuri vizând creșterea gradului de acoperire și a calității serviciilor de orientare și consiliere, cu privire la numărul de ore de consiliere/elev, numărul de elevi testați aptitudinal și consiliați pentru o decizie informată în alegerea carierei, respectiv a traseului de pregătire.
- De asemenea se recomandă adoptarea unui sistem unitar de raportare și a unui indicator calitativ de evaluare a activității serviciilor de orientare și consiliere.

Indicatori de ieșire

Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație (tinerii din grupa de vârstă 18-24 de ani care au părăsit sistemul de educație, cu cel mult învățământul secundar inferior-maxim ISCED 2 absolvit).

Deși datele la nivel regional indică o scădere în ultimii ani a ratelor de părăsire timpurie a sistemului de educație, cu o valoare în 2015 (17,9%) apropiată de media națională (17,3%), Regiunea Centru se situează încă departe de *ținta pentru 2020 (benchmark)* care prevede la nivelul UE o rată medie de abandon școlar timpuriu de maxim 10%, ținta asumată de către România fiind 11,3%. Față de aceste

constatări, se recomandă:

- implicarea activă a școlilor din ÎPT în **programele de „A doua șansă”** - adresate prioritar grupurilor țintă dezavantajate, pentru ca, pe lângă completarea pregătirii generale, tinerii respectivi să primească și o calificare.
- măsuri pentru atragerea absolvenților de învățământ obligatoriu care întrerup studiile pentru cuprinderea acestora în programe de formare profesională (gratuite pentru cei care intră în astfel de programe până la vârsta de 26 de ani¹⁸).

Rata de absolvire, pe niveluri de educație ISCED

Comparativ cu situația la nivel național, se înregistrează rate de absolvire mai mari în cazul învățământului profesional, la nivelul regiunii Centru și în toate județele regiunii, cu excepția județului Mureș.

Ratele de absolvire sunt mai mici pentru populația feminină comparativ cu cea masculină în cazul învățământului gimnazial, învățământului profesional și postliceal și mai mari la liceu.

Rata de tranziție la următorul nivel de educație

Pe fondul unei evoluții fluctuante a indicatorului, **rata de tranziție în învățământul secundar superior (de la învățământul gimnazial la cel liceal și profesional)**, în ultimii doi ani analizați, indicatorul înregistrează o scădere situându-se sub media națională (97,6% față de 99,6% în 2014/2015 respectiv 96,4 față de 96,7 în 2015/2016)

Ratele de tranziție în învățământul liceal și profesional evidențiază un procent de elevi care nu continuă studiile după clasa a VIII-a cuprins între 0,2% (în 2013-2014) și 3,6 % (conf. situației din anul școlar 2015-2016), ceea ce continuă să constituie motiv de îngrijorare, față de care, în aria sa de competență, ÎPT poate răspunde prin

- măsuri combinate pentru asigurarea accesului la educație (rural, categorii dezavantajate), serviciile de orientare și consiliere etc.

Abandonul școlar:

Tendință îngrijorătoare de creștere a abandonului în învățământul primar și gimnazial (mai ales în mediul rural și în cazul băieților) și rate mari de abandon școlar în special în învățământul profesional la nivel regional. Abandonul școlar reprezintă motiv de îngrijorare în special în mediul rural și în cazul categoriilor dezavantajate. În consecință, se recomandă:

- monitorizarea atentă a indicatorului (abandon școlar)
- eforturi conjugate pentru prevenirea abandonului în mod deosebit în mediul rural, comunitățile etnice dezavantajate, zonele afectate de migrarea populației etc.

Procentul elevilor cu nivel scăzut al competențelor (PISA) (penultimul loc în UE 28 în 2016, în ceea ce privește competențele scăzute de citire competențe scăzute în știință și antepenultimul loc pentru competențele scăzute în matematică)- necesită din partea școlilor un efort sporit având în vedere:

- învățarea centrată pe elev, urmărirea și încurajarea progresului individual
- programe remediale pentru elevii cu dificultăți de învățare (în special cei din categorii defavorizate)
- facilitarea unor trasee individualizate de formare, etc.

Ponderea populației cu vârste cuprinse între 20-24 de ani care nu urmează un program de educație și formare și nici nu au un loc de muncă (NEET)

În anul 2016, în România se înregistrează 23,6% tineri care nu urmează un program de educație și formare profesională și nici nu au un loc de muncă, față de doar 16,7% la nivelul UE (28 state). În acest context se impune aplicarea unor programe integrate orientate către tinerii NEETs, prin reintegrarea în sistemul educațional sau prin participarea la cursuri de formare profesională pentru a le oferi acestora competențele solicitate de angajatori.

---

¹⁸ Conform art. 33 alin. (6) și (7) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare

Rata de participare în formarea continuă a populației adulte (25-64 ani)

România (și implicit regiunea) înregistrează cea mai scăzută rată de participare în formarea continuă a populației adulte (1,2 % ÎN 2015, conf. Eurostat, față de media UE-28 de 10,8)

- Școlile din ÎPT sunt chemate să contribuie activ la ținta 2020 propusă de România care prevede ca în 2020 ținta privind participarea la formarea continuă să fie de cel puțin 12 % din populația adultă (grupa de vârstă 25-64 ani).

Școlile din ÎPT sunt chemate să se implice activ în programele de „A doua șansă” - adresate prioritar grupurilor țintă dezavantajate, pentru ca, pe lângă completarea pregătirii generale, tinerii respectivi să primească și o calificare.

Indicatori de impact

Din analiza indicatorilor care pot măsura impactul ÎPT în plan ocupațional se constată:

- lipsa unui sistem unitar de monitorizare a inserției profesionale a absolvenților
- rata ridicată a șomajului tinerilor din grupa de vârstă 15-24 de ani (mai mare în 2015 la nivelul Regiunii Centru decât la nivel național cu 6,7 puncte procentuale) și ponderea ridicată a acestora în numărul total al șomerilor (23,8% în 2015)
- nevoia măsurării gradului de utilizare la locul de muncă a competențelor dobândite de absolvenți

Se recomandă:

- Adoptarea de către ÎPT a unei ținte ambițioase de **reducere a șomajului tinerilor din grupa de vârstă 15-24 de ani - indicator de impact** care poate fi măsurat pe baza datelor statistice disponibile la nivel regional, (cu rezerva că nu este diferențiat pentru tinerii proveniți din ÎPT)
- **Monitorizarea inserției absolvenților** prin utilizarea la nivelul fiecărui județ a oportunităților de finanțare oferite prin POCU în acest scop pe baza metodologiei unitare la nivel național, aprobate prin Ordin al Ministerului Educației, Cercetării și Inovării.
- Implicarea ÎPT în **programe de măsuri active de ocupare**, prioritar în sprijinul tinerilor care după 6 luni de la absolvire nu se integrează pe piața muncii.

Concluzii din analiza ofertei TVET curente

Concluziile formulate din analiza planurilor de școlarizare conduc la nevoia de coordonare pe baza colaborării școlilor în rețea pentru optimizarea ofertei, având în vedere:

- acoperirea rațională a nevoilor de calificare în teritoriu
- eliminarea unor paralelisme nejustificate în scopul lărgirii gamei de calificări pentru care poate opta elevul în zonă
- utilizarea optimă a resurselor materiale și umane cu impact în creșterea eficienței și calității serviciilor
- soluțiile cele mai bune pentru asigurarea accesului la educație și continuării studiilor la nivelul următor de calificare, în condiții de șanse egale (acces, calitate, varietate de opțiuni)
- creșterea ponderii ÎPT, în special a învățământului profesional și măsuri de promovare a învățământului dual (formă de organizare a ÎPT, introdusă începând cu anul școlar 2017-2018).

5.6.1. Evoluția planurilor de școlarizare

Analiza evoluțiilor planurilor de școlarizare realizate în anii trecuți demonstrează ca exercițiul de planificare în ÎPT pe baza PRAI și PLAI au contribuit în general la o mai bună orientare a ofertei de pregătire.

Se constată o scăderea generală a populației școlare care s-a reflectat și în scăderea numărului de elevi înscriși în clasa a IX-a în ÎPT.

Comparând evoluția cifrelor planificate cu numărul efectiv de elevi înscriși pe domenii, se constată *dificultăți mai frecvente în realizarea ponderii planificate* în construcții, instalații și lucrări publice, mecanică, electric și respectiv *depășiri față de ponderile planificate* în turism și alimentație, economic, comerț. Sistemul de repartizare computerizat și fluctuațiile conjuncturale îngreunează desprinderea unor concluzii ferme din această analiză. *Se recomandă, în paralel cu planificarea judicioasă a ofertei, măsuri sistematice de orientare și consiliere a elevilor de gimnaziu cu privire la*

finalitățile posibile, oportunitățile de angajare și/sau de continuare a studiilor, pe fiecare traseu de pregătire.

5.6.2. Analiza ofertei curente – formarea profesională inițială (anul școlar 2022-2023)

Tab. 5.7

Domeniu de pregătire	Plan școlarizare cl. IX liceu tehnologic realizat 2022-2023, zi			Ținta PLAI pe domenii pt. 2022 (Niv.3+4)		Plan școlariz. cl. IX inv.profesional + înv. dual, de masa și special -nivelul 3 2022-2023			Plan școlariz. stagiile de practică după cl.X pentru nivelul 3 2022-2023			Ținta PLAI-realizat pe domenii pt. 2022-2023 (Niv.3+4)	
	Nr. clase	Nr. elevi	%	Min.-max. (%)	Ținta (%)	Nr. clase	Nr. elevi	%	Nr. clase	Nr. elevi	%	Nr. total de clase	Ținta (%)
agricultură	3	72	6,12%	2 - 4%	3,0	0	0	0,00%			0,0%	3	3,26%
silvicultură	1	24	2,04%	0 - 1%	0,5	0	0	0,00%			0,0%	1	1,09%
ind. alimentară	2	45	4,08%	4 - 6%	5,0	2	24	4,65%			0,0%	4	4,35%
protecția mediului	2	48	4,08%	0 - 2%	1,0	0	0	0,00%				2	2,17%
comerț	4	94	8,16%	8 - 12%	10	6	135	13,95%			0,0%	10	10,87%
economic	9	220	18,37%	8 - 16%	12,0	0	0	0,00%				9	9,78%
turism și alimentație	7	166	14,29%	10 - 18%	14,0	10	238	23,26%			0,0%	17	18,48%
estetica și igiena corpului omenesc	1	28	2,04%	1 - 4%	2,5	1	24	2,33%			0,0%	2	2,17%
construcții, instalații și lucrări publice	2	53	4,08%	3 - 7%	5,0	1	16	2,33%			0,0%	3	3,26%
mecanică	4	98	8,16%	17 - 25%	21,0	12,5	260	29,07%			0,0%	16,5	17,93%
electric	1	24	2,04%	1 - 3%	2,0	1	19	2,33%			0,0%	2	2,17%
electromecanică	2	48	4,08%	3 - 5%	4,0	2,5	58	5,81%			100%	4,5	4,89%
electronică automatizări	8	187	16,33%	7 - 11%	9,0	3	74	6,98%			0,0%	11	11,96%
chimie industrială	0	0	0,00%	0 - 1%	0,5	0	0	0,00%			0,0%	0	0,00%
materiale de construcții	0	0	0,00%	0 - 1%	0,5	0	0	0,00%			0,0%	0	0,00%
fabric.prod.din lemn	1	25	2,04%	2 - 4%	3,0	1	15	2,33%			0,0%	2	2,17%
industrie textilă și pielărie	2	51	4,08%	4 - 8%	6,0	3	40	6,98%			0,0%	5	5,43%
tehnici poligrafice	0	0	0,00%	0 - 1%	0,5	0	0	0,00%			0,0%	0	0,00%
producție media	0	0	0,00%	0 - 1%	0,5	0	0	0,00%			0,0%	0	0,00%
TOTAL	49	1183	100,0%		100,0%	43	903	100,0%	0	0	0%	92	100,00%

Analiza planului de școlarizare realizat pentru anul școlar 2022-2023, fundamentarea planului de școlarizare pentru anul școlar 2022-2023 a fost realizat pentru 3671 de elevi cuprinși în clasa a VIII-a an școlar 2021-2022, cu 591 de elevi mai mult decât anul școlar 2020-2021. Fundamentarea planului de școlarizare s-a realizat pentru un efectiv de 24 elevi/clasă pentru învățământul liceal filiera tehnologică, învățământul profesional și număr de elevi la învățământul dual solicitați de operatorul economic, dar nu mai mare de 30 de elevi, pentru 64% din numărul total de elevi înscriși în clasa a VIII-a.

Se evidențiază o aliniere în general bună a județului la țintele PLAI – v .tab. 5.8. Pentru anul școlar 2022-2023. Au fost realizate 92 de clase a IX-a, zi (cu 6 clase mai mult decât în 2021-2022), din care, 49 de clase cu 1183 de elevi pentru învățământul liceal tehnologic și 43 de clase cu 903 de elevi, pentru învățământul profesional și dual, de masă și special. La învățământul dual au fost realizate 9,5 clase din tot atât propuse. Se constată și unele abateri față de limitele propuse pentru ponderea unor domenii: **excedent în domeniul de pregătire turism și alimentație cu 0,48% mai mare decât max. 18% de asemenea domeniul: electronică automatizări cu o creștere de 0,96% față de max. 11%. deficit în domeniul mecanic**, cu un total de 16,5 clase realizate, rezultă un procent de **17,93% apropiat de min. 17%**; **domeniu: construcții și lucrări publice se constată un număr redus de**

clase la nivelul 3 (învățământ profesional) cu un procent de 3,36% se apropie de min. 3% . Se recomandă în continuare măsuri pentru încadrarea în țintele PLAI pe domenii de pregătire

5.6.3. Proiectul planului de școlarizare pentru anul școlar viitor. Ținte pe termen mediu pe domenii de pregătire

Fundamentarea planului de școlarizare cu 64% din numărul total de elevi de clasa a VIII-a pentru IPT.

Planul de școlarizare va trebui să asigure creșterea ponderii ÎPT la clasa a IX-a, creșterea numărului de clase de învățământ profesional și învățământ dual, încadrarea în țintele PLAI pe domenii.

Tab. 5.8

Domeniu de pregătire	Ținta PLAI pe domenii pt. 2019-2025 (Niv.3+4)	
	Min.-max. (%)	Ținta (%)
agricultură	2 - 4%	3,0
silvicultură	0 - 1%	0,5
ind. alimentară	4 - 6%	5,0
protecția mediului	0 - 2%	1,0
comerț	8 - 12%	10
economic	8 - 16%	12,0
turism și alimentație	10 - 18%	14,0
estetica și igiena corpului omenesc	1 - 4%	2,5
construcții, instalații și lucrări publice	3 - 7%	5,0
mecanică	17 - 25%	21,0
electric	1 - 3%	2,0
electromecanică	3 - 5%	4,0
electronică automatizări	7 - 11%	9,0
chimie industrială	0 - 1%	0,5
materiale de construcții	0 - 1%	0,5
fabric.prod.din lemn	2 - 4%	3,0
industrie textilă și pielărie	4 - 8%	6,0
tehnici poligrafice	0 - 1%	0,5
producție media	0 - 1%	0,5
TOTAL		100

5.6.4. Rețele școlare

Cele 6 de școli din programul Phare TVET au fost incluse în rețele de colaborare coordonate de centrele de resurse din regiune sau după caz din altă regiune. Au fost conturate și inițiative de formare în viitor a unor rețele pe domenii de pregătire și/sau tematice la nivel județean urmând ca ulterior să fie extinse cu ramificații la nivel regional. Obiectivele acestor rețele sunt variate, având ca numitor comun schimbul de bună practici, consolidarea și diseminarea achizițiilor din program, în mod prioritar în ceea ce privește asigurarea calității, învățarea centrată pe elev, elevii cu cerințe educative speciale (CES), dezvoltarea parteneriatului social și lucrul cu întreprinderile, coordonare în planificarea ofertei, etc.

Este necesară *consolidarea acestor rețele* și diversificarea obiectivelor de colaborare în cadrul rețelelor școlare.

5.6.5. Parteneriatul cu întreprinderile

Un parteneriat activ și eficient - îndeosebi în ceea ce privește practica elevilor, orientarea carierei, evaluarea și validarea competențelor dobândite de elevi, planificarea ofertei, elaborarea curriculumului în dezvoltare locală (CDL), contactul profesorilor cu schimbările tehnologice și organizaționale din întreprinderi, formarea adulților etc. - reprezintă o condiție obligatorie pentru un învățământ profesional și tehnic de calitate, orientat spre nevoile beneficiarilor.

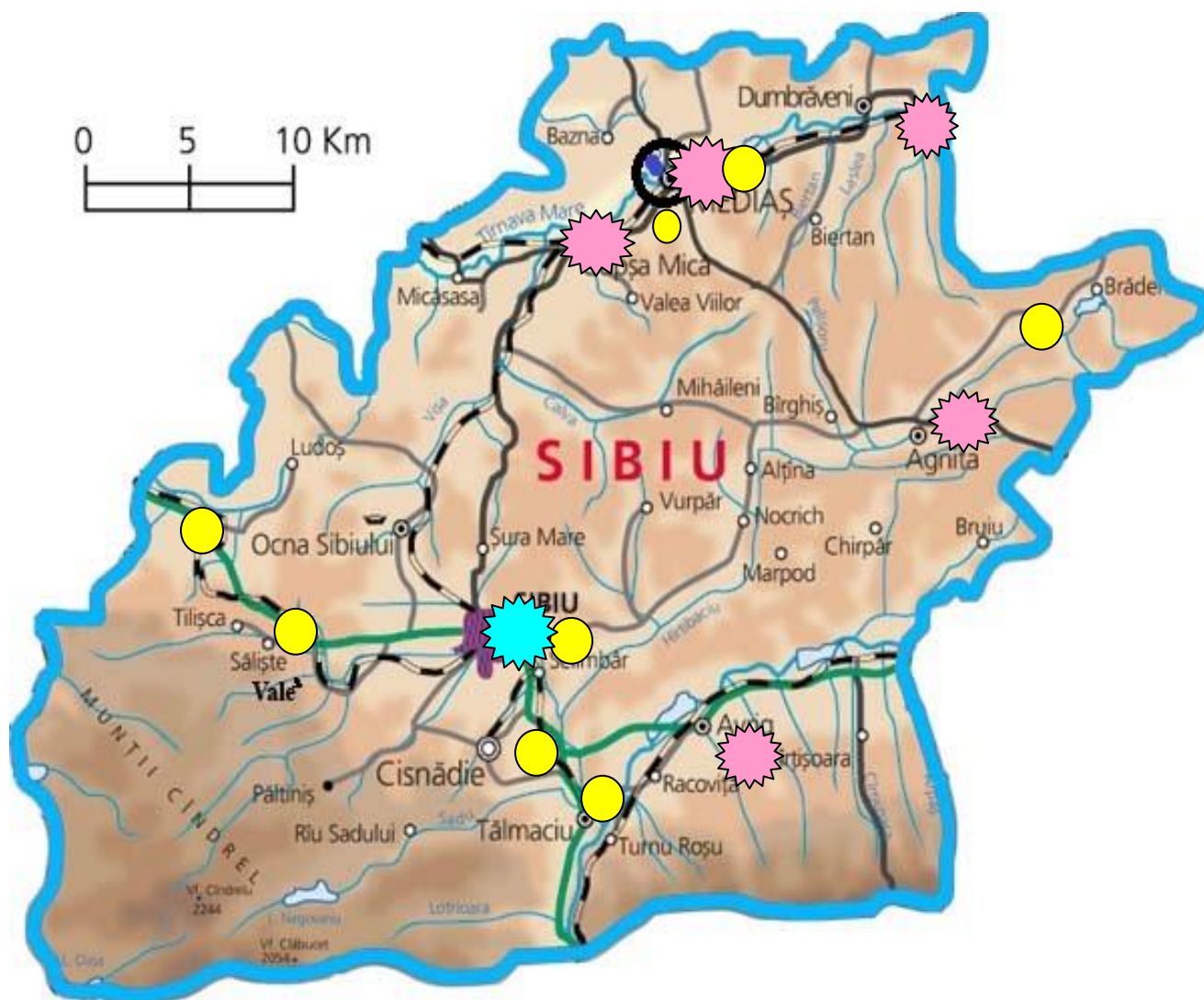
Toate unitățile ÎPT au elaborat curriculumul în dezvoltare locală prin consultarea agenților economici partenri.

Informațiile și evaluările din sistemul de educație și formare profesională evidențiază un grad diferit de dezvoltare a parteneriatului cu agenții economici, în funcție de managementul școlii, interesul agenților economici și condițiile locale. În timp ce în unele școli parteneriatul cu întreprinderile se limitează la asigurarea, de multe ori conjuncturală și limitată, a unor locuri de practică pentru elevi, în altele se poate vorbi de o diversitate a relațiilor de parteneriat (din punct de vedere al numărului agenților economici implicați și al obiectivelor asumate de parteneri). Numărul de parteneri ai școlilor ÎPT este variabil, depinzând de locație, varietatea domeniilor de pregătire, numărul elevilor etc. Printre parteneri sunt în primul rând agenți economici, dar și multe instituții și ONG-uri.

Numărul de parteneriate a crescut în ultimul an școlar ca urmare a înființării școlii profesionale după clasa a VIII-a, în 23 de unități din rețeaua ÎPT.

5.6.6. Distribuția teritorială a ofertei de formare profesională inițială

Repartizarea teritorială a unităților școlare ÎPT și domeniile de formare profesională din oferta acestora este prezentată în figura de mai jos.

Unitățile de învățământ din **zona Sibiu** oferă 15 domenii de calificare (construcții instalații și lucrări publice, estetica și igiena corpului omenesc, mecanic, electric, electromecanică, electronica automatizari, industrie textilă și pielărie, fabricarea produselor din lemn, turism și alimentație, comerț, economic, protecția mediului, agricultură, industrie alimentară), oferta răspunzând dezvoltării economice a zonei și opțiunilor elevilor.

Zona Mărginimii Sibiului deservită de Liceul Tehnologic „Ioan Lupaș” Săliște, Liceul Tehnologic „Ilie Măcelariu” Miercurea Sibiului, oferta de formare conține domeniile: economic, turism și alimentație, industrie textilă și pielărie, comerț.

Zona Tâlmăciu-Avrig, deservită de Liceul Tehnologic Mârșa și Liceul Tehnologic „J. Lebel” Tâlmăciu, oferta de formare conține domeniile: turism și alimentație, mecanică

Zona Agnita, deservită de Colegiul Tehnic „A. T. Laurian” Agnita și Liceul Tehnologic Iacobeni având ca ofertă de formare domeniile: comerț, industrie textilă și pielărie, fabricarea produselor din lemn

Zona Dumbrăveni, deservită de Liceul „T. Cipariu” Dumbrăveni care oferă formare în domeniile: economic, mecanică

Zona Mediaș, Colegiul „Școala Națională de Gaz” Mediaș, Colegiul Tehnic „Mediensis” Mediaș, Liceul Tehnologic „Automecanica” Mediaș care oferă 10 domenii de calificare (construcții instalații și lucrări publice, estetica și igiena corpului omenesc, mecanic, electric, electromecanică, electronica

automatizari, industrie textilă și pielarie, turism și alimentație, comerț, economic, protecția mediului)

Zona Copșa, deservită de Liceul Tehnologic „N. Teclu” Copșa Mică și Liceul Tehnologic”Stănescu Valerian” Târnava având ca ofertă de formare domeniile: comerț, industrie textilă și pielărie, mecanică, electronică și automatizări, estetica și igiena corpului, construcții instalații și lucrări publice.

5.7. PRINCIPALELE CONCLUZII DIN ANALIZA ÎPT JUDEȚEAN

Concluzii	Implicații pentru dezvoltarea resurselor umane, IPT
DESPRINSE DIN ANALIZA INDICATORILOR DE CONTEXT	
Desprinse din contextul european de politici în educație și formare profesională	Măsuri adecvate vizând: creșterea șanselor de ocupare a absolvenților, dezvoltarea competențelor antreprenoriale, creșterea adaptabilității forței de muncă și promovarea șanselor egale pentru participare la piața muncii. Dezvoltarea serviciilor de orientare și consiliere profesională: informații de bază pentru planificarea carierei (informații referitoare la parcursurile educaționale și de formare, oportunități de angajare). Creșterea atractivității ofertei și calității programelor de formare profesională: conform proiecțiilor, cca. 50% din totalul locurilor de muncă din 2020 vor fi pentru calificări de nivel mediu.
Desprinse din asumarea contribuției ÎPT pentru îndeplinirea celor 3 priorități din Strategia Europa 2020 pentru creștere inteligentă, durabilă și inclusivă	<i>Dezvoltarea parteneriatelor între sectorul educației și lumea muncii, în special prin implicarea partenerilor sociali în planificarea ofertei de educație și formare profesională.</i> Implementarea Cadrului European al Calificărilor (EQF); Cadrul Național al Calificărilor corelat cu EQF. Asigurarea dobândirii și recunoașterii, prin învățământul profesional, liceal, postliceal și prin formarea adulților, inclusiv pe cale non-formală sau informală, a competențelor necesare integrării pe piața muncii/continuării studiilor. Dezvoltarea de sisteme educaționale și de formare moderne care să asigure competențe-cheie și excelență.
Desprinse din contextul educațional	Dezvoltarea învățământului profesional, liceal (filiera tehnologică), a școlii profesionale și școlii postliceale. Susținerea și dezvoltarea învățării pe tot parcursul vieții prin implementarea și diversificarea programelor în domeniu.
Desprinse din contextual demografic	Planificarea ofertei și a resurselor sistemului ÎPT pe termen lung trebuie să țină cont de implicațiile severe ale scăderii demografice, îndeosebi a populației școlare, în paralel cu fenomenul de îmbătrânire demografică. Măsuri compensatorii pentru scăderile demografice prin creșterea ratei de cuprindere, prevenirea abandonului și oferte de formare profesională pentru adulți.
Desprinse din contextul european de politici în educație și formare profesională	Măsuri adecvate vizând: creșterea șanselor de ocupare a absolvenților, dezvoltarea competențelor antreprenoriale, creșterea adaptabilității forței de muncă și promovarea șanselor egale pentru participare la piața muncii. Dezvoltarea serviciilor de orientare și consiliere profesională: informații de bază pentru planificarea carierei (informații referitoare la parcursurile educaționale și de formare, oportunități de angajare). Creșterea atractivității ofertei și calității programelor de formare profesională: conform proiecțiilor, cca. 50% din totalul locurilor de muncă din 2020 vor fi pentru calificări de nivel mediu.
DESPRINSE DIN ANALIZA INDICATORILOR DE INTRARE	
Raportul număr elevi/număr norme didactice	Măsuri de optimizare a ofertei și a gestionării resurselor, inclusiv prin colaborarea în cadrul unor rețele de școli.
Resursele umane din ÎPT	Măsurile privind dezvoltarea profesională a personalului didactic din ÎPT

	<p>trebuie să vizeze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - competențele metodice; - <i>actualizarea competențelor de specialitate</i> cu accent pe noile tehnologii și schimbările organizaționale din mediul economic; - <i>competențe aferente noilor calificări</i> cerute pe piața muncii. <p>Reducerile prognozate pentru populația ocupată în învățământ cauzate de reducerea previzionată pentru populația școlară obligă la identificarea și planificarea unor măsuri adecvate (mobilitate în cadrul sistemului, reconversie profesională, și măsuri compensatorii ca de ex. prevenirea abandonului și oferte de formare profesională pentru adulți etc.).</p>
Resursele materiale și condițiile de învățare	<p>Identificarea unităților școlare viabile ce necesită dezvoltarea infrastructurii și a dotărilor la nivel regional și local.</p> <p>Necesitatea unor programe de reabilitare și modernizare a infrastructurii, o planificare strategică a intervențiilor la nivel de județ și regiune, aprobate de structurile parteneriale locale și regionale .</p> <p>Necesitatea unor programe de dotare cu echipamente didactice pentru pregătirea de specialitate.</p> <p>Înființarea consorțiilor școlare.</p>
DESPRINSE DIN ANALIZA INDICATORI DE PROCES	
Mecanismele decizionale și descentralizarea funcțională în TVET	<p>Consolidarea structurilor consultative din ÎPT și creșterea rolului partenerilor sociali în planificarea ofertei și antrenarea sporită a acestora în procesele decizionale inclusiv accesarea finanțărilor.</p> <p>Antrenarea agenților economici în efortul de planificare pe termen lung în ÎPT.</p> <p>Promovarea rețelelor de colaborare între școli.</p>
Asigurarea calității în IPT	<p>Autorizarea de funcționare provizorie și acreditarea școlilor IPT pentru noi calificări solicitate de piața muncii.</p>
Serviciile de orientare și consiliere	<p>Necesitatea unor măsuri vizând creșterea gradului de acoperire și a calității serviciilor de orientare și consiliere, cu privire la numărul de ore de consiliere/elev, numărul de elevi testați aptitudinal și consiliați pentru o decizie informată în alegerea carierei, respectiv a traseului de pregătire.</p> <p>Adoptarea unui sistem unitar de raportare și a unui indicator calitativ de evaluare a activității serviciilor de orientare și consiliere cu privire la fundamentarea acestora pe informațiile relevante de pe piața regională-locală a forței de muncă</p>
DESPRINSE DIN ANALIZA INDICATORILOR DE IEȘIRE	
Rata netă de cuprindere în educație Gradul de cuprindere în educație	<p>Măsuri de creștere a accesului la educație pentru elevii din grupele de vârstă 15-18, 19-23 și cei proveniți din mediul rural.</p> <p>Creșterea gradului de acoperire și a calității serviciilor de orientare și consiliere pentru categoriile expuse riscului.</p>
Rata abandonului școlar, pe niveluri de educație ISCED	<p>Programe pentru diminuarea și prevenirea abandonului școlar în special în mediul rural, comunitățile etnice dezavantajate, zonele afectate de migrarea populației, etc</p>
Rata de absolvire, rata de succes, rata de tranziție în învățământul liceal și profesional	<p>Măsuri combinate pentru asigurarea accesului la educație (rural, categorii dezavantajate), serviciile de orientare și consiliere.</p>
Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație	<p>Programe pentru diminuarea și prevenirea părăsirii timpurii a sistemului educațional.</p>
Procentul elevilor cu nivel scăzut al competențelor de citire/lectură (PISA) Pondere populației cu vârste cuprinse între 20-24 de ani care au absolvit cel puțin învățământul secundar inferior	<p>Promovarea învățării centrate pe elev, urmărirea și încurajarea progresului individual.</p> <p>Programe remediale pentru elevii cu dificultăți de învățare (în special cei din categorii defavorizate).</p> <p>Încurajarea participării tinerilor la o formă de educație astfel încât ponderea populației cu vârste cuprinse între 20-24 de ani care au absolvit cel puțin învățământul secundar inferior să fie apropiată de ponderea din UE.</p>
Rata de participare în formarea	<p>Implicarea școlilor din ÎPT pentru reducerea diferențelor privind rata de</p>

continuă a populației adulte	participare la educația pe tot parcursul vieții dintre România și UE.
DESPRINSE DIN ANALIZA INDICATORILOR DE IMPACT	
Impactul sistemului de învățământ profesional și tehnic asupra ratei șomajului Rata de inserție a absolvenților la 6 luni de la absolvire, pe niveluri de educație Gradul de utilizare a competențelor dobândite de absolvenți la locul de muncă	<p>Oferta educațională adaptată cererii de pe piața muncii. Adoptarea unui sistem unitar de monitorizare a inserției profesionale a absolvenților prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - colaborarea între AJOFM și ISJ în vederea compatibilizării bazelor de date din șomaj cu noile trasee și finalități ale sistemului de educație și formare profesională. - realizarea de protocoale de colaborare AJOFM - ISJ pentru monitorizarea inserției absolvenților - monitorizarea administrativă a inserției absolvenților prin parteneriatul AJOFM - ISJ <p>Sondaje periodice în rândul absolvenților și angajatorilor vizând inserția profesională, gradul de utilizare a competențelor și alte informații utile privind finalitățile sistemului de educație și formare profesională:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sondaje proprii efectuate direct de către școli - sondaje reprezentative pentru rețeaua școlară la nivel local / regional prin intermediul unor organizații / instituții specializate
DESPRINSE DIN ANALIZA OFERTEI ȘCOLILOR IPT	
Evoluția planurilor de școlarizare Analiza ofertei curente Ținte pe termen mediu pe domenii de pregătire Oferta școlilor din ÎPT pentru formarea adulților Parteneriatul cu întreprinderile	<p>Adaptarea ofertei la cerințele pieței muncii prin proiectarea adecvată a planurilor de școlarizare pe domenii/profile și calificări în perspective 2025.</p> <p>Acoperirea rațională a nevoilor de calificare în teritoriu. Eliminarea unor paralelisme nejustificate în scopul lărgirii gamei de calificări pentru care poate opta elevul în zonă. Utilizarea optimă a resurselor materiale și umane cu impact în creșterea eficienței și calității serviciilor. O mai bună colaborarea a școlilor IPT cu agenții economici din domeniu în cadrul parteneriatelor.</p>

CAPIPOLUL 6.

EVALUAREA PROGRESULUI ÎN IMPLEMENTAREA PLAI 2013-2021

Stadiul realizării țințelor și măsurilor prin planul anterior se prezintă după cum urmează:

Obiectivul 1.1: Identificarea nevoilor de calificare

Progrese realizate:

-Implicarea în proiectul strategic “Corelarea ofertei educaționale a ÎPT cu nevoile pieței muncii” și informațiile oferite de ancheta în întreprinderi și studiul previzional privind nevoile de formare pe termen mediu realizate de INCSMPS (partener în cadrul proiectului). Rezultatele au fost integrate în prezentul PLAI

Obiectivul 1.2: Adaptarea ofertei pentru formarea profesională inițială la nevoile de calificare

Analiza evoluțiilor planurilor de școlarizare realizate demonstrează ca exercițiul de planificare în ÎPT pe baza PRAI și PLAI au contribuit în general la o mai bună orientare a ofertei pe domenii de pregătire. Totuși, numărul elevilor înscriși în învățământul profesional este insuficient în raport cu nevoile de pregătire pentru nivelul 3 de calificare.

Obiectivul 1.3: Diversificarea serviciilor oferite prin școlile din ÎPT

Creșterea numărului de școli acreditate ca furnizori de formare pentru adulți a condus la un procent de 68% din numărul total de școli din ÎPT din județul Sibiu – peste ținta inițială cel puțin 50%.

Obiectivul 1.4: Asigurarea calității. Sistemul de asigurare a calității este implementat în toate școlile ÎPT. Pentru acțiunile viitoare, se recomandă îmbunătățirea asigurării calității și implementarea recomandărilor EQAVET pentru sistemul de asigurare a calității în ÎPT.

Obiectivul 2.1: Îmbunătățirea mecanismelor pentru facilitarea accesului la educație și ocuparea unui loc de muncă

Se constată progrese privind creșterea numărului de consilieri specializați încadrați în sistem și în funcționarea cabinete școlare de orientare și consiliere. Cu toate acestea, *gradul de acoperire a serviciilor de orientare și consiliere este insuficient*, în special în mediul rural, datorită unui număr încă insuficient de consilieri în sistem, arondării inegale a numărului de elevi care revin unui consilier, numărului de mic al elevilor testați și consiliați, respectiv al orelor de consiliere/elev pentru orientarea carierei. Practic nu se poate vorbi de un mecanism *sistematic* de orientare și consiliere în sprijinul unei decizii corect informate în alegerea carierei, respectiv a traseului de pregătire.

Se recomandă:

- Diversificarea în continuare a acțiunilor de orientare și consiliere profesională a elevilor și creșterea implicării partenerilor sociali, în special a agenților economici;
- Elaborarea de materiale în sprijinul orientării carierei;
- Promovarea de proiecte în sprijinul îmbunătățirii serviciilor de orientare și consiliere a elevilor;

Obiectivul 3.1: Îmbunătățirea condițiilor de învățare în ÎPT (infrastructura și echipamente)

Condiții de siguranță, igienă și confort pentru elevi:

Din cele 23 de școli cu clase în ÎPT monitorizate la nivel județean:

- Toate școlile au obținut autorizație sanitară de funcționare;
- 90% din școli au realizat evaluarea riscului la locul de muncă în școală;
- Amenajări pentru accesul persoanelor cu dizabilități: 90% au rampe de acces, dar numai 60% au grupuri sanitare adaptate pentru persoanele cu dizabilități

Asigurarea cel puțin a dotării minime necesare :

- 86 % au cel puțin dotarea minimală asigurată pt. toate atelierele și laboratoarele, iar 14% parțial.

Dotare la nivelul standardelor moderne de pregătire profesională:

- Doar 23% din școli declară că au o dotare la nivelul standardelor moderne de pregătire profesională, iar 32% pentru o parte din ateliere și laboratoare.
- În multe cazuri, starea generală a infrastructurii (clădirile pentru spațiile de pregătire teoretică și practică și infrastructura de utilități) necesită intervenții de reabilitare sau modernizări, lipsesc o parte din atelierele necesare, iar dotarea existentă este învechită. *Este nevoie de continuarea investițiilor pentru modernizarea infrastructurii și pentru asigurarea dotărilor moderne și a echipamentelor necesare unui învățământ eficient, centrat pe elev.*
- Nu toate școlile au *amenajările minime* necesare pentru *accesul persoanelor cu deficiențe neuromotorii*.
- Deși *dotarea laboratoarelor de informatică* s-a îmbunătățit substanțial în ultimii ani, se simte *nevoia completării cu PC a dotării tuturor laboratoarelor și cabinetelor de specialitate* (pentru dezvoltarea activităților de predare-învățare- evaluare asistate de calculator).
- Ritmul noilor achiziții pentru *dotarea bibliotecilor școlare* este încă relativ scăzut deși în ultimii ani au crescut simțitor. Se constată un număr relativ restrâns și în general o varietate mică de titluri la abonamente pentru publicații de specialitate.

Obiectivul 4.1: Dezvoltarea competențelor metodice și de specialitate ale personalului didactic

- Progres satisfăcător în privința participării cadrelor didactice în activități metodice în 2016-2017 (cca. 89% din profesorii și maiștrii instructori din TVET)

- Progres bun privind participarea în programe de formare organizate de instituții abilitate (49% dintre profesori și 34% din maiștri, față de ținta de 25%)
- Număr mic de școli în care s-au derulat programe de mentorat pentru profesorii debutanți
- Număr mic de școli ÎPT care au derulat programe de actualizare a cunoștințelor din domeniul de specialitate în colaborare cu agenți economici (doar 5% dintre profesori și maiștri instructori au fost cuprinși în 2016-2017 în programe de formare în parteneriat cu agenții economici)

Se recomandă:

- Creșterea în continuare a numărului de participanți la activitățile metodice pentru cuprinderea anuală a tuturor cadrelor didactice din ÎPT în astfel de activități;
- Dezvoltarea de parteneriate cu agenții economici pentru actualizarea competențelor de specialitate ale profesorilor și maiștrilor instructori din ÎPT;

Obiectivul 5.1: Dezvoltarea, diversificarea și creșterea eficienței relațiilor de parteneriat, pentru asistarea deciziei și furnizarea unor servicii de calitate prin sistemul de ÎPT.

Toate unitățile de învățământ profesional și tehnic au unul până la 3 agenți economici în Consiliul de administrație al școlii, în funcție de numărul membrilor consiliului de administrație.

Toate unitățile de învățământ profesional și tehnic au încheiat convenții de practică cu operatori economici pe domeniile de pregătire.

Se recomandă:

- Creșterea numărului de elevi cuprinși în convenții de practică la agenți economici;
- Utilizarea oportunităților de finanțare a stagiilor de practică oferite prin programe europene;
- Creșterea implicării partenerilor sociali în activități de orientare profesională a elevilor;
- Dezvoltarea de parteneriate cu agenții economici pentru actualizarea competențelor de specialitate ale profesorilor și maiștrilor instructori din ÎPT;
- Dezvoltarea de parteneriate cu agenții economici pentru formarea adulților;

Obiectivul 6.1: Facilitarea accesului la ÎPT și creșterea gradului de cuprindere în educație

Conform datelor INS, în perioada la nivelul județului se constată o tendință îngrijorătoare de creștere și valori ridicate ale abandonului școlar în învățământul profesional și tehnic. Se recomandă în continuare:

- monitorizarea atentă a indicatorului (abandon școlar);
- eforturi conjugate pentru prevenirea abandonului în mod deosebit în mediul rural, comunitățile etnice dezavantajate, zonele afectate de migrarea populației etc.

CAPITOLUL 7. ANALIZA SWOT A CORELĂRII OFERTEI DE FORMARE PROFESIONALĂ CU CEREREA, PENTRU JUDEȚUL SIBIU

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ preocupare constantă pentru adaptarea ofertei la nevoile pieței muncii; ◆ introducerea din anul școlar 2017-2018 a învățământului dual. ◆ grad ridicat de acoperire cu profesori și maiștrii instructori calificați; ◆ creșterea numărului de școli ÎPT acreditate pentru formarea adulților ◆ implementarea sistemului de asigurare a calității în toate școlile ÎPT; ◆ îmbunătățirea condițiilor de învățare în ÎPT 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ atractivitate redusă pentru absolvenții clasei a VIII-pentru învățământul profesional și învățământul dual; ◆ abandonului școlar ridicat în învățământul profesional și tehnic; ◆ rată semnificativă de părăsire timpurie a sistemului de educație; ◆ nivel scăzut al competențelor cheie; ◆ implicare sub potențial a școlilor din ÎPT în formarea adulților; ◆ implicare insuficientă a slabă a școlilor din ÎPT în programe de ”șansa a doua”;

<p>(infrastructură și echipamente) prin cuprinderea școlilor în diferite programe de investiții;</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ consolidarea structurilor consultative din ÎPT; ◆ creșterea rolului partenerilor sociali în planificarea ofertei și antrenarea sporită a acestora în procesele decizionale; 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ unele paralelisme nejustificate în oferta școlilor (calificări care se repetă în școli din zone teritorial apropiate); ◆ lipsa unei monitorizări sistematice a inserției profesionale a absolvenților; ◆ progres întârziat în realizarea unor materiale de promovare a carierei; ◆ limitarea mobilității elevilor din rural (lipsa posibilității de transport/internat, burse) ◆ infrastructura deficitară și dotarea insuficientă a școlilor care nu au beneficiat de investiții; dotarea atelierelor și laboratoarelor școlare deficitară în raport cu tehnologiile moderne; ◆ resurse materiale limitate pentru necesarul de materiale didactice, cărți și publicații de specialitate;
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> ◆ oportunitățile oferite de programele de finanțare pentru proiecte în domeniul educației și formării profesionale; ◆ rata șomajului mai mică decât media la nivel național și local; ◆ metodologia revizuită de investigare a inserției socioprofesionale a absolvenților ÎPT, aprobată prin ordin al ministrului educației; ◆ Dinamica economiei județului: creșterea numărului de firme cu capital străin; ponderea ridicată a serviciilor; diversitatea activităților industriale și prezența unor firme reprezentative cu capital străin; potențialul de dezvoltare în construcții; creșterea investițiilor în industrie, transport, depozitare, comunicații, comerț; 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ declin demografic accentuat pentru grupele tinere de vârstă (15-18 ani); ◆ migrația externă; ◆ șomajul ridicat al tinerilor; ◆ lipsa motivației profesionale a cadrelor didactice datorită salarizării din sistemul de învățământ; ◆ scăderea populației ocupate (în special în mediul rural și pentru femei); ◆ dependența de industria textilă a unei importante părți a populației ocupate în lohn amenințată de restrângeri de activitate sub presiunea concurențială crescândă ◆ calitate redusă a ocupării în mediul rural (în condițiile unei ocupări paupere, de subzistență, în agricultură); ◆ excedent de forța de muncă și forța de muncă îmbătrânită și slab calificată în agricultură.

CAPITOLUL 8. REZUMATUL PRINCIPALELOR CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI PENTRU PLANUL DE MĂSURI

Scopul analizelor detaliate în prezentul document a fost desprinderea unor **concluzii și recomandări sintetizate la sfârșitul fiecărui capitol de analiză** - în atenția factorilor de răspundere la diferite niveluri de decizie din sistemul de educație și formare profesională și, în final, de a propune un plan de măsuri (structurate în cadrul priorităților, obiectivelor și țintelor din **cap.9**).

Analiza demografică indică un declin general al populației, în mod deosebit pentru grupele tinere de vârstă. Cel mai însemnat declin se proiectează pentru grupul țintă principal (15-18 ani) în care se încadrează elevii de liceu tehnologic și învățământ profesional. De aici, o primă concluzie de interes

general pentru orice strategie în domeniul resurselor umane vizează **nevoia unei gestiuni eficiente, previzionale, a dezvoltării resurselor umane, sprijinită de investiții corespunzătoare în capitalul uman.**

Pentru sistemul de educație și formare profesională, previziunile demografice corelate cu concluziile rezultate din analiza indicatorilor pentru educație și din analiza ofertei curente în raport cu tendințele pieței muncii și economiei regionale, conduc la nevoia de planificare a unor măsuri vizând: *ajustarea ofertei în raport cu nevoile de calificare pe termen lung, asigurarea accesului la educație și formare profesională (acces vs. calitatea serviciilor și varietatea opțiunilor), optimizarea resurselor.*

De asemenea - pentru compensarea pierderilor de populație școlară și consolidarea poziției școlilor în cadrul comunității - se desprinde nevoia și oportunitatea unei strategii de *diversificare a grupurilor țintă și a ofertei de servicii*: implicarea activă pe piața formării adulților, servicii în folosul comunității, contracte cu întreprinderile și alte organizații pentru studii, cercetări și consultanță, etc.

În sprijinul adaptării permanente a ofertei la comanda socială, se recomandă *crearea și aplicarea unor proceduri coerente de investigare a nevoilor de calificare la nivel regional și local, care să furnizeze informațiile necesare - credibile, de calitate, periodic actualizate și accesibile școlilor și beneficiarilor sistemului de educație și formare profesională.* Este esențială coordonarea în acest scop între instituțiile Consorțiului regional, în vederea planificării și implementării unor proceduri adecvate pentru investigarea pieței muncii.

Corelarea bazelor de date din șomaj cu noile finalități (calificări/niveluri de calificare) obținute prin sistemul de educație și formare profesională și cu prevederile viitorului cadru național al calificărilor ar facilita schimbul de informații utile, de interes reciproc. De asemenea se recomandă colaborarea între instituțiile din educație și formare profesională, universități și ale organizații specializate pentru proiectarea și aplicarea unor proceduri adecvate de sondare a opiniei absolvenților și angajatorilor - vizând inserția profesională, gradul de utilizare a competențelor și alte informații utile privind finalitățile sistemului de educație și formare profesională

Corelarea concluziilor desprinse din analizele detaliate în capitolele PLAI destinate pieței muncii și economiei județului, cu constatările din analiza ofertei curente, a condus la conturarea unor **recomandări pentru viitoarele planuri de școlarizare din județ** - structurate în **Anexa A la planul de măsuri**. În acest scop, au fost utile unele repere oferite de informațiile statistice oficiale și rezultatele din studiul previzional privind nevoile de formare profesională pe termen mediu și anchete în întreprinderi pentru nevoile de forță de muncă pe termen scurt realizate prin proiectul POSDRU „*Corelarea ofertei educaționale a învățământului profesional și tehnic cu cerințele pieței muncii*”, concluziile din analiza comparativă șomaj-locuri de muncă pe baza datelor puse la dispoziție de AJOFM, combinate cu informațiile parțiale obținute din diverse surse și, nu în ultimul rând, opiniile formulate cu diverse ocazii în întâlnirile Consorțiului Regional și ale Comitetului Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social pentru Formarea Profesională.

Prin strategia adoptată în formularea recomandărilor detaliate în **Anexa A la planul de măsuri** – de a propune, între niște limite minime și maxime, ponderi orientative pentru fiecare domeniu de pregătire - s-a urmărit *oferirea unor repere raționale pentru structura planurilor de școlarizare în viitor, încurajând totodată flexibilitatea și diversitatea ofertei, deschiderea spre evoluțiile viitoare și adaptarea la schimbare (inclusiv adaptările ulterioare ale nomenclatoarelor de pregătire).*

În sprijinul *raționalizării rețelei școlare și optimizării resurselor* se recomandă evaluarea poziției în viitor a fiecărei școli din rețeaua școlară actuală – prin aplicarea unui set de criterii și indicatori obiectivi cu referire la: evoluția demografică, condițiile de acces în zonă/zonile apropiate, calitatea serviciilor, relevanța față de nevoile de calificare și opțiunile elevilor

Corelarea ofertei cu nevoile de calificare este abordată ca o primă prioritate în planul de măsuri. Obiectivele, țintele și măsurile asociate priorității 1 privesc *procedurile de investigare a nevoilor de calificare, ajustarea și optimizarea ofertei, creșterea nivelului de calificare, diversificarea serviciilor oferite de școlile din ÎPT și nu în ultimul rând asigurarea calității.*

Deosebit de importantă este **îmbunătățirea mecanismelor pentru facilitarea accesului la educație și ocupării unui loc de muncă** - vizată prin măsurile asociate priorității 2, urmărind *creșterea gradului de acoperire și a calității serviciilor de orientare și consiliere.*

Măsurile specifice pentru **accesul la educație, creșterea gradului de cuprindere și reducerea abandonului școlar** sunt sintetizate la prioritatea 6 și au în vedere în primul rând:

- elevii din rural și zone mai izolate (cu accent *pe calitatea serviciilor, varietatea opțiunilor accesibile*)
- minorități etnice (*dreptul la diversitate specifică, depășirea barierele sociale, varietatea opțiunilor*)
- elevii cu nevoi speciale (*dificultățile specifice de acces și integrare*)

Condițiile de învățare. Constatările privind situația bazei materiale a unităților școlare din ÎPT - din perspectiva normelor obligatorii de siguranța, igienă și confort ale elevilor, standardelor de pregătire și exigențelor unui învățământ centrat pe elev - conduc la necesitatea unor *programe de reabilitare și modernizare a infrastructurii (spații de curs, laboratoare, ateliere, infrastructura de utilități) și de dotare cu echipamente de laborator și instruire practică – v. măsurile asociate priorității 3.*

Resursele umane. Schimbările accelerate introduse de reformele din ÎPT, pe de o parte, și cele din mediul economic și social, pe de altă parte, impun un efort susținut de adaptare din partea profesorilor. Măsurile privind dezvoltarea profesională a personalului didactic, sintetizate în cadrul priorității 4 vizează atât *competențele metodice* (prin stagii de formare, activități metodice, scheme de mentorat, etc) cât și *actualizarea competențelor de specialitate* ale profesorilor din ÎPT, cu accent pe noile tehnologii și schimbările organizaționale din mediul economic (vizite de documentare / stagii de formare în întreprinderi / întâlniri tematice cu agenții economici / participare la târguri și expoziții, etc.).

Indicatorul număr de elevi/profesorii (norme didactice) poate deveni critic din perspectiva declinului demografic, presând în direcția măsurilor de concentrare a resurselor în școli viabile.

Legătura sistematică și eficientă a școlii cu diversitatea lumii economice și comunitatea locală este o condiție obligatorie pentru sistemul ÎPT. **Parteneriatul social** (prezență transversală, de altfel, în planul de măsuri), este abordat prin obiective dedicate și măsuri specifice la prioritatea 5 vizând în principal: creșterea reprezentativității partenerilor sociali în mecanismele decizionale; dezvoltarea, diversificarea și eficientizarea relațiilor de parteneriat în cadrul unor rețele funcționale de colaborare instituțională sistematică.

Dintre acțiunile cu impact strategic pentru progresul planului de măsuri se desprind cele care recomandă **consolidarea și extinderea rețelelor de colaborare între școli** (asociind și rețele de parteneri sociali) care împreună să-și propună:

- investigarea nevoilor de calificare dintr-un sector de activitate sau arie teritorială de interes comun
- coordonare în rețea (sau chiar formarea de consorții de școli) pentru planificarea ofertei pe baza unei strategii comune pe termen lung (segmentarea ofertei prin diferențiere/eliminarea paralelismelor între școli teritorial apropiate, acoperirea rațională a nevoilor de calificare, etc.)
- anticiparea și asigurarea la nivelul rețelei a posibilităților de constituire a claselor pentru continuarea studiilor în cadrul fiecărui traseu de pregătire planificat

- operaționalizarea creditelor transferabile și colaborare între școli pentru pregătirea elevilor pentru susținerea examenelor de diferență, în cazul celor care vor să continue studiile prin schimbarea domeniului/traseului de pregătire
- acțiuni comune de marketing și promovare agresivă pe piața serviciilor educaționale
- formarea adulților, contractarea unor servicii pentru întreprinderi (studii, cercetări, consultanță), etc.
- colaborare pentru calificările care presupun competențe combinate, ex.: tehnice și comerciale/economice, tehnice-artistice-IT (design, grafică, publicitate, pagini web) etc.
- promovarea colaborării interdisciplinare pentru promovarea inovării și formarea competențelor pentru noile tehnologii, calitate, design, marketing, tehnici de vânzare, antreprenariat, educația pentru mediu, etc.
- colaborare pentru asigurarea calității prin **benchmarking** (raportare la un set comun de indicatori de referință); schimb de bune practici în cadrul rețelei și cu școli din UE în special privind implementarea asigurării calității, învățarea centrată pe elev, elevii cu nevoi speciale, elaborarea de materiale de învățare, etc.
- utilizarea optimă (în comun) a unor resurse - materiale (pentru unele aplicații practice și de laborator) și umane (schimb de profesori / utilizarea unor profesori pentru a preda în mai multe școli), schimburi de elevi (pentru anumite teme/module)
- colaborare pentru elaborarea de materiale de promovare a carierei pe fiecare domeniu de pregătire
- colaborare în teritoriu pentru asistență specializată, consiliere și sprijin în favoarea familiilor/elevilor cu risc de abandon timpuriu (din medii sociale sau etnice defavorizate, familii de emigranți, familii monoparentale, etc.).

CAPITOLUL 9. ACȚIUNI PROPUSE-PLAN DE MĂSURI

Viziune¹⁹: << În anul 2025, județul Sibiu va beneficia de un învățământ profesional și tehnic consolidat, eficient, orientat către piață și adaptat nevoilor în schimbare ale comunității locale și aspirațiilor individuale >>

PRIORITATEA 1 : Corelarea ofertei ÎPT din județul Sibiu cu nevoile de calificare
Obiective O1: Identificarea nevoilor de calificare O2: Adaptarea ofertei pentru formarea profesională inițială la nevoile de calificare O3: Diversificarea serviciilor oferite prin școlile din ÎPT O4: Creșterea nivelului de calificare și a gradului de adaptare a competențelor formate la nevoile pieței muncii
Indicatori de impact: - Până în 2020, rata șomajului tinerilor din grupa de vârstă 15-24 ani: maxim 12% la nivel regional (față de 28,4 % în 2015, conf. INS, datele din AMIGO) - Până în 2020, ponderea șomerilor din grupa 15-24 ani în numărul total de șomeri înregistrați în evidențele AJOFM: max. 10% la nivel regional (față de 25,8% în 2015)

Obiectivul 1 : Identificarea nevoilor de calificare				Precondiții și riscuri: Piața muncii regională și județeană nu suportă dezvoltări imprevizibile pe termen scurt
Indicatori: Cererea pieței muncii pe sectoare economice și calificări relevante identificată				
Acțiuni - Activități	Rezultate	Termene	Instituții responsabile	Precondiții și riscuri
A.1. Realizarea de baze de date și studii de piața muncii	Baze de date anuale cu indicatorii relevanți privind aspectele demografice, economice, de piața muncii și formare profesională inițială la nivel județean Informații actualizate anual privind evoluția pieței muncii regionale și locale	Anual luna martie	ADR, AJOFM, membrii CR AJOFM	Punerea la dispoziția membrilor CR în timp util, a datelor necesare de către instituțiile care le gestionează (INS, ANOFM, ISJ,AJOFM) Asumare de sarcini de către membrii CLDPS

¹⁹ Conform viziunii adoptate de membrii CLDPS

Obiectivul 2 : Adaptarea ofertei pentru formarea profesională inițială la nevoile de calificare Indicatori: - Pondere IPT în planurile de școlarizare este de 64% din totalul planului de școlarizare, pentru clasa a IX-a - În anul școlar 2022-2023 vor fi aliniate la țintele PRAI și PLAI cel puțin 10 domenii de formare profesională. - Ponderile profilurilor la liceul tehnologic sunt aliniate la țintele PLAI - Distribuția pe calificări a planurilor de școlarizare respectă recomandările PLAI și CLDPS - Distribuția teritorială a calificărilor respectă recomandările PLAI - Pondere absolvenților înregistrați în șomaj - Inserția profesională a absolvenților IPT				Precondiții și riscuri: Piața muncii regională și județeană nu suportă dezvoltări imprevizibile pe termen scurt ISJ își asumă recomandările PRAI, PLAI și CR și pun în aplicare măsurile necesare adaptării ofertei de școlarizare prin IPT
Acțiuni - Activități	Rezultate	Termene	Instituții responsabile	Precondiții și riscuri
A.1 Monitorizarea și evaluarea acțiunilor planificate în PLAI anterior	Raport anual de monitorizare a PLAI	Anual luna februarie	- Instituția care asigură președinția CR - Echipele CR pentru monitorizarea și evaluare PLAI	Asumare roluri de către membrii CR, în cadrul echipelor de monitorizare și evaluare a PLAI
A.2 Monitorizarea și Evaluarea acțiunilor planificate în PAS anterior	Raport anual de monitorizare PAS	Anual luna februarie	- ISJ și CLDPS pentru monitorizarea și evaluare PAS	Asumare roluri de către membrii CLDPS în cadrul echipelor de monitorizare și evaluare PAS
A.3. Actualizarea anuală a PLAI pe baza informațiilor din PRAI, cu particularizările specifice județului	PLAI actualizat	Anual luna octombrie	- ISJ - Grupul de lucru al CR pentru monitorizarea și evaluare PLAI - Grupul de lucru al CLDPS pentru actualizarea PLAI	Asumare de sarcini de către instituțiile reprezentate în CLDPS
A.4. Actualizarea anuală a PAS de către toate unitățile ÎPT	PAS actualizat	Anual luna noiembrie	- Unități școlare ÎPT -ISJ	Asumare sarcini unități de învățământ în vederea actualizării PAS Asumare sarcini ISJ și CLDPS de

				sprijin unităților de învățământ în vederea actualizării PAS
A.5. Proiectarea anuală a planurilor de școlarizare în concordanță cu recomandările din PRAI și PLAI	Planurile de școlarizare în concordanță cu recomandările PRAI și PLAI, avizate de către CLDPS	Anual luna decembrie	- ISJ - CR, CLDPS	Asumarea de decizii de către ISJ și CLDPS privind adaptarea planurilor de școlarizare în concordanță cu recomandările PRAI, PLAI

Obiectivul 3 : Diversificarea serviciilor oferite prin școlile din ÎPT				Precondiții și riscuri: Concurența altor furnizori de formare profesională
Indicatori: Toate unitățile școlare IPT au rol funcțional de centre pentru furnizarea de servicii de formare profesională pentru comunitățile locale				
Acțiuni - Activități	Rezultate	Termene	Instituții responsabile	Precondiții și riscuri
A.1. Derularea procedurilor de acreditare	Dublarea numărului de servicii de formare profesională acreditate	anual	-Unități școlare ÎPT -ISJ -MEN	Asumare de sarcini de către unitățile de învățământ în vederea pregătirii documentației de acreditare Respectarea termenelor privind acțiunile necesare acreditării
A.2.Colaborare cu AJOFM pentru reconversia profesională a șomerilor și alte programe de măsuri active de ocupare, în mod prioritar pentru tinerii care în 6 luni de la absolvire nu se integrează pe piața muncii	Dublarea numărului de programe de reconversie profesională a șomerilor și alte programe de măsuri active în care sunt implicate școlile IPT până în 2025	permanent	ISJ Unitățile școlare IPT	Colaborare unități de învățământ – AJOFM în vederea reconversiei profesionale a șomerilor și pentru alte măsuri active de ocupare
A.3. Relația cu întreprinderile pentru formarea continuă a salariaților, în vederea adaptării la schimbările tehnologice și organizaționale – proiecte finanțate prin FSE	Minimum 50% dintre unitățile școlare IPT sunt implicate în proiecte pentru formarea profesională a angajaților agenților economici până în 2025. (Toate unitățile școlare IPT cuprinse în Proiectele Phare TVET contractează			Unitățile școlare ÎPT dispun de resurse financiare în acest scop

	cel puțin un proiect)			
A.4. Elaborarea și promovarea unei oferte diversificate de alte servicii educaționale la cerere, pentru diverse categorii de beneficiari, inclusiv în sprijinul educației non-formale și în întâmpinarea unor nevoi diverse (competențe parțiale, IT, diverse hobby-uri, educație pentru tinerele mame sau pentru vârsta a treia, etc.)	Numărul serviciilor educaționale derulate la cerere de unitățile școlare IPT dublate până în 2025	Anual	ISJ Unitățile școlare IPT	Există cerere locală de servicii educaționale Unitățile școlare IPT dispun de resurse necesare pentru a răspunde cererii.
A.5. Oferirea de programe de sprijin (facilități) pentru participarea la educație (ex. pentru mamele care participă la cursuri de formare continuă: îngrijirea copiilor în cadrul școlii pe parcursul orelor de curs	Numărul programelor de sprijin pentru participarea la educație	Anual	ISJ Unitățile școlare IPT	Există cerere locală de programe de sprijin pentru participarea la educație Unitățile școlare IPT dispun de resurse necesare pentru derularea programelor de sprijin
A.6. Identificarea și valorificarea oportunităților de contractare a unor servicii de consultanță, cercetare, microproducție, etc	Numărul serviciilor de consultanță, cercetare, microproducție ale unităților de învățământ	Anual	ISJ Unitățile școlare IPT	Există cerere locală de servicii de consultanță, cercetare. Există cerere locală pentru realizarea microproducției de către unitățile școlare IPT Unitățile școlare IPT dispun de resurse necesare pentru derularea servicii de consultanță, cercetare, microproducție, etc.

Obiectivul 4 : Creșterea nivelului de calificare și a gradului de adaptare a competențelor formate la nevoile pieței muncii				Precondiții și riscuri: Absolvenții învățământului profesional și tehnic doresc să își continue studiile Oferta angajatorilor să fie atractivă pentru absolvenți
Indicatori: - Minim 50% dintre absolvenții IPT care nu continuă studiile se angajează în cel mult 6 luni de la absolvire, începând cu promoțiile de absolvenți din anul școlar 2022-2023 - Cel puțin 70% dintre angajatorii chestionați se declară mulțumiți de competențele dobândite de absolvenți, începând cu promoțiile de absolvenți din anul școlar 2022-2023				
Acțiuni - Activități	Rezultate	Termene	Instituții responsabile	Precondiții și riscuri
A.1. Adaptarea ofertei de școlarizare prin IPT la învățământul seral pentru a oferi șanse de continuare a studiilor absolvenților care optează și pentru angajare.	Planul de școlarizare pentru învățământul seral răspunde nevoilor de formare identificate	Anual, luna decembrie	IȘJ	Absolvenții învățământului profesional optează pentru continuarea studiilor prin învățământul seral
A.2. Creșterea gradului de acoperire și a calității serviciilor de orientare și consiliere (vezi acțiunile de la Prioritatea 4)				
A.3. Facilitarea accesului la educație prin IPT pentru grupurile dezavantajate (vezi acțiunile de la Prioritatea 5)				
A.4. Identificarea cerințelor specifice din partea angajatorilor(chestionare) și adaptarea curriculumului în dezvoltare locală în parteneriat cu agenții economici	– Toate unitățile școlare IPT realizează investigarea cerințelor specifice din partea angajatorilor privind competențele absolvenților în anul școlar 2022-2023 – Toate unitățile școlare realizează CDL în parteneriat cu agenții economici	Anual, luna septembrie	ISJ Unitățile școlare IPT și CLDPS	Operatorii economici să colaboreze la elaborarea chestionarelor și a CDL Asumarea de către IȘJ și CLDPS de roluri de consultanță pentru unitățile școlare și operatorii economici. Asumare rol de avizare a CDL de către IȘJ și CLDPS
A.5. Dezvoltarea rețelelor de	Constituirea de rețele de școli pe	Anual,	ISJ	Toate școlile IPT sunt interesate

școli pentru fiecare din domeniile de formare profesională prioritare la nivel județean	domenii de formare profesională în care sunt cuprinse toate școlile IPT, anul școlar 2022-2023. Rolul coordonator al rețelelor revine școlilor cuprinse în Programele Phare TVET	începând cu luna octombrie	Unitățile școlare cuprinse în Programele Phare TVET Unitățile școlare IPT	să constituie rețele de școli pe domenii de formare profesională
A.6. Dezvoltarea de programe între școlile din rețelele constituite pentru utilizarea comună a dotărilor	Toate rețelele de școli constituite pe domenii de formare profesională elaborează și aplică programe comune pentru utilizarea de către elevi a dotărilor de care dispun școlile	Anual începând cu luna noiembrie	ISJ Unitățile școlare cuprinse în Programele Phare TVET Unitățile școlare IPT	Unitățile școlare IPT cu dotări în concordanță cu standardele de pregătire profesională, în special școlile din Programele Phare TVET sunt dispuse să pună la dispoziția altor școli dotările existente
A.7. Dotarea cu echipamente de instruire conform standardelor de pregătire practică(vezi prioritatea 2)				
A.8. Evaluarea impactului măsurilor de adaptare a ofertei pentru formarea profesională inițială și a acțiunilor de creșterea a nivelului de calificare a absolvenților prin studii de urmărire a inserției profesionale a absolvenților IPT: - Studiu la nivelul fiecărui județ pentru absolvenții IPT, începând cu promoția 2023, la 6 și 12 luni de la absolvire	Studiu la nivel județean pentru absolvenții IPT , începând cu promoția 2023 la 6 și la 12 luni de la absolvire	Anual, luna august	IȘJ CNDIPT AJOFM ITM	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Asumare roluri CNDIPT, ISJ, AJOFM și ITM

PRIORITATEA 2 : Dezvoltarea serviciilor de orientare și consiliere**Obiective****O1: Îmbunătățirea mecanismelor pentru facilitarea accesului la educație și ocuparea unui loc de muncă****Indicatori de impact:**

Creșterea gradului de acoperire și a calității serviciilor de orientare și consiliere

Obiectivul 1: Îmbunătățirea mecanismelor pentru facilitarea accesului la educație și ocuparea unui loc de muncă				Precondiții și riscuri: Existența resurselor financiare, umane și logistice necesare
Indicatori: -Reducerea, până în 2025, la max. 200 a numărului de elevi arondați/consilier -Realizarea unui număr mediu de minim 2 ore de consiliere specializată / elev, anual, pentru elevii din clasele terminale (VIII, XI și, XII/XIII ciclul superior al liceului) - Sistem unitar de investigare a opțiunilor elevilor adoptat și implementat la nivel regional până în 2025 - Calendar obligatoriu și unitar de activități de informare și consiliere a elevilor adoptat și implementat începând cu 2022 - Calendar activități de orientare și consiliere pentru carieră în parteneriat cu operatorii economici - Materiale de promovare a carierei, oferta și alternativele în cadrul sistemului de ÎPT, pe fiecare domeniu de pregătire, accesibile elevilor începând din 2022				
Acțiuni – Activități	Rezultate	Termene	Instituții responsabile	Precondiții și riscuri
A.1. Încadrarea unui număr de consilieri CJRAE corespunzător raportului normat de 200 elevi/consilier	Toate unitățile școlare din IPT, vor dispune de cabinet de orientare școlară și vocațională și de consilieri calificați	Septembrie 2025	IȘJ CJRAE	Existența resurselor financiare, umane și logistice necesare Asumare decizii de către MEN
A.2. Colaborarea pentru adoptarea unui sistem unitar de raportare și indicatori calitativi de evaluare a activităților și rezultatelor serviciilor de consiliere	2 ore de consiliere specializată/elev pentru elevii claselor terminale	Începând cu luna septembrie 2022	IȘJ CJRAE	Colaborarea CJRAE din regiune Asumarea rolurilor de către IȘJ și CJRAE

A.3. Idem pentru adoptarea unui sistem de investigare a opțiunilor elevilor pentru continuarea studiilor	Sistem unitar de investigare a opțiunilor elevilor pentru continuarea studiilor	Noiembrie 2022	IȘJ CJRAE	Colaborarea CJRAE din regiune Asumarea rolurilor de către IȘJ și CJRAE
A.4. Proiectarea și implementarea unui calendar obligatoriu de activități de informare și consiliere pentru: - clasele a VII-a, VIII-a: calificări - cariera profesională - cl. a VIII-a: oferta de formare la nivel județean/regional - clasa a IX a pentru învățământul profesional și tehnic - clase terminale din IPT: alternative de angajare și/sau de continuare a studiilor	Calendar activități de informare și consiliere	Annual, începând cu luna septembrie	IȘJ CJRAE AJOFM	Colaborarea IȘJ,CJRAE și AJOFM din regiune Asumarea rolurilor de către IȘJ CJRAE și AJOFM
A.5. Implicarea partenerilor sociali în acțiuni de orientare și consiliere pentru carieră	Calendar activități de orientare și consiliere realizate în parteneriat(ziua porților deschise, târgul ofertei educaționale, caravane în școli)	Anual	IȘJ CJRAE Unități școlare ÎPT Operatori economici	Asumare roluri de către IȘJ,CJRAE,operatorii economici și unități de învățământ în cadrul parteneriatului pentru orientarea și consilierea pentru carieră a elevilor
A.6. Colaborarea școlilor în rețea pentru elaborarea de materiale de promovare a carierei pe fiecare domeniu de pregătire	Materiale de promovare/domenii de formare profesională	Anual, începând cu luna ianuarie 2023	ISJ, CJRAE Unitățile școlare IPT cuprinse în rețelele de școli pe domenii Agenții economici parteneri	Existența resurselor financiare Asumarea rolurilor de către ISJ, CJRAE, Unitățile de învățământ, Agenții economici

PRIORITATEA 3 : Reabilitarea și modernizarea infrastructurii și dotării școlilor din ÎPT**Obiective****O1: Îmbunătățirea condițiilor de învățare în ÎPT****Indicatori de impact:**

Creșterea ratei de tranziție a absolvenților învățământului gimnazial în IPT

Creșterea ratei de tranziție a absolvenților învățământului profesional

Obiectivul 1 : Îmbunătățirea condițiilor de învățare**Indicatori:**

Până în 2023, toate școlile IPT din județ corespund normelor de siguranță și igienă

Anual sunt cuprinse în programe de reabilitare și dotare 10-20% din unitățile școlare IPT

Până în 2025, toate școlile IPT din județ beneficiază cel puțin de dotarea prevăzută în standardele de dotare minimă obligatorie

Precondiții și riscuri:

Sunt disponibile resursele de finanțare din surse bugetare locale și naționale

Sunt disponibile surse de finanțare POR

Sunt disponibile surse de finanțare FEDR

Acțiuni - Activități	Rezultate	Termene	Instituții responsabile	Precondiții și riscuri
A.1. Elaborarea direcțiilor de restructurare a rețelei școlare la nivelul fiecărui județ în funcție de nevoile de calificare identificate și de particularitățile rețelei școlare	Direcțiile de restructurare a rețelei școlare de la nivelul fiecărui județ elaborate	Anual, luna septembrie	ISJ, CR, CLDPS,	ISJ, CR și CLDPS decid prin consens direcțiile de restructurare
A.2. Implementarea direcțiilor de acțiune pentru restructurarea rețelei școlare	Direcțiile de restructurare a rețelei școlare de la nivelul fiecărui județ elaborate	Anual, luna septembrie	ISJ	Însușirea de către ISJ și autoritățile locale a recomandărilor CR și CLDPS
A.3. Ierarhizarea unităților școlare IPT în funcție de prioritățile de dezvoltarea acestora ca răspuns la nevoile de calificare identificate	Școlile TVET de la nivelul județului sunt ierarhizate funcție de relevanța lor în raport cu nevoile de formare profesională inițială	Revizuire anuală	CR, CLDPS, CJ, ISJ	CR și CLDPS decid prin consens ierarhia și prioritățile de reabilitare/ dezvoltare/ dotare a unităților școlare IPT la nivel regional

A.4. Identificarea unităților școlare IPT necesar a fi dezvoltate cu prioritate la nivel județean	Unitățile școlare IPT necesar a fi reabilitate cu prioritate sunt identificate la nivel județean	Anual	CR, CLDPS, CJ, ISJ	CR și CLDPS decid prin consens recomandările pentru ISJ și autoritățile locale privind ierarhizarea și prioritățile de reabilitare a unităților școlare IPT la nivel județean
A.5. Cuprinderea unităților școlare IPT identificate ca prioritare pentru reabilitare în programe de reabilitare cu finanțare de la bugetele locale, național și prin FEDR	Unitățile școlare necesar a fi reabilitate cu prioritate sunt cuprinse în programe de reabilitare începând cu 2018	Anual	ISJ, CJ, CL	Există sursele de finanțare necesare reabilitării școlilor Unitățile școlare și CL decid cuprinderea școlilor în programe.
A.6. Cuprinderea tuturor unităților școlare IPT care necesită reabilitarea infrastructurii în programe de reabilitare. Anual sunt cuprinse 10-20% din școlile IPT care necesită reabilitare în programe	Anual sunt cuprinse în programe de reabilitare 10-20% din totalul unităților școlare ce necesită reabilitare	Anual	CL, ISJ, Unitățile școlare	Există sursele de finanțare necesare reabilitării școlilor Unitățile școlare și CL decid cuprinderea școlilor în programe.
A.7. Evaluarea necesarului de dotare cu echipamente de instruire la unitățile școlare IPT necesar a fi dezvoltate cu prioritate la nivel național	Liste de echipamente necesare școlilor IPT identificate ca prioritare pentru dezvoltare	Anual, luna septembrie	ISJ, CL, Operatorii economici parteneri Unitățile școlare	
A.8. Dotarea cu echipamente a unităților școlare IPT identificate ca necesar a fi dezvoltate cu prioritate la nivel regional	Unitățile școlare IPT necesar a fi dezvoltate cu prioritate sunt cuprinse în programe de dotări cu finanțare din fonduri bugetare, Europene sau alte fonduri atrase.	2023	ISJ, CL, Operatorii economici parteneri Unitățile școlare	Există sursele de finanțare necesare Unitățile școlare și CL decid cuprinderea școlilor în programe
A.9. Dotarea cu echipamente a tuturor unităților școlare IPT. Anual sunt cuprinse 10-20% din școlile IPT în programe de dotare	Toate școlile IPT din regiune sunt cuprinse în programe de dotări cu finanțare din surse bugetare și FEDR pentru asigurarea standardelor de dotare minim	Anual	ISJ, CL, Operatorii economici parteneri Unitățile școlare	Există sursele de finanțare necesare Unitățile școlare și CL decid cuprinderea școlilor în programe

	obligatorie până în 2023. Anual sunt cuprinse în programe de dotare 10-20% din unitățile școlare IPT			
--	--	--	--	--

PRIORITATEA 4 : Dezvoltarea resurselor umane din IPT

Obiective

O1: Dezvoltarea managementului unităților școlare IPT

O2: Dezvoltarea competențelor metodice și de specialitate ale personalului didactic din IPT

Indicatori de impact:

Creșterea capacității de management a unităților școlare

Creșterea competențelor metodice și de specialitate a tuturor cadrelor didactice de specialitate din unitățile școlare IPT

Obiectivul 1 :				Precondiții și riscuri:
Indicatori:				Există resursele financiare umane și logistice necesare
Toți directorii și directorii adjuncți ai școlilor IPT au competențele necesare exercitării unui management eficient până în 2025. Toate unitățile școlare IPT au echipe de cadre didactice și membrii ai CA cu competențe necesare pentru elaborarea PAS				
Acțiuni - Activități	Rezultate	Termene	Instituții responsabile	Precondiții și riscuri
A.1. Stagii de formare a directorilor și directorilor adjuncți ai școlilor IPT în domeniul managementului educațional	Toți directorii și directorii adjuncți ai școlilor IPT au parcurs cel puțin un stagiu de formare până în 2023. Anual sunt cuprinși în programele de formare 10-20% din directorii și directorii adjuncți ai școlilor IPT	Anual	IȘJ, CCD	Asumare roluri de furnizori de formare de către IȘJ și CCD Există sursele financiare și umane necesare
A.2. Stagii de formare pentru membrii echipelor de elaborare a PAS din toate școlile IPT (cadre didactice și membrii ai CA)	Membrii echipelor de elaborare a PAS din toate unitățile școlare IPT au competențele necesare elaborării PAS.	Anual, luna mai	ISJ Unitățile școlare cuprinse în Programele Phare TVET	Asumare roluri de furnizor de formare în cadrul rețelelor de școli constituite, de către unitățile școlare Unitățile

	Anual sunt organizate stagii pentru toate echipele de elaborare PAS în scopul actualizării în raport cu PRAI și PLAI			școlare cuprinse în Programele Phare Există resursele financiare și umane necesare
A.3. Stagii de informare și formare pentru echipe de cadre didactice din toate școlile IPT pentru elaborarea proiectelor cu finanțare din fondurile structurale	Echipe de cadre didactice din școlile ÎPT informate și formate pentru elaborarea de proiecte cu finanțare din fonduri structurale	Stagii anuale	CCD în colaborare cu OI ISJ prin POCU	Asumare de roluri de furnizor de formare de către CCD și ISJ prin OI POCU

Obiectivul 2 : Dezvoltarea competențelor metodice și de specialitate ale resurselor umane din ÎPT				Precondiții și riscuri:
Indicatori: Toate cadrele didactice de specialitate din unitățile școlare IPT au dezvoltat competențele necesare desfășurării unei activități didactice de calitate începând cu anul școlar 2021-2022 Ponderea cadrelor didactice necalificate la disciplinele de specialitate este sub 2 % în 2020 Toți consilierii școlari au dezvoltat competențele de orientare școlară și vocațională a elevilor				Există resursele financiare umane și logistice necesare
Acțiuni - Activități	Rezultate	Termene	Instituții responsabile	Precondiții și riscuri
A.1. Stagii de formare pentru cadrele didactice din școlile IPT pentru aplicarea învățării centrate pe elev și asigurarea calității	Toate cadrele didactice din școlile IPT au abilitățile necesare pentru aplicarea învățării centrate pe elev până la sfârșitul anului 2023. Anual sunt cuprinse în programele de formare 15 - 20% din cadrele didactice din școlile IPT Toate cadrele didactice din școlile IPT au abilitățile necesare pentru aplicarea sistemului de asigurare a calității până la sfârșitul anului 2023. Anual sunt cuprinse în programele de formare 15 -20%	Anual	ISJ, CCD Unitățile școlare cuprinse în Programe Phare TVET	Există resursele financiare necesare

	din cadrele didactice din școlile IPT			
A.2. Stagii de documentare a tuturor cadrelor didactice de specialitate din școlile IPT la agenții economici parteneri pentru adaptarea conținuturilor și metodelor de învățământ la cerințele angajatorilor și la noile tehnologii și echipamente(vizite de documentare / stagii de formare în întreprinderi / întâlniri tematice cu agenții economici)	Toate cadrele didactice de specialitate parcurg anual stagiul de documentare la agenții economici parteneri. Toate cadrele didactice de specialitate din școlile TVET integrează în procesul didactic cerințele angajatorilor, tehnologiile și echipamentele din dotarea agenților economici parteneri	Anual	ISJ, Unitățile școlare IPT, Operatorii economici parteneri	Agenții economici acceptă implicarea în organizarea stagiilor de documentare a cadrelor didactice
A.3 Stagii de formare pentru toți consilierii școlari pentru dezvoltarea competențelor de orientare școlară și vocațională	Toți consilierii școlari au dezvoltate competențele de orientare școlară și vocațională a elevilor	Anual	ISJ CCD	Există resursele financiare necesare
A.4. Programe de formare continuă pentru dezvoltarea competențelor metodice și adaptarea la cerințele reformei din IPT (stagii de formare prin instituțiile acreditate, întâlniri metodice, lecții deschise, scheme de mentorat în școli, etc.)	Toate cadrele didactice de specialitate sunt cuprinse anual în activitățile metodice organizate la nivelul școlii sau al rețelei școlare Cel puțin 20% dintre cadrele didactice de specialitate participă anual la stagii de formare organizate de instituții abilitate	Anual	ISJ CCD, Universități	Există resursele financiare necesare
A.5. Scheme de mentorat pentru profesorii debutanți	Scheme de mentorat realizate pentru toți profesorii debutanți în toate unitățile școlare IPT	Anual	ISJ, Unitățile școlare IPT	Unitățile de învățământ acceptă implicarea în schemele de mentorat
A.6. Schimburi de experiență cu alte școli în cadrul rețelelor de colaborare, inclusiv cu școli din UE	Cel puțin un schimb de experiență organizat anual în cadrul fiecărei rețele de școli pe domenii de formare profesională prioritare	Anual	ISJ, Unitățile școlare cuprinse în Programe Phare TVET, Unitățile școlare IPT	Resursele financiare necesare sunt disponibile la nivelul unităților școlare IPT
A.7. Anticiparea evoluțiilor	Deficitul și excedentul de cadre	Anual, luna	ISJ	

personalului didactic de specialitate din unitățile școlare IPT pe termen mediu	didactice de specialitate sunt anticipate la orizontul anului 2025	decembrie		
A.8. Elaborarea și implementarea măsurilor necesare pentru asigurarea cu personal didactic de specialitate la disciplinele cu deficit de cadre calificate și sprijinirea cadrelor didactice de specialitate pentru reconversia profesională și creșterea mobilității ocupaționale la disciplinele cu excedent previzionat de cadre calificate	Setul de măsuri pentru asigurarea cu cadre didactice de specialitate la specializări cu deficit de cadre calificate este elaborat și aplicat. Ponderea cadrelor didactice necalificate la disciplinele de specialitate este sub 2 % în 2020	Anual	ISJ, Universități	Unii specialiști să opteze pentru cariera didactică în discipline cu deficit de personal
A.9. Stagii de formare privind elemente de metodică, pedagogie și asigurare a calității în educația și formarea profesională pentru tutorii de la operatorii economici parteneri în învățământul dual	Toți tutorii de la operatorii economici parteneri în învățământul dual parcurg stagii de formare privind elemente de metodică, pedagogie și asigurare a calității în educația și formarea profesională	Anual	ISJ CCD	Există resursele financiare necesare

PRIORITATEA 5 : Dezvoltarea și diversificarea parteneriatului social în ÎPT**Obiective****O1: Dezvoltarea, diversificarea și creșterea eficienței relațiilor de parteneriat, pentru asistarea deciziei și furnizarea unor servicii de calitate prin sistemul de ÎPT****Indicatori de impact:****Structuri partenoriale funcționale și eficiente****Obiectivul 1 : Dezvoltarea, diversificarea și creșterea eficienței relațiilor de parteneriat, pentru asistarea deciziei și furnizarea unor servicii de calitate prin sistemul de ÎPT****Indicatori:****Asistarea deciziei privind IPT se realizează cu eficiență la cele 3 nivele de management participativ:**

- regional prin Consorțiul regional
- local (județean) prin CLDPS
- școlii prin CA

Precondiții și riscuri:

Asumarea rolurilor pentru dezvoltarea parteneriatului de către instituțiile reprezentate în CLDPS, ISJ, unitățile școlare IPT și operatorii economici

Acțiuni - Activități	Rezultate	Termene	Instituții responsabile	Precondiții și riscuri
A.1.Revizuirea componenței Consiliilor de Administrație din sistemul de ÎPT prin cooptarea unor reprezentanți ai agenților economici reprezentativi pentru profilul școlii	Reprezentarea în Consiliul de administrație al unităților școlare a cel puțin câte 1 partener social	Anual,	ISJ Unitățile școlare IPT	Agenții economici parteneri acceptă implicarea în CA
A.2. Asigurarea locurilor de practică și condițiilor de pregătire în întreprinderi pentru toți elevii, în conformitate cu Standardele de pregătire profesională și cerințele învățării centrate pe elev	Toți elevii din IPT beneficiază de locurile de practică și condiții de pregătire la operatorii economici parteneri	Anual,	ISJ, CLDPS Unitățile școlare IPT Agenții economici parteneri	<p>Agenții economici parteneri acceptă realizarea practicii elevilor în întreprinderi</p> <p>Asumare roluri de consultanță pentru unitățile școlare IPT și agenții economici parteneri de către: ISJ și CLDPS</p> <p>Asumare roluri de monitorizare a calității formării profesionale prin IPT de către ISJ și CLDPS</p>

A.3. Elaborarea și implementarea proiectelor cu finanțare din FSE pentru desfășurarea practicii elevilor la agenții economici	Implementarea de către unitățile de învățământ, în parteneriat cu agenții economici de proiecte prin FSE, pentru practica elevilor	Funcție de calendarul de lansare a apelurilor la propuneri de proiecte FSE	ISJ Unitățile școlare IPT Agenții economici parteneri	Asumare rol de aplicant pentru proiecte FSE de către unitățile școlare ÎPT
---	--	--	--	--

PRIORITATEA 6 : Asigurarea accesului la ÎPT și creșterea gradului de cuprindere în educație

Obiective

O1: Facilitarea accesului la educație prin ÎPT, prevenirea și reducerea abandonului școlar

Indicatori de impact:

Abandon școlar la ÎPT, maxim 2 % până în 2025. Asigurarea ratelor de tranziție menționate la Prioritatea 1, obiectivul 4

Obiectivul 1 : Facilitarea accesului la educație prin ÎPT, prevenirea și reducerea abandonului școlar				Preconțiții și riscuri: Existența resurselor financiare
Indicatori: Abandon școlar la ÎPT, maxim 2 % până în 2025.				
Acțiuni - Activități	Rezultate	Termene	Instituții responsabile	Preconțiții și riscuri
A.1. Facilitarea mobilității elevilor în teritoriu (transport/internat, burse, etc.)	Elevii din categoriile dezavantajate beneficiază de facilități specifice de acces și de sprijin pentru continuarea studiilor în cadrul ÎPT	Anual	ISJ CJ CL	Existența resurselor financiare Unitățile școlare realizează proiecte cu finanțare POCU
A.2. Infrastructură adaptată pentru accesul elevilor cu deficiențe/nevoi speciale (rampe de acces, grupuri sanitare adaptate, etc.)	Toate unitățile școlare au infrastructura adaptată pentru accesul elevilor cu deficiențe până în 2023	Anual	ISJ CJ CL	Existența resurselor financiare Unitățile școlare și CL își asumă rolul de promotori de proiecte pentru reabilitarea infrastructurii și dotarea școlilor.
A.3. Adoptarea unui program de măsuri pentru identificarea și	Program de măsuri pentru identificarea și integrarea elevilor	Anual	ISJ Unitățile școlare IPT	Existența resurselor financiare Unitățile școlare realizează

integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în fiecare școală din ÎPT	cu cerințe educaționale speciale adoptat și implementat în toate unitățile școlare IPT			proiecte cu finanțare POCU
A.4.Colaborare cu autoritățile, instituții specializate și ONG pentru oferirea de asistență specializată, consiliere și sprijin familiilor/elevilor cu risc de abandon timpuriu (din medii sociale sau etnice defavorizate, familii de emigranți, familii monoparentale, etc.)	Elevii cu risc de abandon timpuriu identificați și sprijiniți prin asistență specializată și consiliere	Anual	ISJ Unitățile școlare IPT	Existența resurselor financiare Unitățile școlare realizează proiecte cu finanțare POCU
A.5.Programe de șansa a doua pentru tinerii care au abandonat învățământul obligatoriu și nu au nici o calificare	Programe pentru a doua șansă oferite pentru toți elevii care au abandonat învățământul obligatoriu și nu au nici o calificare	Anual	ISJ Unitățile școlare IPT	Existența resurselor financiare

Anexa A la planul de acțiuni

Tinte pe domenii pentru structura planurilor de școlarizare - județul SIBIU

Domeniu de pregătire	Plan școlarizare cl. IX liceu tehnologic realizat 2022-2023, zi			Ținta PLAI pe domenii pt. 2022 (Niv.3+4)		Plan școlariz. cl. IX inv.profesional + înv. dual, de masa și special - nivelul 3 2022-2023			Plan școlariz. stagii de practică după cl.X pentru nivelul 3 2022-2023			Ținta PLAI-realizat pe domenii pt. 2022-2023 (Niv.3+4)	
	Nr. clase	Nr. elevi	%	Min.-max. (%)	Ținta (%)	Nr. clase	Nr. elevi	%	Nr. clase	Nr. elevi	%	Nr. total de clase	Ținta (%)
agricultură	3	72	6,12%	2 - 4%	3,0	0	0	0,00%			0,0%	3	3,26%
silvicultură	1	24	2,04%	0 - 1%	0,5	0	0	0,00%			0,0%	1	1,09%
ind. alimentară	2	45	4,08%	4 - 6%	5,0	2	24	4,65%			0,0%	4	4,35%
protecția mediului	2	48	4,08%	0 - 2%	1,0	0	0	0,00%				2	2,17%
comerț	4	94	8,16%	8 - 12%	10	6	135	13,95%			0,0%	10	10,87%
economic	9	220	18,37%	8 -16%	12,0	0	0	0,00%				9	9,78%
turism și alimentație	7	166	14,29%	10-18%	14,0	10	238	23,26%			0,0%	17	18,48%
estetica și igiena corpului omenesc	1	28	2,04%	1 - 4%	2,5	1	24	2,33%			0,0%	2	2,17%
construcții, instalații și lucrări publice	2	53	4,08%	3 - 7%	5,0	1	16	2,33%			0,0%	3	3,26%
mecanică	4	98	8,16%	17-25%	21,0	12,5	260	29,07%			0,0%	16,5	17,93%
electric	1	24	2,04%	1 - 3%	2,0	1	19	2,33%			0,0%	2	2,17%
electromecanică	2	48	4,08%	3 - 5%	4,0	2,5	58	5,81%			100%	4,5	4,89%
electronică automatizări	8	187	16,33%	7 - 11%	9,0	3	74	6,98%			0,0%	11	11,96%
chimie industrială	0	0	0,00%	0 - 1%	0,5	0	0	0,00%			0,0%	0	0,00%
materiale de construcții	0	0	0,00%	0 - 1%	0,5	0	0	0,00%			0,0%	0	0,00%
fabric.prod.din lemn	1	25	2,04%	2 - 4%	3,0	1	15	2,33%			0,0%	2	2,17%
industrie textilă și pielărie	2	51	4,08%	4 - 8%	6,0	3	40	6,98%			0,0%	5	5,43%
tehnică poligrafică	0	0	0,00%	0 - 1%	0,5	0	0	0,00%			0,0%	0	0,00%
producție media	0	0	0,00%	0 - 1%	0,5	0	0	0,00%			0,0%	0	0,00%
TOTAL	49	1183	100,0%		100,0%	43	903	100,0%	0	0	0%	92	100,00%

*)

NOTĂ: Valorile menționate vor fi actualizate la un interval de 1-2 ani pe baza analizei evoluțiilor și previziunilor cererii pieței muncii